

Univerzita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Sociální geografie a regionální rozvoj

Jana Bartošová

**POSTAVENÍ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN
NA ČESKÉM VENKOVĚ**

**THE POSITION OF THE LOCAL ACTION GROUPS
IN THE CZECH COUNTRYSIDE**

Diplomová práce

Praha 2011

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Radim Perlín, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 22. 8. 2011

Na tomto místě bych chtěla především poděkovat vedoucímu mé diplomové práce RNDr. Radimovi Perlínovi, Ph.D. za jeho vstřícný přístup, za jeho cenné rady a připomínky. Dále mé poděkování patří Ing. Haně Bouchnerové, PhDr. Jitce Doubnerové a Jiřímu Zápotočnému za pomoc při realizaci této práce.

OBSAH

SEZNAM GRAFŮ.....	7
SEZNAM TABULEK.....	8
SEZNAM MAP.....	9
SEZNAM ZKRATEK.....	9
ABSTRAKT	11
1. ÚVOD.....	13
2. VYMEZENÍ VENKOVA.....	15
3. VÝVOJ POLITIKY ROZVOJE VENKOVA.....	18
4. TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K ROZVOJI VENKOVA.....	21
5. LEADER.....	23
5.1 Metoda LEADER	23
5.1.1 Bottom-up přístup.....	24
5.1.2 Strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí.....	24
5.1.3 Partnerství veřejného a soukromého sektoru.....	25
5.1.4 Integrované a víceodvětvové akce	25
5.1.5 Přenos inovací.....	25
5.1.6 Vytváření sítí	26
5.1.7 Spolupráce.....	26
5.2 Program LEADER.....	27
5.2.1 Místní akční skupina	27
5.2.2 Implementace programu LEADER 2007– 2013 v ČR.....	28
5.2.3 Opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie.....	28
5.2.4 Opatření IV.1.1 Místní akční skupina	29
5.2.5 Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce.....	29
5.2.6 Historie LEADER.....	30
6. CÍLE A STANOVENÍ HYPOTÉZ	32
7. METODIKA	33
8. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	39
9. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA MIKROREGIONU FRÝDLANTSKO	41
9.1 Charakteristika místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko	41
9.1.1 Charakteristika území místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko	41
9.1.2 Historie místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko.....	42

9.1.3 Strategický plán LEADER 2007 – 2013	42
9.1.4 Členská základna místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko	43
9.1.5 Současná struktura financování MAS Mikroregionu Frýdlantsko.....	45
9.2 Analýza činností místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko	46
9.2.1 Realizace opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie.....	46
9.2.2 Realizace opatření IV.1.1 Místní akční skupina	50
9.2.3 Další aktivity místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko	52
10. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA OBČANSKÉ SDRUŽENÍ AKTIVIOS.....	55
10.1 Charakteristika místní akční skupiny Občanské sdružení Aktivios	55
10.1.1 Charakteristika území místní akční skupiny Občanské sdružení Aktivios.....	55
10.1.2 Historie místní akční skupiny Aktivios	56
10.1.3 Strategický plán LEADER 2007–2013	57
10.1.4 Členská základna místní akční skupiny Aktivios	58
10.1.5 Současná struktura financování MAS Aktivios	59
10.2 Analýza činností místní akční skupiny Aktivios	60
10.2.1 Realizace opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie.....	60
10.2.2 Realizace opatření IV.1.1 Místní akční skupina	65
10.2.3 Další aktivity místní akční skupiny Aktivios.....	67
11. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA PODHŮŘÍ ŽELEZNÝCH HOR O.P.S.....	70
11.1 Charakteristika místní akční skupiny Podhůří Železných hor	70
11.1.1 Charakteristika území místní akční skupiny Podhůří Železných hor	70
11.1.2 Historie místní akční skupiny Podhůří Železných hor	70
11.1.3 Strategický plán LEADER 2007–2013	71
11.1.4 Členská základna místní akční skupiny Podhůří Železných hor.....	72
11.1.5 Současná struktura financování MAS Podhůří Železných hor	74
11.2 Analýza činností MAS Podhůří Železných hor	74
11.2.1 Aktivity v opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie.....	75
11.2.2 Realizace opatření IV.1.1 Místní akční skupina	79
11.2.3 Další aktivity místní akční skupiny Podhůří Železných hor o.p.s.....	80
12. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	81
12.1 Obecné informace o odpovídajících	81
12.2 Důvody členů ke vstupu do místní akční skupiny	82
12.3 Výhody plynoucí z členství v místní akční skupině jejím členům	85
12.4 Limity v rozvoji činnosti místní akční skupiny	88

12.5 Hodnocení místní akční skupiny členy MAS	90
13. VÝSLEDKY A DISKUZE	91
14. ZÁVĚR	96
LITERATURA.....	98
PŘÍLOHY	102

SEZNAM GRAFŮ

Graf. č. 1: Struktura výdajů realizovaných v opatření IV.1.1 za MAS 48 v součtu za roky 2008, 2009, 2010	40
Graf. č. 2: Vývoj počtu členů v MAS Mikroregionu Frýdlantsko v letech 2004 a 2011.....	44
Graf. č. 3: Struktura členské základny v roce 2007 a 2011.....	44
Graf. č. 4: Aktivita členské základny z hlediska intenzity setkávání se v rámci MAS	45
Graf. č. 5: Struktura podpořených projektů MAS Mikroregion Frýdlantsko dle typu žadatele..	49
Graf. č. 6: Rozložení finančních prostředků ze schválených projektů MAS Mikroregionu Frýdlantsko dle typu žadatele	50
Graf. č. 7: Struktura realizovaných výdajů v opatření na IV.1.1 za MAS Mikroregionu Frýdlantsko v součtu za roky 2008, 2009 a 2010.....	51
Graf. č. 8: Vývoj počtu členů v MAS Aktivios v období 2005-2011.....	58
Graf. č. 9: Struktura členské základny v roce 2005 a 2011	59
Graf. č. 10: Aktivita členské základny z hlediska pozice v rámci MAS	59
Graf. č. 11: Struktura podpořených projektů MAS Aktivios dle typu žadatele	64
Graf. č. 12: Rozložení finančních prostředků ze schválených projektů MAS Aktivios dle typu žadatele (Kč).....	64
Graf. č. 13: Struktura realizovaných výdajů na opatření IV.1.1 MAS Aktivios v součtu za roky 2008, 2009 a 2010	66
Graf. č. 14: Vývoj počtu členů v MAS Podhůří Železných hor o.p.s. v období 2006-2011	73
Graf. č. 15: Struktura členské základny v roce 2006 a 2011.....	73
Graf. č. 16: Aktivita členské základny z hlediska zastávané pozice člena v rámci MAS.....	74
Graf. č. 17: Aktivita členské základny z hlediska intenzity setkávání členů se v rámci MAS	74
Graf. č. 18: Struktura podpořených projektů MAS Podhůří Železných hor dle typu žadatele	77
Graf. č. 19: Rozložení finančních prostředků ze schválených projektů MAS Podhůří Železných hor dle typu žadatele.....	78
Graf. č. 20: Struktura realizovaných výdajů v opatření na IV.1.1 za MAS Podhůří Železných hor v součtu za roky 2008, 2009 a 2010.....	79
Graf. č. 21: Zastoupení členů z jednotlivých sektorů	81
Graf. č. 22: Struktura obdržených odpovědí z hlediska roku vstupu členů do MAS	82

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Vybrané ukazatele za MAS působící na území ČR	39
Tab. č. 2: Počet místních akčních skupin v jednotlivých NUTS II	40
Tab. č. 3: Rozvržení zveřejňování výzev a vyhlašované fiche v rámci jednotlivých výzev u MASiF	47
Tab. č. 4: Přehled projektů MAS Mikroregionu Frýdlantsko dle statusu žádosti o dotaci	48
Tab. č. 5: Porovnání plánovaného a skutečného stavu čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých fichí	50
Tab. č. 6: Rozdělení finančních prostředků MAS Mikroregionu Frýdlantsko	51
Tab. č. 7: Rozvržení zveřejňovaných výzev a vyhlašování fiche v rámci jednotlivých výzev ...	61
Tab. č. 8: Přehled projektů MAS Aktivios dle statusu žádosti o dotaci	62
Tab. č. 9: Porovnání plánovaného a skutečného stavu čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých fichí	65
Tab. č. 10: Rozdělení finančních prostředků MAS Aktivios z ročních alokací.....	65
Tab. č. 11: Přehled projektů MAS Aktivios dle statusu žádosti o dotaci	76
Tab. č. 12: Míra plnění finančního plánu MAS Podhůří Železných hor	78
Tab. č. 13: Rozdělení finančních prostředků MAS Podhůří Železných hor z ročních alokací.....	79
Tab. č. 14: Návržnost dotazníků za jednotlivé místní akční skupiny	81
Tab. č. 15: Důvody vstupu členů do MAS Mikroregionu Frýdlantsko	83
Tab. č. 16: Důvody vstupu členů do MAS Aktivios	84
Tab. č. 17: Důvody vstupu členů do MAS Podhůří Železných hor.....	84
Tab. č. 18: Výhody členství v MAS Mikroregionu Frýdlantsko.....	86
Tab. č. 19: Výhody členství v MAS Aktivios	87
Tab. č. 20: Výhody členství v MAS Podhůří Železných hor	88
Tab. č. 21: Vnímané limity v rozvoji činnosti MAS Mikroregionu Frýdlantsko jejími členy.....	89
Tab. č. 22: Vnímané limity v rozvoji činnosti MAS Aktivios	89
Tab. č. 23: Vnímané limity v rozvoji činnosti MAS Podhůří Železných hor	90

SEZNAM MAP

Mapa č. 1: Poloha místních akčních skupin v rámci České republiky 344

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
ELARD	Evropské sdružení LEADER pro rozvoj venkova
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European agricultural Fund for Rural Development)
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
IS SAP	Informační systém společnosti SAP ČR
LEADER	Liaison Entre Les Actions Economic Rural (Propojení aktivit pro rozvoj ekonomiky venkova)
MAS	Místní akční skupina
MAS 32	Místní akční skupiny vybrané v druhém kole příjmu
MAS 32+	Místní akční skupiny vybrané v druhém kole příjmu PRV dodatečně
MAS 48	Místní akční skupiny vybrané v prvním kole Příjmu programu venkova
MASiF	Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko
MZe	Ministerstvo zemědělství
NS MAS ČR	Národní síť místních akčních skupin České republiky
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OP RVMZ	Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
PRV	Program rozvoje venkova
PRV ČR	Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013
ROP	Regionální operační program
RO SZIF	Regionální odbor Státního zemědělského intervenčního fondu
SAPARD	Speciální předvstupní program pro rozvoj zemědělství a venkova
SPL	Strategický plán LEADER
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
IV.1.2	Realizace opatření místní rozvojové strategie

- IV.1.1 Opatření IV.1.1 Místní akční skupina
- IV.2.1 Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

ABSTRAKT

Předložená diplomová práce se zabývá fenoménem místních akčních skupin na území České republiky. Cílem diplomové práce je na základě vnímání vybraných místních akčních skupin jejími členy a provedené analýze jejich činností zjistit, jaké současné postavení mají místní akční skupiny na českém venkově. Výzkum byl prováděn na třech místních akčních skupinách vybraných k podpoře v programu LEADER v období 2007–2013. Práce vychází z předpokladů, že aktivity, které vykonávají místní akční skupiny, mohou ovlivňovat její postavení ve venkovských oblastech. Teoretická část práce pojednává o vymezení venkova, o přístupech k rozvoji venkova, seznamuje s metodou LEADER, programem LEADER a místní akční skupinou. Praktická část práce zkoumá stanovený cíl a pomocí analýzy dokumentů a dotazníkového šetření na členy MAS potvrdit či zamítnout stanovené hypotézy.

Klíčová slova: místní akční skupina, metoda LEADER, endogenní potenciál, Evropská unie, rozvoj venkova

ABSTRACT

This thesis focuses on the topic of local action groups in the area of the Czech Republic. The aim of this thesis is to discover what is the contemporary status of the local action groups in the Czech rural area. The research is based on the evaluation of the local action groups done by their members and also on an analysis of activities of the local action groups. The research was done in three local action groups which were chosen to be supported in the program LEADER in the period 2007–2013. The thesis comes out of the assumption that the activities done by the local action groups can influence their position in the rural area. The theoretical part of the thesis deals with the definition of term “country”, approach to the rural development, method LEADER, program LEADER and the term of local action groups are introduced in this part. The practical part of the thesis is the research itself. The analysis of documents and questionnaire investigation by the members of LAG should confirm or deny the stated hypothesis.

The key words: local action group, method LEADER, the Europea Union, rural development, endogenous potential

1. ÚVOD

Venkov ať chceme nebo ne, ať si to připouštíme nebo ne, představuje pro každého z nás důležitý prostor v našem životě. Pro obyvatele venkovských oblastí je to místo, kde žijí, pracují, vychovávají své děti, místo, které přináší prostor pro klidný život, úzce spjatý s přírodou, místem, kde lidé mají k sobě blíž (Perlín). Pro obyvatele měst představuje venkov prostor, kde tráví volné dny, místo pro reakci. Pro všechny z nás je venkov produkčním prostorem pro zemědělství. Je tedy v zájmu každého z nás se alespoň na chvíli zastavit a zamyslet se, jak náš venkov vypadá, kde je jeho pozice, kam směřuje jeho vývoj a kdo určuje jeho budoucnost.

Jako každý jiný prostor se i ten venkovský potýká s celou řadou problémů. Ještě na počátku 90. let byl venkov spojován převážně se zemědělstvím. Dnes je to oblast, která se pod vlivem rychlých změn a globalizace stává velmi křehkým prostorem, jak z hlediska ekonomického, tak i lidského a sociálního kapitálu. Strukturální změny v hospodářství se odrážejí ve zvýšené hladině nezaměstnanosti, vesnice či malá města nenabízí dostatek pracovních příležitostí, ani dostatečně širokou nabídku možností trávení volného času. Obecně jsou venkovské oblasti považovány za méně vyspělé, s nižší nabídkou pracovních příležitostí, nižší mírou vybavenosti oproti městům. Naopak města jsou v moderní společnosti symbolem prosperity, bohatství a úspěchu. Život na venkově se stává nejenom pro mladé lidi obtížný, nudný, mnohdy až neúnosný. Většina mladých odchází do měst. Je opravdu je český venkov předpovězen k zániku?

V posledních letech se venkovem a jeho problematikou zabývá celá řada článků a publikací, konají se konference, debaty, diskuze na všech úrovních. Mnoho veřejných a občanských institucí, Evropskou unii nevyjímaje, se snaží najít způsob, jak pomoci venkovu najít jeho místo v moderní společnosti, jak skloubit nepřehledné množství funkcí, které venkov má v duchu trvale udržitelného rozvoje a zároveň zajistit rozvoj těchto oblastí. Jedním z možných řešení, v současné době uplatňovaný Evropskou unií, je metoda LEADER. Tato metoda je založena na odpovědnosti každého z nás za rozvoj svého regionu. Neboť kdo jiný by měl lépe znát potenciál a cestu rozvoje svého regionu než ten, který v něm žije či působí. Spolupráce různých aktérů (podnikatelé, neziskové organizace, samospráva, veřejná správa, aktivní občané) působících v regionu by měla vést k jeho trvalému rozvoji. Oficiálně vzniklé partnerství na základě spolupráce aktérů v regionu a pracující metodou LEADER je nazýváno místní akční skupinou (MAS). Jedná se tedy o subjekty, jejichž vznik byl podněten Evropskou unií ve snaze nalézt řešení udržitelného rozvoje venkova v měnících se podmínkách ve venkovských oblastech. V České republice tyto organizace začaly hromadně vznikat

v období 2004–2006 v závislosti na dotačních programech EU. Předkládána diplomová práce se zabývá fenoménem místních akčních skupin na území České republiky.

V první části práce je nejdříve diskutováno definování venkova a různé přístupy k vymezení venkovských oblastí. Pro lepší pochopení problému o v další kapitola pojednává o vývoji politiky rozvoje venkova na úrovni Evropské unie a České republiky. Následující kapitola se zabývá různými přístupy k regionálnímu rozvoji a rozvoji venkovu. Je poukázáno na rozdílné přístupy uplatňované v rozvoji venkovských oblastí a zároveň je představen současný trend v této oblasti. Podrobnější seznámení s metodou LEADER a nositelem této metody místní akční skupinou je předmětem další kapitoly.

Cílem diplomové práce je na základě hodnocení vybraných místních akčních skupin jejími členy a provedené analýze činností místních akčních skupin zjistit, jaké současné postavení mají místní akční skupiny na českém venkově. Podle předem stanovených kritérií byly zvoleny tři různé místní akční skupiny, které byly vybrány v prvním kole příjmu k finanční podpoře v rámci osy IV. LEADER, jenž je součástí Programu rozvoje venkova České republiky 2007–2013. Výzkum byl prováděn na následujících místních akčních skupinách: Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko, Občanské sdružení Aktivios a Podhůří Železných hor o.p.s.

V druhé praktické části diplomové práce je nejdříve představena forma výzkumu. Jedná se výzkumu založený na kvalitativním zpracování dotazníkového šetření mezi členy místních akčních skupin, nestandardizovaných rozhovorech s manažery místních akčních skupin a vlastní rešerši informací o jednotlivých místních akčních skupinách. Po představení získaných dat a informací jsou data za jednotlivé MAS mezi sebou porovnávány a diskutovány.

V závěru celé práce je zhodnocení dosažených výsledků a konstatováno zamítnutí či potvrzení stanovených hypotéz.

2. VYMEZENÍ VENKOVA

Z pohledu Velkého sociologického slovníku je venkov definován jako „neobydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizován orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, a také s jinou sociální strukturou ve srovnání s městem“ (Velký sociologický slovník 1996, cit. v Nunvářová, 2007, s. 44). Slepíčka (2006) používá pojem venkovský prostor a rozumí jím venkovské osídlení a volnou krajinu. Plošně je venkovský prostor obvykle vymezován jako souhrn zemědělské půdy, lesů, vodních ploch, intravilánů venkovských sídel, polních cest a místních komunikací. Takto pojatý venkovský prostor zahrnuje v evropských státech zpravidla 70–90 % jejich území (Blažek, Perlín 2004). Venkov bývá v porovnání s městem považován za prostředí méně anonymní s vyšší sociální kontrolou, ale také s vyšší sociální soudržností a sociální oporou. Sociální ekolog Blažek (2004) venkovský prostor vymezuje na základě odlišného způsobu života a odlišných vazeb mezi lidmi na vesnici a ve městě.

Perlín (1998) chápe pojem venkov jako prostor, který v sobě integruje jak nezastavěné území (kulturní krajinu), tak i zastavěné území malých sídel (vesnic). Při vymezování venkova/ venkovského prostoru uvádí dva základní přístupy. V rámci prvního přístupu jsou vymezovány nespojitě jednotky (zastavěné území). Pro hodnocení venkovských sídel mohou být použity ukazatele popisující celkový počet obyvatel nebo vztahující se k urbanistické nebo socio-profesní struktuře obyvatelstva. Druhým přístupem je vymezování spojitěho prostoru, který tvoří jak zastavěné území venkovských sídel, tak i volná krajina. Ten může být určen za použití prostorového přístupu, např. prostřednictvím hustoty zalidnění, funkční specializace, zaměstnanosti v zemědělství. Obdobné chápání vymezování venkova používá Majerová (2005), která venkov z územního hlediska rozděluje na venkovský prostor, venkovský region a venkovské sídlo (vesnici).

V současné době v České republice neexistuje oficiální metodika pro vymezení venkova, venkovského prostoru či venkovského sídla. V řadě publikací se pro definování pojmu venkovské sídlo používá kritérium počtu obyvatel. Pro Českou republiku z hlediska její sídelní struktury je za venkovské sídlo považováno město s maximálním počtem obyvatel 2 000. Toto vymezení však nemusí odpovídat skutečnosti, neboť mohou existovat obce, které mají více obyvatel, a přesto vykazují znaky venkovských obcí a naopak. Podle této definice představují venkovské obce v České republice 90 % všech obcí. ČSÚ v roce 2008 navrhl 7 různých variant definování venkova na základě vymezení venkovských sídel spočívající v kombinaci různých statistických ukazatelů. V tomto materiálu je velmi zřetelně vidět závislost mezi zvolenými vstupními daty a dosaženým „požadovaným či očekávaným“ výsledkem.

Mezinárodním celosvětově uznávaným konceptem používaným pro vymezení venkova je metodika vytvořená Organizací pro ekonomickou a hospodářskou spolupráci (OECC). Pracuje se dvěma hierarchickými úrovněmi pro vymezení venkovského prostoru lokální a regionální. Při vymezení venkovských oblastí používá kritérium hustoty zalidnění. Z hlediska lokální úrovně (NUTS IV) se za venkovskou obec považuje obec s hustotou zalidnění menší než 150 obyv./km². Na regionální úrovni (NUTS III) se v závislosti na podílu obyvatelstva žijících ve venkovských obcích rozlišují tři skupiny regionů: *převážně venkovský region*, kde žije více než 50 % obyvatel regionu ve venkovských obcích, *významně venkovský region* s 15 až 50% podílem obyvatel žijících ve venkovských obcích a *převážně městský region*, kde v regionu žije méně než 15% obyvatel ve venkovských obcích. V rámci tohoto vymezení bylo za převážně venkovské území označeno celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy. Při vymezení regionů na úrovni krajů jsou s výjimkou hlavního města Prahy všechny kraje vymezeny jako převážně venkovské jednotky a kraj Vysočina jako významně venkovský region (Nunvářová, 2007).

EUROSTAT při vymezení venkovského prostoru vychází ze stejného kritéria, hustoty osídlení, avšak s jiným strukturováním. Regiony jsou vymezeny na základě stupně urbanizace do třech skupin. První skupinu tvoří *hustě zalidněné oblasti*, které jsou charakterizovány jako skupina sousedících obcí, jejichž hustota zalidnění přesahuje 500 obyv./km² a celková populace oblastí dosahuje nejméně 50 000 obyvatel. Druhou skupinou jsou *prostřední oblasti*, které se vyznačují obcemi s hustotou zalidnění nižší než 100 obyv./km² a celkovým počtem obyvatel, který musí být menší 50 000 obyvatel. Poslední skupinou jsou řídké zalidněné oblasti, které tvoří skupiny obcí, jež nejsou klasifikovány ani jako hustě zalidněné ani jako prostřední (Pěluča, 2006).

Jak je možné vidět, přístupů a různých vymezení venkovského prostoru je celá řada. V poslední době mezi odborníky převládá názor, že jednoznačné vymezení venkova je velmi obtížné, neboť „nelze vymežit jeden venkov, ale několik typů venkovů s různými znaky“ (Bínek, 2011, s. 7). Příkladem tohoto přístupu může být typologie venkovských prostorů vymezená například na základě historických, sociálních, ekonomických a fyzickogeografických kritérií (Perlín 2008; Perlín, Kučerová, Kučera 2010).

Ze studia v současné dostupné literatury tedy vyplývá, že definovat venkov a venkovský prostor je velmi obtížné. Jednotná definice venkova, ani jednotný přístup k vymezení venkovského prostoru neexistuje. Je možné říci, že vymezení venkovských oblastí je různé v závislosti na použité definici venkova, na základě použitých přístupů, kritérií a na potřebách autora. Nicméně z důvodu, hojně uplatňovaných rozvojových nástrojů regionální a venkovské politiky rozvoje v podobě přerozdělování veřejných prostředků, je nezbytně nutné mít jasné a

jednoznačné vymezení venkovských oblastí. EU při vymezování venkovských oblastí vychází velmi často z kritéria počtu obyvatel a hustoty zalidnění vztažené nejčastěji na km². V rámci politiky rozvoje venkova pro programovací období 2007–2013 Evropská komise použila pro vymezení venkovských oblastí konceptu OECD, tj. vymezení na základě hustoty zalidnění. Takto definované venkovské oblasti na jedné straně představují jednoznačné vymezení, ale na druhé straně přináší příliš velkou generalizaci venkovského prostoru (Perlín, 1998) a jsou nevhodné pro smysluplné cílení veřejných zdrojů do venkovských oblastí (Pělucha, 2006).

V Programu rozvoje venkova (PRV) České republiky na programovací 2007–2013 byla zpracována typologie vymezení venkovských oblastí na základě vybavenosti subregionálních jednotek s 1000–3000 obyvateli. Tato typologie ale v rámci PRV nebyla uplatněna. Její odkazy je však možné najít u některých os a opatření PRV, kdy v sobě zahrnují omezení finanční podpory pro obce s různým počtem obyvatel venkovského prostoru. Tím do určité míry redukuje velkou unifikaci při použití vymezení venkova prostřednictvím konvenčního ukazatele hustoty zalidnění.

Binek (2011) zastává obdobný názor jako Perlín (1998), Pělucha (2006) v používání jednoznačných kritérií v politice rozvoje venkova a dodává, že tímto přístupem je „obvykle potlačována logika přirozených rozvojových celků tvořených většími i menšími obcemi“ (Binek, 2011, s. 8). Na tento problém se snaží reagovat IV. osa LEADER Programu rozvoje venkova 2007–2013, v rámci které mohou být podporovány všechny obce ve venkovských oblastech až do velikosti 25 000 obyvatel nacházející se na území podpořené místní akční skupiny v tomto programu. Avšak vzhledem k tomu, že venkovské oblasti, vyjma území Prahy, pokrývají celou Českou republiku, je na zvážení samotných místních akčních skupin, co pro ně ještě je a není venkov/venkovské sídlo a kam do jejich území má být směřována finanční podpora. Území místních akčních skupin nemusí respektovat hranice jednotlivých správních celků (vyjma státní úrovně) a tím umožňuje snazší a komplexnější přístup k řešení problémů na venkově.

3. VÝVOJ POLITIKY ROZVOJE VENKOVA

Problematika rozvoje venkova byla součástí Společné zemědělské politiky (SZP) Evropské unie již od samotného počátku. Avšak v rámci tehdejších podmínek a cílů SZP byl venkov vnímán a ztotožňován dohromady se zemědělstvím. Platilo venkov = zemědělství a naopak. Až do konce 80. let 20. století nebylo problematice rozvoje venkova jako samotnému tématu věnováno příliš mnoho pozornosti, přestože jeho význam v důsledku měnících se podmínek ve venkovských regionech neustále rostl. Venkovské regiony již přestávají být z převážné většiny reprezentovány zemědělstvím tak, jak tomu bylo v 50. letech. Do venkovského prostoru se dostávají nové jiné aktivity, které v některých regionech převzaly i dominantní postavení. Na základě těchto skutečností bylo třeba dosavadní vnímání jednoty zemědělství a venkova v rámci SZP přehodnotit a upravit.

Prvním signálem o možné změně v postavení a chápání venkova bylo politické stanovisko Evropské komise vydané v roce 1988 pod názvem Budoucnost venkovských oblastí. Evropská komise (EK) v dokumentu prohlásila, že si je vědoma problémů venkovských oblastí a jejich možného potenciálu. Ve zprávě jmenovala problémy, které způsobují zaostávání venkovských regionů. Jednalo se o odlehlost regionů, ubývání počtu obyvatel a průměrné nízké příjmy obyvatelstva ve srovnání s příjmy ve městech. Poukázala na dosavadní neefektivnost metod používaných ve snaze zmíněné problémy ve venkovských oblastech řešit. V dokumentu zdůrazňuje potřebu přijít s novými metodami, které by byly schopné reagovat na velkou heterogenitu venkovských oblastí, povedou k zapojení venkovských aktérů ke spoluúčasti na hledání řešení problémů venkova, čímž by mělo dojít ke zlepšení situace ve venkovských regionech (Nunvářová, 2007).

Jako reakce na dokument Budoucnost venkovských oblastí vznikla v roce 1991 nová pokusná metoda LEADER jako jedna z geografických iniciativ Společenství. Metoda byla zavedena v druhé fázi programového období (1991–1994).

Významnou událostí v rámci historie politiky rozvoje byla konference Živý venkov. Konala se v listopadu roku 1996 v irském Corcu a účastnily se jí země EU. Vůči venkovským oblastem byl kladen důraz na integrovaný přístup v podpoře diverzifikaci hospodářských a sociálních činností na venkově. Agenda 2000 přispěla k vytvoření druhého pilíře v rámci SZP, který na rozdíl od prvního pilíře orientovaného na vlastní zemědělskou produkci je zaměřen na podporu rozvoje venkova (Pělucha, 2006). Po roce 2000 se tedy začíná SZP přizpůsobovat měnícím se podmínkám ve venkovských oblastech a její snahou a cílem je povzbuzovat farmáře k diverzifikaci svých zemědělských činností ve smyslu chápání, že venkov již není pouze místo výroby potravin, ale nabízí i jiné mimoprodukční aktivity.

Druhá Evropská konference o rozvoji venkova se konala v roce 2003 v rakouském Salzburgu a je známa jako Salzburšská deklarace. Hlavní závěry této konference vedly k zavedení politiky rozvoje do všech venkovských oblastí EU. Deklarace z Cáceres z roku 2004 značně ovlivnila podobu rozvoje venkova v programovacím období 2007–2013. V něm došlo ke vzniku samostatného fondu Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European agricultural Fund for Rural Development EAFRD), který je určen pro financování programů rozvoje venkova jako nástroj nově vzniklé politiky rozvoje venkova.

V rámci České republiky před začátkem využívání finančních prostředků z EU politika rozvoje venkova prakticky neexistovala. První program, ke kterému se Česká republika připojila, byl Speciální předvstupní program pro rozvoj zemědělství a venkova (SAPARD). Jednalo se o první program, který byl určen deseti kandidátským zemím a měl jim pomoci k zavádění práva EU v oblasti SZP. Česká republika si v Plánu rozvoje zemědělství a venkova (2000) stanovila tři priority, na které byla směřována pomoc z programu SAPARD. Jednou z nich byla i oblast směřující finanční podporu do obnovy a rozvoje vesnic.

Po vstupu České republiky do Evropské unie byla politika rozvoje venkova v letech 2004–2006 realizována prostřednictvím operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ). Na základě tohoto programového dokumentu bylo umožněno čerpat finanční prostředky z fondu EAGGF EU. Výdaje byly zaměřeny zemědělcům na nenárokové převážně investiční projektové platby na podporu zvyšování přidané hodnoty a kvality zpracování potravinářských výrobků, a dále na investice do lesního a vodního hospodářství a pozemkových úprav. V tomto programu se také poprvé oficiálně objevuje opatření na podporu a přípravu metody LEADER na území České republiky.

Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) využíval prostředků ze záruční sekce EAGGF. Jednalo se o základní programový dokument ČR na období 2004–2006 pro poskytování podpory českému zemědělství a venkovskému prostoru z prostředků EU. HRDP byl obecně orientován na trvale udržitelný rozvoj zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů. Jeho priority byly postaveny například na předčasné ukončení zemědělské činnosti, na méně příznivé oblasti či na lesnictví.

V současné době je politika rozvoje venkova zakotvena v Národním strategickém plánu rozvoje venkova pro období 2007–2013. Nástrojem pro uplatňování venkovské politiky rozvoje venkova se stal Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 (PRV). PRV je rozčleněn do tří os, které se liší svým zaměřením, cíli, typem žadatelů a mírou finanční podpory. Čtvrtá osa je průřezová všech tří os a je realizována metodou LEADER.

- Osa I. „Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví“ je zaměřena na podporu zemědělské výroby a navazujícího potravinářství, stejně jako na podporu lesnictví.

- Osa II. je zaměřena na zlepšování životního prostředí a krajiny v České republice. Cílem této osy je udržitelné využívání zemědělské a lesní půdy. Jedná se o platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA), agroenvironmentální opatření (AEO) a platby v rámci oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě.
- OSA III. v rámci svých projektů podporuje rozvoj životních podmínek na venkově a diverzifikaci ekonomických aktivit. Jedná se o opatření, jehož cílem je zvýšit kvalitu života na venkově, zajistit více pracovních příležitostí i volnočasových aktivit pro obyvatele malých vesnic. Zároveň je možné v rámci této osy podporovat obnovu kulturních památek venkova nebo rozvoj cestovního ruchu.
- Osa IV. LEADER je založena na principech metody LEADER. 112 MAS získalo v rámci této osy finanční podporu k realizaci projektů vybraných dle principů metody LEADER a na realizaci výdajů spojených s výběrem. V rámci osy IV. LEADER, jakožto průřezové, mohou být podpořeny všechny projekty, jestliže tematicky spadají do prvních třech os.

Projekty podpořené v rámci PRV jsou z velké části dotovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

V rámci rozvoje českého venkova je také významný Program obnovy venkova. Zatímco doposud zmiňované programy jsou v sekci Ministerstva zemědělství (MZe), tento program je řízen a podporován Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR). Cílem programu je vytvořit organizační a ekonomické podmínky k podnícení a k podpoře obyvatel venkova a samospráv ve venkovských obcích, aby se vlastními silami snažili o harmonický rozvoj prostředí, ve kterém žijí. Program podporuje přípravu a realizaci programů obnovy vesnic, integrovaných projektů venkovských mikroregionů a vzdělávací činnost. Jako jeden ze známých nástrojů stimulující rozvoj ve venkovských obcích je soutěž vesnice roku.

4. TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K ROZVOJI VENKOVA

Každý region je utvářen a charakterizován určitými, pro danou oblast specifickými vlastnostmi. To ve skutečnosti znamená, že ne všechna území mají stejné podmínky ke svému vývoji a rozvoji. Na tomto základě vznikají mezi jednotlivými regiony socio-ekonomické disparity. Jako nejpalčivější problém jsou především uváděny disparity vznikající v ekonomickém rozvoji mezi jednotlivými regiony (Terluin, 2001). Je možné stále více pozorovat rozvírání se nůzek mezi jednotlivými regiony nejen mezi prostory město – venkov, ale i v rámci samotných jednotlivých prostorů. Nalézt řešení na zmírnění disparit (tj. meziregionálních rozdílů) je snahou nejen politických představitelů, ale i celé řady dalších institucí a zainteresovaných aktérů a to od lokální až po mezinárodní úrovni. Vyrovnávání meziregionálních rozdílů představuje hlavní důvod pro implementaci regionální politiky, respektive politiku rozvoje venkova.

Obecně pojem rozvoj bývá definován jako proces pozitivních změn. Regionální rozvoj je chápán jako soubor procesů, které probíhají uvnitř regionu a týkají se ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných pozitivních změn v regionu a zvyšování jejich úrovně (Binek, 2011; Blažek 1993, cit. Sýkora, 1993). Regionální politika představuje soubor nástrojů, které jsou uplatňovány v zaostávajících regionech na podporu stimulace růstu jejich ekonomických aktivit (Strategie regionálního rozvoje ČR pro léta 2007–2013).

Definování samotného rozvoje venkova je označováno za obtížné vzhledem k velké míře možnosti různého vnímání a vymezování venkova. V rozvoji venkova a především potom v politice rozvoje venkova je kladen důraz na multi-dimenzionální přístup k venkovským oblastem. Moseley (2003) chápe rozvoj venkova jako dlouhodobý udržitelný proces vedoucí ke zlepšování ekonomických, sociálních a environmentálních podmínek komunit žijících ve venkovských oblastech.

Samotný proces rozvoje venkova a politika rozvoje venkova jsou ovlivňovány přístupy k regionálnímu rozvoji a z něj koncipované regionální politiky a jejich nástrojů. V oblasti regionálního rozvoje je mnoho teorií a konceptů, jak přistupovat k rozvoji území. Nicméně ne všechny přístupy jsou vhodné nebo dokonce aplikovatelné na všechna území. Použitelnost a efektivnost jednotlivých přístupů a teorií závisí na mnoha faktorech v území (Terluin, 2001).

Nejvýznamnější vliv na tvorbu regionální politiky a jejích nástrojů měly teorie zařazené do přístupů neoklasického, keynesiánského, neoliberalního a institucionálního. Jednotlivé přístupy a z nich vycházející teorie se od sebe liší názorem na základní tendenci regionálního rozvoje k rovnováze nebo nerovnováze a na to, jakou roli stát a jeho státní intervence mají hrát v regionální politice. V rámci neoklasického přístupu byl v regionální politice v 50. letech

minulého století uplatňován základní koncept dělníci za práci, kdy při zmírňování ekonomických rozdílů mezi regiony se používaly nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil. Během velké hospodářské krize v 30. letech 20. století se začal v regionální politice prosazovat koncept práce za dělníky, jehož nástroje podporovaly příliv investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů (investiční dotace, relokace institucí). Tento přístup se ale z dlouhodobého ekonomického hlediska ukazoval jako neúnosný a v 70. letech 20. století jej v některých státech nahradil neoliberalní přístup. V rámci nástrojů regionální politiky je doporučována podpora malých a středních firem, decentralizace kompetencí a podpora lokálních iniciativ. Institucionální přístup je rozvíjen ve stejné době jako neoliberalní a v rozvoji regionů navrhuje uplatňovat koncept spolupráce a inovace zejména podporou šíření inovací a budování networking. V současné době jsou v regionální politice při řešení regionální problémů nejvíce uplatňovány nástroje vycházející ze dvou posledních zmíněných přístupů. (Blažek, Uhlíř 2002).

V rámci jednotlivých teorií, které se zabývají rozvojem území, je možné vidět dva páry vzájemně si oponujících přístupů k jeho rozvoji. Jedná se o exogenní versus endogenní rozvoj a top-down versus bottom-up přístup. Hlavním rozdílem mezi exogenním a endogenním přístupem je názor na schopnost regionu rozvíjet se. Zatímco podle exogenního rozvojového přístupu je možné například a zejména ekonomický růst regionu implementovat zvenčí do regionu a ovlivňovat ho především a hlavně z vně regionu, endogenní rozvojový přístup naopak předpokládá, že ekonomický růst regionu je produkován lokálními vnitřními impulsy a je do značné míry založen na lokálních zdrojích. V přístupech top-down a bottom-up je vedena hlavní debata o rozdělení kompetencí na jednotlivé administrativní úrovně. V top-down přístupu národní (nebo např. také evropské) administrativní složky mají vedoucí roli v rozvojovém procesu a ony samy činí rozhodnutí a nesou za ně zodpovědnost. V přístupu bottom-up jsou to naopak lokální aktéři, kteří jsou iniciátoři rozvojového procesu, jsou sami zodpovědní za rozhodnutí ve svém území a za implementaci jejich rozhodnutí – zvolené politiky. Zatímco po 2. světové válce byl v zemích západní Evropy preferován exogenní a top-down přístup, je v současné době prosazován endogenní přístup s bottom-up principem (Terluin, 2001; Blažek, Uhlíř 2002; Blažek 1993).

V přístupech k rozvoji venkova je nyní zejména uplatňována decentralizace v rozhodování a podporovány jsou lokální iniciativy a spolupráce na venkově. Na těchto principech je založena metoda LEADER uplatňovaná v současné době Evropskou unií jako jeden z významných nástrojů politiky rozvoje venkova.

5. LEADER

Při používání slova LEADER v kontextu rozvoje venkova je důležité odlišovat dva významy této zkratky, tj. mezi metodou LEADER a programem LEADER. Metoda LEADER je návod, jak přistupovat k rozvoji venkovských oblastí. Program LEADER představuje možnosti získání finančních prostředků na realizaci rozvoje venkova metodou LEADER.

5.1 Metoda LEADER

Slovo LEADER představuje zkratku francouzského názvu „Liaison Entre Actions de Développement“, což v českém překladu znamená „Propojování aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku“. Tato metoda vznikla na počátku 90. let minulého století jako experimentální přístup Evropské komise ve snaze najít nástroj, který by pomohl intenzivně rozvíjet a podporovat zaostalé, problémové venkovské oblasti v rámci EU a celkově napomohl k hledání nových přístupů, které by směřovaly k podpoře konkurenceschopnosti venkovských oblastí a k překonávání problémů, se kterými se venkovské oblasti potýkají, jako je například úbytek pracovních míst, stárnutí populace, nízká úroveň služeb a jejich dostupnost. Podle článku 61 Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 vydaného dne 20. září 2005 je metoda LEADER vymezena sedmi klíčovými prvky:

- Strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí.
- Partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni.
- Přístup zdola spojený s tím, že rozhodovací pravomoc týkající se vypracování a provádění strategie místního rozvoje náleží místním partnerství.
- Víceodvětvové navrhování a provádění strategie založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství.
- Uplatňování inovačních přístupů.
- Provádění projektů spolupráce.
- Vytváření sítí místních partnerství.

Prvky v rámci metody LEADER na sebe navazují a prolínají se. Jedná se tedy spíše o jednotlivé nástroje, prostřednictvím nichž je metoda LEADER uplatňována. Rozdíl mezi přístupem LEADER a jinými opatřeními politiky rozvoje venkova (Přístup LEADER, 2006) spočívá v tom, že metoda LEADER neříká, co je třeba udělat, ale ukazuje na to, jak se má postupovat.

Evropská komise stanovila sedm výše popsaný principů metody LEADER, ale zároveň nechala jednotlivým členským zemím možnost rozšíření o další principy tak, aby byla podchycena národní i lokální specifika. Česká republika při výběru partnerství ponechala 7 původních principů pro fungování skupin. Avšak národní síť místních akčních skupin (NS MAS) definovala k diskuzi další tři principy (LEADER – budoucnost venkova, 2009). V současné době je v ČR neformálně a neoficiálně prosazováno 10 principů LEADER, kdy k sedmi původním byly přidány:

- Morální principy a mezilidské vztahy.
- Výchova, vzdělávání a informace.
- Živý venkov (neinvestiční i drobné projekty oživující život na venkově).

5.1.1 Bottom-up přístup

Základem metody LEADER je přístup bottom-up neboli přístupu ze zdola. Základní myšlenkou přístupu (Blažek, 1999) je přesvědčení, že lidé z dané venkovské oblasti nejlépe sami vědí, s jakými problémy se jejich region potýká a jakým způsobem lze tyto problémy řešit. Umožňuje místním obyvatelům, soukromým a veřejným institucím či hospodářským subjektům aktivně a přímo se podílet na rozvoji regionu a dává jim možnost a schopnost ovlivňovat dění v regionu. Přestože je v rámci uplatňování tohoto přístupu kladen velký důraz na místní venkovské komunity, je nutné říci, že přístup by neměl být považován za alternativu nebo protiklad přístupům top-down z vnitrostátních anebo regionálních orgánů, ale spíše by mělo docházet k jejich interakci a kombinaci. To, že v současné době nepředstavuje metoda LEADER plně přístup bottom-up, je vidět nejen na celé řadě nařízení EK (Böcher, 2008), ale zejména pak v českém prostředí na uplatňování řady limitů, omezení a zákazů ze strany řídicího orgánu programu LEADER Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) (Čepelka, 2008).

5.1.2 Strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí

Dokumenty typu strategického plánu představují významný prvek metody LEADER. Při vytváření strategií místního rozvoje dle metody LEADER je kladen důraz na to, aby místní strategie a její realizace byla vykonávána na homogenním, společensky soudržném území tak, aby se projevila znalost i souzáležitost obyvatel s vymezeným územím (Moseley 2003). Území mohou být vymezována například na základě místní identity, geografické specifičnosti, na základě společných tradic či potřeb. V Příručce pro LEADER (2006) se v souvislosti

s vytvořením území hovoří o „místní oblasti“, která není univerzální a ani statická, ale je naopak poměrně proměnlivá v závislosti na měnících se sociálních a ekonomických okolnostech v regionu. Vzhledem k uplatňování metody LEADER napříč všemi venkovskými oblastmi Evropské unie, stanovila Evropská komise v Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 velikostní omezení venkovských oblastí z hlediska počtu obyvatel na min. 10 000 a max. 100 000 obyvatel. Strategie místního rozvoje představuje základní rozvojový dokument daného území a v rámci uplatňované metody LEADER je předpokládáno, že pro její úspěšnou realizaci bude zcela, nebo alespoň částečně, zpracována samotnými místními aktéry na základě přístupu zdola. S takto zpracovanou strategií, s níž jsou ztotožněni venkovští aktéři, je možné dobře a důsledně naplňovat všechny cíle a tím přispívat k rozvoji daného území (Moseley, 2005).

5.1.3 Partnerství veřejného a soukromého sektoru

Aplikace metody LEADER na daném území se děje prostřednictvím navazování partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, jehož vyústěním je založení organizace, kde jsou v rozhodovacích orgánech tvořeny maximálně z poloviny veřejným a z poloviny soukromým sektorem. Tyto organizace jsou nositeli metody LEADER včetně vykonávání a respektování jejich principů. Od místních akčních skupin je očekáváno, že bude propojovat partnery z veřejné a soukromé sféry a tím se snažit navazovat dialog mezi rozdílnými skupinami nacházejícími se v její územní působnosti. Zároveň by měla představovat i větší míru demokracie a zrovnoprávnění z hlediska k přístupu k moci (Blažek, Uhlíř, 2002). Sociologický výzkum prováděný v Německu (Böcher, 2008) ukazuje, že tato forma spolupráce budí zájem u jinak „neaktivních“ zájmových skupin. Strukturálně vyvážená členská základna reprezentující zájmové skupiny napříč celým regionem by měla zajistit dobré předpoklady pro úspěšný rozvoj regionu (Příručka LEADER, 2006).

5.1.4 Integrované a víceodvětvové akce

Na základě tohoto principu by neměla být místní strategie navržena a realizována jako jednotlivé izolované aktivity, ale podporované a realizované aktivity by měly být uskutečňovány a koordinovány jako celek. V rámci České republiky neexistuje oficiální výklad tohoto prvku metody LEADER, a proto MAS mají volnost ve výkladu tohoto prvku.

5.1.5 Přenos inovací

Jedním z hlavních důvodů k zavedení a podpoře metody LEADER byla myšlenka stimulace nových a inovačních přístupů k rozvoji venkovských oblastí a jejich přenosů

mezi jednotlivými podobnými venkovskými regiony. Definování toho, co je a co není inovací, je velmi obtížné, a proto Evropská komise nechala také definování tohoto prvku v kompetenci samotných jednotlivých MAS.

5.1.6 Vytváření sítí

Jedním z dalších podstatných prvků metody LEADER je vytváření sítí, které by měly sloužit k předávání zkušeností, inovací a know-how jednak mezi samotnými venkovskými oblastmi, jednak také mezi jednotlivými aktéry působícími v oblasti venkovského rozvoje, tzn. mezi MAS, státními organizacemi a institucemi, podnikateli. Tento princip by měl pomoci překonat izolovanost jednotlivých venkovských regionů. Síťování aktérů by mělo probíhat bez ohledu na to, zda aktéři jsou podporováni z Programu rozvoje venkova, nebo ne.

Síťování (vytváření sítí) je pro přímo podporované a financované Evropskou unií, a to jak na úrovni evropské, tak na úrovni jednotlivých členských států. Na úrovni Evropské komise od roku 2007 působí Evropská síť pro rozvoj venkova. Na vnitrostátní úrovni každého členského státu musí být také zřízena tzn. síť. V České republice nese název Celostátní síť pro venkov. Povinně zřízené sítě by měly informovat a vzdělávat aktéry venkovského rozvoje, například prostřednictvím vydávání publikací dobré praxe, organizace seminářů a školení či pomoci při vyhledávání a navazování kontaktů. V České republice vznikla Národní síť místních akčních skupin, která na základě dobrovolnosti sdružuje místní akční skupiny z České republiky. Na celoevropské úrovni funguje Evropské sdružení LEADER pro rozvoj venkova (ELARD).

5.1.7 Spolupráce

Chápání spolupráce jako jeden z principů metody LEADER spočívá ve vytváření společných projektů mezi jednotlivými místními akčními skupinami nebo organizacemi pracujícími na principech LEADER. Projekty spolupráce, kdy minimální počet spolupracujících subjektů jsou 2, by měly řešit například společný problém, nebo využití určitého potenciálu v území. Projekt spolupráce by neměl být jenom pouhou výměnou zkušeností, ale měl by mít přidanou hodnotu. Z tohoto důvodu jde spolupráce nad rámec vytváření sítí. Místní akční skupiny mohou spolupracovat jak v rámci národní, tak i mezinárodní spolupráce.

5.2 Program LEADER

Programem LEADER je označován proces výběru projektů k podpoře EU, který je založen na principech metody LEADER. V každém členském státě se forma podpory liší, i když základní požadavky a principy definované nařízením jsou v rámci celé EU shodné.

5.2.1 Místní akční skupina

V rámci celé EU realizaci programu LEADER zajišťují nestátní organizace. V České republice jsou nazývány místní akční skupinou¹. Každá členská země má právo si sama definovat, nad rámec nařízením stanovených specifikací, jaké podmínky musí organizace splňovat, aby mohla být nazývána místní akční skupinou a ucházet se o finanční podporu z programu LEADER. Ministerstvo zemědělství, jakožto orgán zodpovědný za implementaci PRV v ČR a tedy i metody LEADER, stanovilo, že na českém území musí místní akční skupiny splňovat následující kritéria:

- geograficky homogenní území,
- počet obyvatel od 10 000 do 100 000 mimo města s počtem obyvatel větším než 25 000,
- hustota obyvatel do 150 obyv./km²,
- účast zástupců veřejné správy v MAS je maximálně 50% (týká se i řídicího orgánu), druhá polovina je tvořena zástupci podnikatelů a neziskových organizací,
- MAS dle Programu rozvoje venkova může být obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, občanské sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, zájmové sdružení právnických osob podle § 20, písm. f) zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, Občanské sdružení podle §829 zákona č. 40/1964 Sb.
- členové MAS musí mít v území působnosti MAS bydliště, sídlo, nebo v něm musí působit,
- MAS musí mít stanoven statut, stanovy, organizační řád a strukturu
- MAS musí projednat a schválit strategii pro území dané MAS,
- fungování metodou LEADER.

¹V zahraničí bývá použito označení pro místní akční skupiny „Local action groups“ (LAG). Čepelka (2001) však poukazuje i na jiné překlady než je oficiální český překlad „skupina místního působení“ nebo „skupina pro místní akce“ a domnívá se, že český překlad je do určité míry zavádějící.

5.2.2 Implementace programu LEADER 2007– 2013 v ČR

Jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole, program LEADER je na území České republiky realizován v rámci Programu rozvoje venkova České republiky na roky 2007–2013 (PRV) osa IV. LEADER.

Osa IV se dělí následovně na další opatření a podopatření:

- IV.1. Implementace místní rozvojové strategie
 - IV.1.1. Místní akční skupina
 - IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie
- IV.2. Realizace projektů spolupráce
 - IV.2.1. Realizace projektů spolupráce

5.2.3 Opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Každá místní akční skupina vybraná k podpoře z programu LEADER musí mít zpracovaný Strategický plán Leader (SPL). Strategie je specifická pro region, ve kterém MAS působí, zohledňuje její přírodní podmínky, kulturní dědictví, ekonomickou situaci a pomocí metody SWOT nastiňuje ohrožení potenciál daného regionu pro budoucnost. Zároveň musí být MAS schopna prokázat, že její členové, zaměstnanci nebo partneři jsou schopni tuto strategii také implementovat a jsou ochotni nést odpovědnost za její prosazování a realizaci v regionu. Strategický plán Leader se však zaměřuje pouze na řešení problémů v území, které tematicky spadají do oblastí podporovaných programem LEADER. Jedná se tedy o strategický plán, který je do značné míry omezen, neboť nemusí obsahovat všechny problémové oblasti regionu. Z tohoto důvodu mají některé místní akční skupiny zpracovanou i Integrovanou strategii území (ISU), která se vztahuje všem problémům a potřebám v regionu a umožňuje tak komplexní a systematický přístup k rozvoji regionu (Pelc, 2008).

Opatření IV.1.2 realizuje místní akční skupina prostřednictvím svých konečných žadatelů. Ti v souladu se Strategickým plánem LEADER předkládají své žádosti o dotaci (projekty) na realizaci svých záměrů. Sama místní akční skupina rozhoduje a vybírá projekty, které budou v území podpořeny a realizovány. Jak již bylo popsáno v kapitole dříve, v programu LEADER mohou koneční žadatelé z území podpořených MAS žádat ve stejných opatřeních, jako jsou v ose I, II a III Programu rozvoje venkova. Místní akční skupiny byly povinny si na základě vlastních stanovených opatření v SPL a podmínek jednotlivých u opatření/podopatření PRV vytvořit fiche (Pravidla opatření IV.1.1. 2010). Prostřednictvím fichí si mohou MAS do určité míry měnit jinak pevně nastavené podmínky pro jednotlivá opatření

PRV. Ve fichí je možná kombinace až třech různých opatření, což dává určitý prostor pro vytváření komplexnějších projektů.

Místní akční skupiny jsou odpovědné za příjem žádostí o dotaci a jejich administraci – administrativní kontrolu a kontrolu přijatelnosti, hodnocení a výběr projektů, monitoring implementace strategie a realizace vybraných projektů a za evaluace SPL. Odpovědnost za efektivitu a správnost projektů však nese SZIF. Na jeho úrovni dochází ke konečnému schválení projektů vybraných místní akční skupinou a jím jsou vypláceny schválené finanční prostředky konečným žadatelům MAS.

5.2.4 Opatření IV.1.1 Místní akční skupina

V rámci opatření IV.1.1 Místní akční skupina jsou vybraným místním akčním skupinám poskytovány finanční prostředky, které jsou určeny místní akční skupině na výdaje spojené s výkonem realizace Strategického plánu LEADER na svém území.

Finanční prostředky (alokace) jsou místním akčním skupinám přidělovány vždy na jeden kalendářní rok. Roční alokace pro jednotlivé MAS se do roku 2010 vypočítávalo na základě počtu obyvatel MAS. Proto je tedy patrné, že MAS s velkým počtem obyvatel mají alokováno více finančních prostředků. Od roku 2011 byla do výpočtu roční alokace kromě počtu obyvatel zahrnuta i bonusová částka, která se odvíjí od kvality fungování místní akční skupiny.

Z celkové roční alokace na místní akční skupinu si může MAS na opatření IV.1.1 ponechat maximálně 20%. Zbýlých 80% je určeno na opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie. V průběhu roku si sama MAS může snižovat své výdaje v rámci opatření IV.1.1 ve prospěch konečných žadatelů, tj. opatření IV.1.2.

V opatření IV.1.1 mohou místní akční skupiny vynakládat jim svěřené finanční prostředky na náklady spojené s výběrem projektů a jejich administrací a na další aktivity, které se týkají realizace jejich SPL, jako například propagace místní akční skupiny a metody Leader, vybavení a věci nutné pro chod kanceláře MAS, vzdělávání členů a managementu MAS, pořádání exkurzí a vzájemnou výměnu zkušeností mezi místními akčními skupinami (Pravidla opatření IV.1.1 2010).

5.2.5 Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce je naplňováno realizací projektů, na kterých spolupracují dvě a více MAS. Projekty mohou být národní, tzn. všechny spolupracující MAS jsou z České republiky, nebo mezinárodní, kdy alespoň jedna MAS je

z jiného členského státu EU. Může se jednat o spolupráce mezi místními akčními skupiny podpořených z PRV, ale i mezi nepodpořenými, kdy ale alespoň jedna musí být vybrána k podpoře spolupráce. Projekty spolupráce nespočívají pouze ve společné výměně informací či know – how, ale musí zahrnovat návrh, realizaci a evaluaci podporovaného společného projektu a zároveň musí projekt Spolupráce odpovídat alespoň jednomu z cílů opatření PRV přijatelných pro projekty spolupráce.

5.2.6 Historie LEADER

LEADER I probíhal na území EU v letech 1991–1994. V rámci tohoto prvního období, kdy iniciativa LEADER byla poprvé zavedena, bylo podpořeno 217 organizací a rozloha, na které byl LEADER vykonáván, představovala 367 000 km². V prvním období LEADER byl velký důraz kladen především na vytváření partnerství v regionu mezi jednotlivými venkovskými aktéry. I přes velkou finanční podporu, kdy EU v rámci tohoto období zainvestovala 442 mil. EU, se realizace metody LEADER setkávala s problémy, jakými byla například nedostatečná zainteresovanost místních správ a politiků působících ve prospěch venkovských oblastí (Čepelka, 2001).

LEADER II fungoval v období 1994–1999. V rámci LEADER I bylo možné pozorovat celé řady venkovských oblastí, kterým se díky zapojení do sítě programu LEADER a přenosu vědomostí a informací, podařilo prorazit z izolace (Čepelka, 2001). Proto pro toto období byla metoda LEADER oproti LEADER I rozšířena na 1 375 144 km², tj. téměř 50% venkovských oblastí Evropy, a podpořeno bylo 906 organizací. V rámci tohoto období byl oficiálně zaveden a podporován nový prvek meziregionální a mezinárodní spolupráce, který umožňoval navzájem si vyměňovat zkušenosti, zapojovat se do různých sítí, přenášet inovace. Do této doby se jednalo pouze o spontánní a dobrovolné činnosti aktivních sdružení. V LEADER II bylo již na spolupráci vyčleněno 140 mil. EUR a celkové výdaje EU na toto období činily 1 755 mil. EUR.

LEADER PLUS byl zaveden pro období 2000–2006. Tento program usiloval o celoplošné rozšíření metody na venkovské oblasti EU. Rozloha území, na které byla uplatňována metoda LEADER, vzrostla na 1 577 385 km² a bylo podpořeno 893 organizací. LEADER PLUS kladl důraz na posilování konkurenceschopnosti venkovských evropských oblastí a zároveň zdůrazňoval nutnost vzniku a podpory kvalitních a náročných integrovaných strategií pro rozvoj venkovských místních oblastí a vytváření sítí a spolupráce mezi nimi (Čepelka, 2001). Celkové náklady na toto období byly 2 105, 1 mil. EUR. V České republice byl aplikován v operačním programu RVMZ. V rámci tohoto programu byly uplatňovány a

preferovány stejné principy a postupy jako v ostatním členských zemích. V tomto dotačním titulu bylo na území České republiky podpořeno 10 MAS.

LEADER 2007–2013 je uplatňovaný programovacím období 2007–2013. Oproti předchozím programovacím obdobím představuje značnou změnu, neboť program LEADER již není uplatňován jako samostatný program v rámci Iniciativ Společenství, ale je integrován do státních/regionálních programů rozvoje venkova.

LEADER ČR vznikl z podnětu samotné ČR, která chtěla umožnit rozšířit fungování metody LEADER i mimo vybraných deset MAS v programu LEADER+ v ČR. LEADER ČR byl realizován v letech 2004–2008, kdy pro každý rok bylo vyhlášováno nové kolo příjmu MAS do programu. Tímto bylo umožněno MAS každoročně se na základě předložených strategií ucházet o finanční prostředky. Program LEADER ČR byl financován ze státního rozpočtu ČR. Tento program fungoval obdobně jako program LEADER, tzn. byl určen venkovským mikroregionům a jejich organizačním strukturám, které vytvářejí společné rozvojové strategie. Od zavedení PRV roku 2007 se program LEADER ČR již stal pouze iniciačním a doplňkovým programem k ose IV. PRV a byl určen výhradně MAS a cíl programu se změnil na zlepšení organizačních schopností MAS (subjektům působících ve venkovských územích v územní působnosti MAS).

6. CÍLE A STANOVENÍ HYPOTÉZ

LEADER je metoda vytvořená primárně za účelem rozvoje venkovských oblastí. Její myšlenka spočívá v přesvědčení, že sami lidé ze svého území nejlépe vědí, kde se nachází potenciál jejich území a sami ho nejlépe umí rozvíjet. Metodou LEADER může pracovat celá řada subjektů. Oficiálně, podle programu rozvoje venkova, jsou v České republice partnerství fungující na principech LEADER nazývána místní akční skupinou. První MAS na území České republiky začaly vznikat od roku 2002. MAS jsou tedy relativně novými subjekty působící v českých venkovských oblastech a v rámci jejich rozvoje.

Důvody, které vedou k založení MAS, jsou různé. Pelc (2008) však uvádí, že hlavním prvotním impulsem ke vzniku místních akčních skupin na území České republiky, byla potřeba vytvořit nové absorpční struktury, které by umožnily čerpat finanční prostředky z programu LEADER. Obdobný názor zastává i Čepelka (2008). Uvádí, že důvody vedoucí ke vzniku MAS ovlivňují, alespoň v její počáteční fázi existence, její funkce a vykonávané činnosti v území. A poukazuje na to, že finanční role MAS, tzn. role distributora a zprostředkovatele veřejných finančních prostředků (dotací) mezi žadatele ze svého území, je jejich historicky prvotní a nejsilněji vnímaná funkce. Nicméně oba dva autoři se shodují, že MAS mají potenciál překročit svůj původní důvod vzniku jako „regionální grantové agentury“ (Pelc 2008, s. 11) a zastávat i další funkce v obnově a rozvoji venkova. Čepelka (2008) zmiňuje zejména roli regionální rozvojové agentury, jejímž posláním již není pouhé rozdělování finančních prostředků, ale snaha samotné MAS o komplexní rozvoj a přístup k regionu.

Primární funkcí místní akční skupiny podpořené z programu LEADER je funkce zprostředkovatele dotací pro místní žadatele. Jestliže však místní akční skupina má vhodné podmínky, může se její oblast působení rozšířit i o další funkce. Oba dva zmínění autoři hovoří o vývoji místní akční skupiny.

Cílem mé diplomové práce je na základě analýzy činností vybraných místních akčních skupin a vnímání vybraných místních akčních skupin jejich členy zjistit, jaké postavení místní akční skupiny na českém venkově zaujímají. Analýza a hodnocení bude prováděno na příkladu třech místních akčních skupin vybraných v prvním kole příjmu k finanční podpoře z programu LEADER 2007–2013.

Z výše uvedené diskuze vychází základní hypotézy mé diplomové práce:

- *většina z vybraných místních akčních skupin v rámci svěřeného území vykonává funkci venkovské regionální rozvojové agentury,*
- *většina z vybraných místních akčních skupin je vnímána jejich členskou základnou jako venkovské regionální rozvojové agentur.*

7. METODIKA

Metodická část diplomové práce je kapitolou, která představuje a vysvětluje metody a postupy, které byly využity v praktické části diplomové práce.

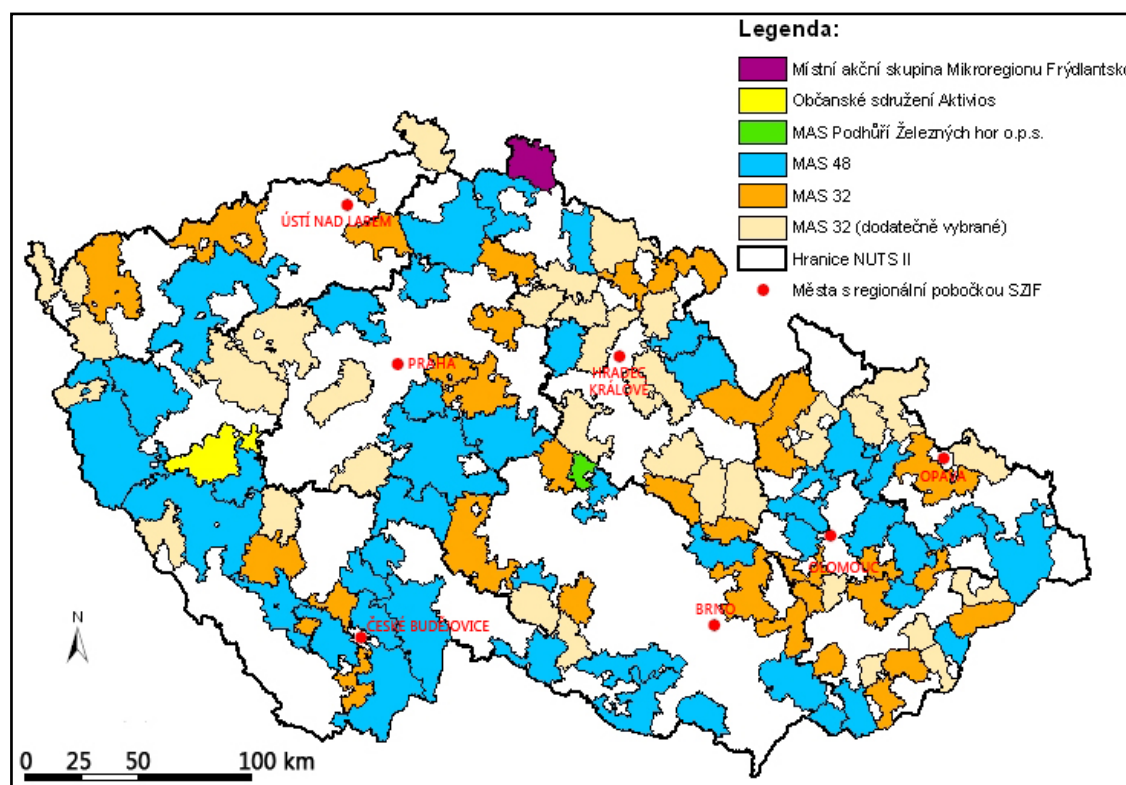
Základním předpokladem výzkumu byl výběr místních akčních skupin, na kterých následně probíhalo ověřování stanovených hypotéz. V rámci prvního kola příjmu PRV ČR bylo vybráno k podpoře 48 místních akčních skupin. Při výběru MAS pro účely diplomové práce byly uplatněny následující kritéria:

- MAS se od sebe navzájem významně liší rozlohou své územní působnosti i počtem obyvatel,
- každá MAS náleží do jiné jednotky NUTS II,
- MAS spolu nesousedí, tzn. v rámci své územní působnosti nemají stejné hranice,
- ochota managementu MAS poskytnout informace a data potřebná pro diplomovou práci.

Po uplatnění těchto kritérií byly vybrány následující místní akční skupiny: Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko (MASiF), Občanské sdružení Aktivios, MAS Podhůří železných hor o.p.s. Poloha místních akčních skupin v rámci České republiky mapa č.1.

MAS Podhůří Železných hor o.p.s. leží v kraji Vysočina a z hlediska rozlohy a počtu obyvatel se řadí k menším MAS. V počtu obyvatel je dokonce nejmenší místní akční skupinou ve skupině MAS 48. MAS Mikroregionu Frýdlantsko se nachází v Libereckém kraji a svojí rozlohou území a počtem obyvatel patří mezi středně velké MAS ve skupině MAS 48. Občanské sdružení Aktivios leží v Plzeňském kraji a z hlediska počtu obyvatel a rozlohy je možné ji zařadit mezi větší MAS v rámci MAS 48.

Mapa č. 1: Území vybraných místních akčních skupin v rámci programu LEADER a poloha místních akčních skupin vybraných ze zkoumání v diplomové práci

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Nezbytně nutné pro další výzkum je definování pojmů, co je to MAS fungující jako venkovská regionální grantová nadace a MAS fungující jako venkovská regionální rozvojová agentura. Dle upravené definice Čepelky (2008) je možné popsat místní akční skupinu jako:

- **venkovskou regionální grantovou nadaci**, když omezuje své aktivity pouze na činnosti spojené s realizací opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie PRV, tj. pouze rozděljuje finanční prostředky svěřené Ministerstvem zemědělství (MZe) místním žadatelům
- **venkovskou regionální rozvojovou agenturu**, když kromě aktivit spojených s realizací opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie PRV, tj. rozdělování finančních prostředků svěřených MZe místním žadatelům, má i jiné své aktivity, které působí v zájmu celého regionu

Na základě těchto definic byla stanovena pro každou funkci místní akční skupiny její charakteristika a typické činnosti. Při zpracovávání těchto dvou modelů se vycházelo z výsledků dotazníkového šetření provedeného Čepelkou (2008), z Pravidel pro žadatele opatření IV.1.1

Místní akční skupina (platné od 1.1.2010) a z příkladů dobré praxe místních akčních skupin (Florian, 2010).

MAS je **venkovskou regionální grantovou agenturou** když:

- realizuje opatření IV.1.2, tzn. vykonává povinnosti předepsané Státním zemědělským a intervenčním fondem a Ministerstvem zemědělství. Jedná se o:
 - alespoň jednou ročně je povinna vyhlásit veřejnou výzvu pro příjem Žádostí o dotaci
 - výzva musí být vyhlášena minimálně 3 týdny před ukončením příjmu Žádostí na MAS
 - výzva musí být zveřejněna na internetových stránkách MAS
 - příjem žádosti o dotaci konečných žadatelů, následně u těchto žádostí provádění administrativní kontroly, kontroly přijatelnosti
 - u projektů, které úspěšně prošli administrativní kontrolou a kontrolou přijatelnosti, je proveden výběr projektů hodnotitelskou komisí na základě předem známým preferenčních kritérií
 - předkládat vybrané projekty ke spolufinancování na příslušný RO SZIF v nejbližším možném termínu tj. v únoru, červnu nebo říjnu
 - předávat potřebnou dokumentaci ze SZIF konečnému žadateli a naopak, neboť SZIF komunikuje s konečnými žadateli přes místní akční skupinu
 - v průběhu realizace jednotlivých projektů konzultovat s konečnými žadateli případné dotazy a problémy
 - MAS je povinna podepisovat Hlášení o změnách pro své konečné žadatele
 - MAS je povinna podepisovat Žádosti o proplacení pro své konečné žadatele
 - MAS musí evidovat monitorovací indikátory za SPL a v polovině období realizace SPL provést evaluaci svého SPL, popřípadě jeho aktualizaci
- management MAS sám aktivně nevyhledává nové potenciální žadatele
- management MAS poskytuje poradenství pouze k opatření IV.1.2
- komunikuje se svými členy a veřejností prostřednictvím svých internetových stránek
- má zveřejněny dokumenty týkající se transparentní činnosti MAS, tj. minimálně stanov, statut, organizační řád a struktura MAS, složení rozhodovacích a kontrolních orgánů MAS, aktuální seznam členů, kontaktní údaje na MAS – adresa, telefon, jméno manažera, strategický plán LEADER nebo integrovaná strategie území (ISÚ)
- MAS nemá zajištěné jiné zdroje financování, tzn. je plně závislá na dotacích obdržných v rámci opatření IV.1.1 Místní akční skupina

- členové MAS nevykazují příliš velkou aktivitu v rámci MAS
- formálně naplňuje pouze povinné principy metody LEADER, tj. partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, území do 100 000 obyvatel bez měst nad 25 000, výběr projektů je realizován na místní úrovni

MAS je **venkovskou regionální rozvojovou agenturou** když:

- realizuje opatření IV.1.2, tzn. vykonává povinnosti předepsané Státním zemědělským a intervenčním fondem a Ministerstvem zemědělství
- poskytuje místním subjektům poradenské, vzdělávací a informační služby
- komunikuje se svými členy a s veřejností kromě svých internetových stránek i jiným způsobem
- v rámci svého území vyhledává perspektivní projektové záměry – oslovuje místní subjekty
- sama realizuje projekty, které jsou v zájmu celého regionu a nejsou zajímavé pouze pro jednotlivé subjekty v území
- je iniciátorem nových akcí v regionu
- má zajištěné i jiné zdroje k financování svých činností (vyjma členských příspěvků)
- má aktivní členskou základnu

Tyto dva vytvořené modely budou sloužit k porovnání se zjištěnými informacemi o činnostech jednotlivých místních akčních skupin. Na základě porovnání skutečně vykonávaných činností s modely budeme moci posoudit, jakou funkci MAS ve svém území zastává. Zda stále plní pouze funkci venkovské regionální grantové agentury (a do jaké míry je v ní úspěšná) nebo zda již vykonává i jiné aktivity v regionu a tím i navíc plní funkci venkovské regionální rozvojové agentury (a do jaké míry je v ní úspěšná). Posuzování míry úspěšnosti ve vykonávání jednotlivých funkcí bude probíhat na základě srovnávání mezi jednotlivými zkoumanými místními akčními skupinami.

Primárním zdrojem informací o místních akčních skupinách byly jejich vlastní internetové stránky. Dále probíhala rešerše dalších dostupných dokumentů informujících o aktivitách MAS. Jednalo se o jejich Strategické plány LEADER, zpravodaje (jestliže jsou vydávány), výroční zprávy, zápisy z jednání valných hromad a programových výborů, propagační materiály, fiche, výzvy k předkládání projektů místními žadateli. Sledované období pro analýzu činností bylo od data oficiálního vzniku místní akční skupiny po 31. 12. 2010. Aktivity spojené s činností opatření IV.1.2 jsou sledovány za období od 5. do 11. kola příjmu Žádostí o dotaci na SZIF, tj. od června roku 2008 do října roku 2010. Data vztahující se

k opatření IV.1.1 a IV.1.2, tj. roční alokace přidělené místní akčním skupinám, rozdělení alokace na jednotlivá opatření, rozdělení finančních prostředků v rámci opatření IV.1.1 a informace týkající se projektů předložených jednotlivými žadateli za jednotlivé MAS v opatření IV.1.2, byly získány z interní databáze IS SAP Státního zemědělského fondu. Data jsou platná k 30. 4. 2011. Data o územní působnosti místních akčních skupin jsou aktuální k 30. 4. 2011 a byla poskytnuta z interní databáze IS SAP SZIF.

Po provedení tohoto sběru dat v průběhu měsíce června 2011 probíhaly nestandardizované rozhovory s manažery jednotlivých MAS. Byly upřesňovány, popřípadě vysvětlovány zjištěné informace o místní akční skupině. Rozhovor byl vždy veden s hlavním manažerem místní akční skupiny.

Pro zjištění informací, které nebylo možné získat z dostupných zdrojů, byl vypracován dotazník na členy místních akčních skupin. Otázky v dotazníku byly koncipovány na základě výše uvedených znaků u jednotlivých modelů a příručky pro sebehodnocení MAS (2004). Samotné dotazníkové šetření probíhalo v první polovině června roku 2011. Dotazník byl rozeslán členům jednotlivých MAS na jejich emailové adresy.

Dotazník se skládá ze dvou částí (viz příloha č.1). V první části byly zjišťovány informace o dotazovaných a o členské základně místní akční skupiny, v druhé části pak informace, které se týkaly hodnocení místní akční skupiny jejími členy. V dotazníku byla použita kombinace uzavřených a polouzavřených otázek. Otázky byly koncipovány buď jako otázky s jednou možností nebo s možností výběru více odpovědí. Jestliže dotázaný u otázky, a to umožňovala, zvolil více odpovědí, musel každé zvolené možnosti přidělit váhu od 1 do 5. Číslo jedna bylo uděleno možnosti, která byla pro člena nejdůležitější (váhou), naopak možnost s číslem 5 představovala nejmenší význam. Dotázaný mohl zvolit více možností se stejnou váhou. Jestliže nebyl zvolen důvod, bylo odpovědi automaticky přiřazeno číslo 6.

Při vyhodnocování dat získaných z databáze IS SAP a dotazníkového šetření byly použity základní statistické operace, které byly prováděny v programu Excel. Mapové výstupy byly tvořeny v programu ArcGIS.

V práci jsou použity dva indexy. Index administrativní úspěšnosti a index významnosti. Index administrativní úspěšnosti představuje hodnocení práce managementu MAS ve vztahu k administraci opatření IV.1.2 a vypočítává se jako $100 \% - [(ukončené\ projekty\ na\ SZIF/zaregistrované\ projekty\ na\ SZIF) * 100] = x \%$. Index významnosti je používán při hodnocení významu jednotlivých možností u otázek, kde byla možnost volit více odpovědí a představuje průměrný význam (váhu) přidělený každé otázce. Je vypočítáván jako aritmetický průměr z celkové přidělené váhy obdržené u jednotlivé možnosti děleno počet jejího zvolením. Rozlišují dva indexy významnosti. Index významnosti 1 ukazuje průměrný význam, jaký byl

přidělen pouze u zvolené možnosti. Index významnosti 2 ukazuje význam možnosti dopočítaný vůči všem možným zvolením. Čím víc se index blíží 1, tím více možnost nabývá na významu.

8. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY V ČESKÉ REPUBLICE

Jak již bylo řečeno v minulých kapitolách metoda LEADER pro programovací období 2007–2013 je realizována prostřednictvím osy 4 LEADER obsažené v Programu rozvoje venkova ČR 2007–2013. V České republice probíhal výběr místních akčních skupin ve dvou kolech. První výzva k předkládání žádostí o dotaci pro opatření IV.1.1 Místní akční skupina byla vyhlášena na podzim roku 2007. Bylo zaregistrováno 104 žádostí. V červnu roku 2008 z nich bylo vybráno k podpoře 48 místních akčních skupin (MAS 48). Druhé kolo příjmu žádostí o dotaci proběhlo v říjnu roku 2008. V rámci tohoto kola bylo zaregistrováno 92 žádostí o dotaci. K podpoře bylo na jaře roku 2009 vybráno 32 MAS (MAS 32). Téhož roku v červnu bylo rozhodnuto o dodatečném navýšení počtu podpořených MAS a z přijatých žádostí v druhém kole bylo schváleno dalších 32 místních akčních skupin (MAS 32+). V současné době je na území ČR z opatření IV.1.1 podpořeno 112 MAS. Viz mapa č. 1.

Zpráva ze střednědobého hodnocení Programu rozvoje venkova (2010) uvádí, že na území České republiky vzniklo celkem 160 MAS. Z toho k dubnu 2010 bylo aktivních 145 místních akčních skupin. Současné území, které je pokryté aktivním vykonáváním metody LEADER, představuje 67,7% z celkové rozlohy České republiky a žije zde 42,71% z celkového počtu obyvatel České republiky (viz tabulka č. 1). S rostoucí specifikací místních akčních skupin, tj. podpořené z PRV, vybrané v prvním kole příjmu, se procento pokrytí metody LEADER v porovnání s Českou republikou snižuje.

Tab. č. 1: Vybrané ukazatele za MAS působící na území ČR

Souhrnné údaje	160 regionů			145 regionů		
	Počet obyvatel	Výměra (km ²)	Hustota (obyv./ km ²)	Počet obyvatel	Výměra (km ²)	Hustota (obyv./ km ²)
Celkem	4 374 100	58 324	75,00	3 997 691	53 406	74,86
Průměrný region	27 338	365	75,00	27 570	368	74,86
Medián	22 186	296,25	80	21 949	295,7	78
Celkem Česká republika	10 240 716	78 867	129,85	10 240 716	78 867	129,85
Regiony LEADER v % v ČR	42,71	74,0	-	39,04	67,7	-
Souhrnné údaje	112 podpořených regionů			48 podpořených regionů		
	Počet obyvatel	Výměra (km ²)	Hustota (obyv./ km ²)	Počet obyvatel	Výměra (km ²)	Hustota (obyv./ km ²)
Celkem	3 255 846	43 944	74,09	1 481 304	22 356	66
Průměrný region	29 070	392	74,09	30 861	466	66
Medián	24 254	312,7	80	25 272	328,85	71
Celkem Česká republika	10 240 716	78 867	129,85	10 240 716	78 867	129,85
Regiony LEADER v % v ČR	31,79	55,7	-	14,46	28,35	-

Zdroj: www.leaderplus.cz

V rámci MAS 48 je průměrná velikost území MAS 466 km² a počet obyvatel 30 861. V porovnání s mediánem, který pro rozlohu činí 328,85 km² a pro počet obyvatel 25 272, je vidět, že v rámci této skupiny se nachází místní akční skupiny s nadprůměrně velkou rozlohou území i počtem obyvatel. (viz mapová příloha mapy č. 4 a 5)

Z rozvržení MAS podle jednotlivých NUTS II, je vidět, že více místních akčních skupin se nachází v Čechách než na Moravě (51 ku 61). Na Moravě se vzhledem k její sídelní struktuře nachází místní akční skupiny s menší rozlohou a počtem obyvatel, avšak s vyšší hustotou zalidnění. Tabulka č. 2 níže uvádí rozložení místních akčních skupin dle NUTS II.

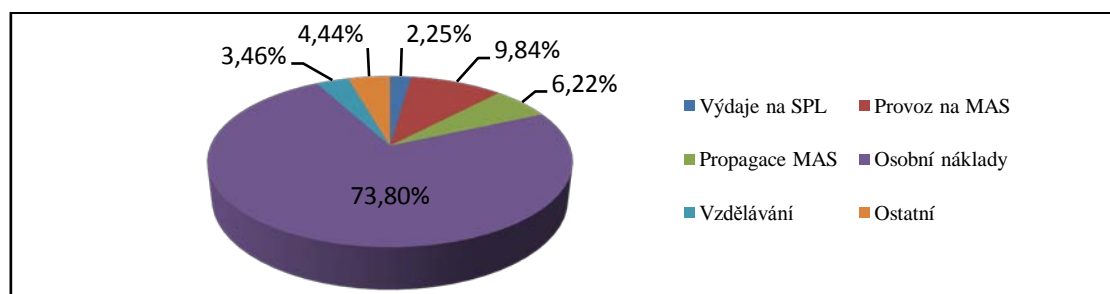
Tab. č.2: Počet místních akčních skupin v jednotlivých NUTS II

Název NUTS II	Počet MAS 112	Počet 48	Název NUTS II	Počet MAS 112	Počet 48
Jihočeský	12	8	Pardubický	7	-
Jihomoravský	9	6	Plzeňský	8	5
Karlovarský	3	1	Středočeský	11	5
Královéhradecký	12	3	Ústecký	4	-
Liberecký	5	4	Vysočina	9	4
Moravskoslezský	8	4	Zlínský	12	3
Olomoucký	12	5	-	-	-

Zdroj: www.szif.cz

Na realizaci programu LEADER, který představuje osu 4, bylo z Programu rozvoje venkova vyčleněno 5,5 % z jeho celkového rozpočtu. K 30. 4. 2011 bylo z této osy proplaceno 26 % Kč. Jak bylo v teoretické kapitole napsáno, místním akčním skupinám jsou z programu LEADER alokovány finanční prostředky na samotnou realizaci jejich SPL, tj. opatření IV.1.2, a na výdaje spojené s realizací SPL, tj. IV.1.1. Mapy č. 6 a 7 v mapové příloze ukazují, kolik bylo celkem finančních prostředků na MAS 48 alokováno, a kolik z této alokace připadlo na výdaje spojené s realizací SPL. Graf č. níže uvádí jaká byla struktura výdajů v rámci opatření IV.1.1.

Graf. č.1: Struktura výdajů realizovaných v opatření IV.1.1 za MAS 48 v součtu za roky 2008, 2009, 2010

Zdroj: IS SAP SZIF

9. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA MIKROREGIONU FRÝDLANTSKO

9.1 Charakteristika místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

9.1.1 Charakteristika území místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko se nachází v příhraniční oblasti severní části České republiky ve Frýdlantském výběžku. Rozkládá se na území 18 obcí a zaujímají rozlohu 349,01 km². Na území MAS žilo k 31.12.2010 celkem 24 966 obyvatel. Hustota osídlení je 72 obyvv./km². Z hlediska rozlohy, počtu obyvatel i hustoty zalidnění patří místní akční skupina v porovnání s ostatními MAS ve skupině 48 k středně velkým. Z administrativního hlediska je území součástí bývalého okresu Liberec a patří do Libereckého kraje. Všechny obce spadající do územní působnosti MAS jsou také součástí mikroregionu Frýdlantsko. Největší obcí v regionu je město Frýdlant se 7 000 obyvateli. Město Frýdlant je obcí s rozšířenou působností a představuje přirozené a historické centrum regionu (Strategický plán LEADER MAS Mikroregionu Frýdlantsko, 2007). Kromě Frýdlantu se na území MAS nachází další tři města nad 2 000 obyvatel – Raspenava, Nové Město pod Smrkem a Hejnice. Podíl obcí do 500 obyvatel je 38 %. Stejný procentuální podíl tvoří obce od 501 do 1 000 obyvatel.

Z přírodního hlediska je území MAS na jihu a jihovýchodě ohraničeno Jizerskými horami, které směrem k severu a západu přecházejí v pahorkatinu a dále potom na polské a německé straně do Lužické nížiny. Směrem od jihu k západu území protíná vodní tok Smědá. Jizerské hory jsou zařazeny nejen do Chráněné krajinné oblasti Jizerské Hory, ale i například do Evropské významné lokality nebo do Natury 2000. Velmi negativní vliv na celé území, a to především na území severovýchodní, má těžba a zpracování hnědého uhlí na polském území v těsném sousedství regionu. Na polské straně vzniklé výsypky z dolů negativně ovlivňují již tak zhoršené odtokové poměry na celém území (Strategický plán LEADER MAS Mikroregionu Frýdlantsko, 2007), jehož výsledkem bývají velmi časté povodně. Poslední velmi ničivou katastrofu zaznamenalo území v srpnu roku 2010.

Když bychom se podívali na území MAS Mikroregionu Frýdlantsko z hlediska typologie venkovského prostoru (Perlín, Kučerová, Kučera, 2010), je celé území MAS zařazeno do kategorie problémový rekreační venkov, který je typický pro pohraničí doosídlované po 2. světové válce. Tato území jsou charakterizována turisticky atraktivními oblastmi s vysokým zastoupením objektů druhého bydlení. Z ekonomického hlediska vykazují nejvyšší míry nezaměstnanosti a z hlediska společenského pak nízký index vzdělanosti.

9.1.2 Historie místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

První samotná intenzivnější a koordinovanější komunikace a spolupráce mezi jednotlivými subjekty z různých sektorů, tj. veřejného, občanského a podnikatelského, dle manažerky MAS, začala při zpracovávání koncepční studie místního rozvoje pro oblast Frýdlantska, kterou koordinovala Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor. Tato navázaná neformální spolupráce mezi veřejnou správou a veřejností v oblasti rozvoje území na Frýdlantsku vedla k založení místní akční skupiny. Hlavní podnět k založení MAS byl od mikroregionu Frýdlantsko, avšak přímo na samotném vzniku se podíleli především aktivní neziskové organizace a zemědělské podnikatelé z území mikroregionu. Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko (MASiF) byla oficiálně založena 1. 12. 2004 jako organizace s právní subjektivitou občanského sdružení.

MAS opakovaně v letech 2005 a 2006 úspěšně žádala o finanční podporu v českém programu LEADER ČR. V rámci těchto dvou programů podpořila 12 projektů, v celkovém objemu finančních prostředků 7 000 000 Kč. Bylo podpořeno 9 projektů ze soukromé a 3 projekty z veřejné sféry. MAS si vybavila kancelář a za účelem administrace projektů byl přijat na částečný úvazek administrativní pracovník MAS. V roce 2007 aktualizovala MAS Integrovanou strategii rozvoje území a připravovala SPL.

Současná manažerka se aktivně podílela na zakládání MAS a působí v ní od jejího vzniku. MAS má své sídlo a kancelář ve městě Frýdlant.

9.1.3 Strategický plán LEADER 2007 – 2013

Místní akční skupina si strategický plán LEADER zpracovávala sama. Při zpracování z velké míry vycházela z její vypracované integrované strategie rozvoje území. Pro získání aktuálních dat a potřeb území MAS probíhalo vlastní mapování mezi jednotlivými aktéry území, jako byli například obce, neziskové organizace a podnikatelé. Celá strategie ISU byla projednávána komunitním plánováním v jednotlivých obcích mikroregionu. Při samotném vzniku SPL byla za účelem jeho přípravy místní akční skupinou zřízena pracovní skupina². Vznik samotné ISU, ale i SPL byl často konzultován s manažery partnerských, spolupracujících MAS, tj. s MAS Český západ a MAS Kyjovské Slovácko v pohybu.

²Pracovní skupina (PS) je skupina lidí. PS si vytváří místní akční skupina za účelem zajišťování různých svých aktivit a činností. Pracovní skupiny pracují převážně na principu dobrovolnictví a zájmu o danou problematiku, za jejichž účelem byla pracovní skupina založena. Členové PS mohou být nejen členové MAS, ale i jiní zájemci o problematiku z řad veřejnosti, odborníků a dalších. PS bývají zřizovány MAS buď z jejího vlastního podnětu, nebo z podnětu vnějšího okolí.

Strategický plán LEADER místní akční skupiny je zaměřen na posílení místního ekonomického potenciálu a zhodnocení místní produkce. Propojení místní produkce s cestovním ruchem je viděno jako možný směr rozvoje tohoto regionu. V souladu s tímto přesvědčením byly formulovány jednotlivé priority rozvoje území. Ty jsou zaměřeny na budování a rozvoj lidských kapacit, marketingu a odbytu v rámci podpory místní produkce a dále na podporu místních komunit a zachování kulturního dědictví. Z těchto prioritních oblastí vychází i nastavení jednotlivých fichí:

Fiche č. 1 – Místní produkce

Fiche č. 2 – Rozvoj podniku

Fiche č. 3 – Marketing

Fiche č. 4 – Lesy

Fiche č. 5 – Pěkná obec

Fiche č. 6 – Cestovní ruch

Fiche č. 7 – Spolupráce a inovace

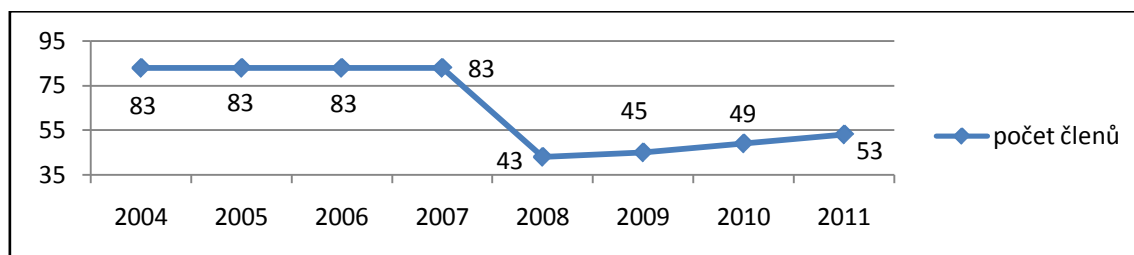
Fiche č. 8 – Místní dědictví

První tři fiche a fiche číslo 6 a 7 jsou zaměřeny na podporu podnikání na venkově a jsou určeny především podnikatelům, ať podnikají v oblasti zemědělství nebo mimo něj. Fiche číslo 5 je určena zejména obcím a neziskovým organizacím na zlepšení poskytovaných služeb na venkově. Fiche číslo 4 je určena na posílení mimo produkčních funkcí lesa, například v oblasti cestovního ruchu. V roce 2010 byla na základě poptávky žadatelů vytvořena nová fiche číslo 8, prostřednictvím které je podporována obnova kulturního dědictví venkova na území Frýdlantska.

9.1.4 Členská základna místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

V současné době se členská základna MAS skládá z 53 členů. Mezi jejími členy bychom našli zemědělce, podnikatele, NNO, příspěvkové organizace, obce, ale i individuální aktivní občany. V době svého založení měla členská základna 83 členů a ta se až do roku 2008, kdy proběhla její aktualizace, nezměnila. Z MAS byli v roce 2008 vyloučeni členové, kteří dlouhodobě neplatili členské příspěvky a nevyvíjeli žádnou aktivitu v rámci MAS. Počet členů z 83 byl zredukován na 43. Během let 2009, 2010 a 2011 bylo do MAS přijato dalších 10 nových členů. Viz graf č.2.

Graf. č. 2: Vývoj počtu členů v MAS Mikroregionu Frýdlantsko v letech 2004 a 2011

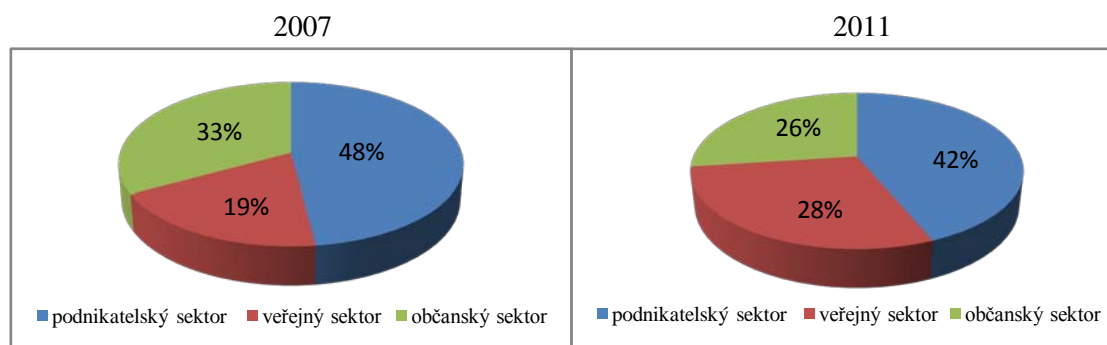

Zdroj: www.masif.cz, vlastní šetření

Informace o struktuře členské základy jsou známy až od roku 2007 a vykazují převahu podnikatelského sektoru nad občanským i veřejným. Dá se však usuzovati, že obdobnou strukturu vykazovala i v době svého založení. I když v průběhu let se podíl členů z podnikatelského sektoru snižuje ve prospěch veřejného, jeho pozice stále zůstává dominantní. V rámci podnikatelského sektoru mají 83% zastoupení zemědělci. Viz graf č.3.

U MASiF ne všechny obce v územní působnosti vystupují jako členové MAS, ale dávají MAS pouze souhlas k výkonu metody LEADER na svém území a možnost svým občanům se podílet na programu a metodě LEADER. Mimo členství v místní akční skupině stojí 8 obcí z celkového počtu 18.

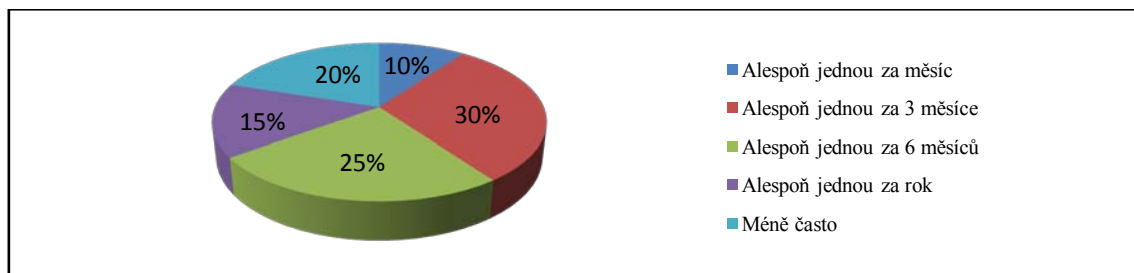
Graf. č. 3: Struktura členské základny v roce 2007 a 2011

Zdroj: www.masif.cz, vlastní šetření

V rámci dotazníkového šetření na členy MAS byla prostřednictvím dvou otázek zjišťována aktivita členské základny MAS. Jak často se člen setkává v rámci místní akční skupiny a jakou pozici má člen v místní akční skupině. Více než 40% z dotázaných, tj. 8 členů, se setkává v rámci MAS alespoň jednou za 3 měsíce, 5 členů alespoň jednou za 6 měsíců. Jednou za rok a méně často se setkává 7 členů. Viz graf č.4.

Graf. č. 4: Aktivita členské základny z hlediska intenzity setkávání se v rámci MAS

Zdroj: Vlastní šetření

Z hlediska pozice zastávané členem v rámci MAS, tři ze čtyř možných odpovědí, představovaly pozice, které byly spojeny s různou mírou s aktivního postoje vůči MAS. V rámci obdržených odpovědí nadpoloviční většina, tj. 60% členů uvedla, že je nějakým způsobem v MAS aktivní. Osm členů se označilo za neaktivní členy MAS, přičemž se mezi ně zařadilo pět z osmi odpovídajících obcí. Za neaktivnější skupinu můžeme považovat členy ve volených orgánech MAS. Do této skupiny se zařadilo 6 členů z 12 aktivních a jednalo se především o členy z občanského sektoru. Ostatní zbylí aktivní členové (5) se účastní pouze jednání a schůzí a jeden je zapojen do pracovní skupiny. Téměř většina členů, kteří se označili za neaktivní, se v rámci MAS schází méně než jednou ročně.

Manažerka MAS označila aktivitu členů v rozmezí 26–50 % a zdůraznila, že je s aktivitou členů spíše nespokojena.

9.1.5 Současná struktura financování MAS Mikroregionu Frýdlantsko

V současné době má MAS finanční příjem z několika různých zdrojů, avšak s velmi rozdílnou intenzitou objemu z nich získávaných finančních prostředků. Největší a zásadní význam pro MAS představují finanční prostředky získávané z programu LEADER, které kryjí rozpočet MAS z 97%. Další zdroje příjmů tvoří členské příspěvky a finanční prostředky obdržené za poradenství nebo zpracovávání různých studií. Avšak v porovnání s rozpočtem MAS se jedná o velmi malé částky. MAS se nedaří zvyšovat podíl spolufinancování a naopak v důsledku ztráty komerční aktivity, vedení agentury svazu obcí Mikroregionu Frýdlantsko klesá.

9.2 Analýza činností místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

MAS se zabývá celou řadou aktivit. Na základě analýzy dostupných dokumentů a rozhovoru s manažerkou místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko je možné činnosti rozdělit na:

- realizace opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie,
- realizace opatření IV.1.1 Místní akční skupina,
- pořádání vzdělávacích kurzů a seminářů,
- propagace území MAS Mikroregionu Frýdlantsko,
- realizace vlastních projektů,
- podpora místní produkce,
- komerční dotační poradenství a jiné poradenství.

9.2.1 Realizace opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Realizace opatření IV.1.2 představuje dominantní činnost MAS. Na základě zjištěných informací je možné rozdělit a popsat jednotlivé činnosti, které jsou s touto aktivitou spojené na:

- *Školení potenciálních žadatelů³*
 - MAS ke každé své vyhlášené výzvě (vyjma páté a šesté) pořádá seminář pro potenciální žadatele, kde je seznamuje se základními požadavky pro předkládání projektu, s konkrétními podmínkami a specifikacemi vyplývající z jednotlivých fichí, s tím, jak má vypadat správná projektová dokumentace a požadované přílohy. Zároveň je seznamuje se zkušenostmi z předchozích výzev na příkladech dobré a špatné praxe. Účastníci obdrží elektronickou verzi, která obsahuje kompletní programovou dokumentaci k výzvě.
- Vyhlašuje výzvy
 - Výzvy jsou vyhlašovány minimálně měsíc před ukončením příjmu žádostí na MAS. Výzva je vyvěšena nejen na internetových stránkách MAS, ale i elektronicky zasílána členům MAS a obcím v její územní působnosti. V tištěné podobě jsou umísťovány na úřady práce a živnostenské úřady. Během let 2008 až 2011 MAS vyhlásila 7 výzev k předkládání žádostí o dotaci. MAS volí přístup vyhlašování ročně dvou výzev pro příjem žádostí a to v únoru a červnu. Třetí výzva na podzim v říjnu je vyhlašována pouze v případě, že

³ Aktivity psané kurzívou jsou vykonávány nad rámec povinností MAS.

se v prvních dvou výzvách nepodaří vyčerpat všechny finanční prostředky z roční alokace určené na opatření IV.1.2. Což se zatím nedaří. Viz tab. č.3.

Tab. č.3: Rozvržení zveřejňování výzev a vyhlášené fiche v rámci jednotlivých výzev u MASiF

Rok	2008		2009		2010		
Kolo PRV	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Pořadí výzvy na MAS	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fiche č. 1	x	x	x	x	x	x	
Fiche č. 2	x	x	x		x	x	
Fiche č. 3	x	x	x		x	x	
Fiche č. 4				x	x	x	
Fiche č. 5	x	x	x	x	x	x	
Fiche č. 6	x	x	x		x	x	x
Fiche č. 7				x			
Fiche č. 8	-	-	-	-	-	x	

Komentář: Křížky v tabulce označují vyhlášené fiche, v rámci kterých mohou žadatelé v dané výzvě předkládat své projekty. Černé křížky označují fiche, v rámci kterých byl přijat alespoň jeden projekt. Červené křížky naopak znamenají, že v dané výzvě do dané fiche nebyl přijat ani jeden projekt. Zdroj: IS SAP SZIF

- Konzultace projektů do opatření IV.1.2
 - MAS umožňuje konzultovat projekty a projektové záměry a to nejen v době vyhlášení výzvy, ale i během celého roku. Vypracovala si vlastní instruktážní list "Jak u pět se žád oti", který je k dispozici žadatelům v kanceláři a na internetových stránkách MAS. Dává také k dispozici na internet dokument s často kladenými otázkami ze strany žadatelů včetně jejich odpovědí. Kancelář MAS je také ochotna v odůvodněných případech, tj. malá obec bez vlastních kapacit a fyzická osoba v případě první předkládané žádosti, pomoci se zpracováním žádosti o dotaci.
- Příjem žádosti
 - Příjem žádostí obvykle trvá 2 dny a probíhá v kanceláři MAS.
- Administrativní kontrola a Kontrola přijatelnosti
 - V rámci tohoto kroku kancelář MAS kontroluje splnění všech náležitostí a správnost předložených žádostí, v případě zjištění odstranitelných chyb jsou žadatelé vyzýváni k opravě. Administrativní úspěšnost MASiF představuje 84 % a je možné pozorovat její kolísání mezi jednotlivými koly příjmu.

Tab. č.4:Přehled projektů MAS Mikroregionu Frýdlantsko dle statusu žádosti o dotaci

Počet projektů	Zaregistrované na MAS	Zaregistrované na SZIF	Schválené na SZIF	Nedoporučené na SZIF	Ukončené na SZIF
5. kolo PRV	9	9	6	-	3
6. kolo PRV	3	3	2	-	1
7. kolo PRV	7	7	7	-	-
8. kolo PRV	1	1	1	-	-
9. kolo PRV	3	3	2	-	1
10. kolo PRV	17	12	9	1	2
11. kolo PRV	1	1	1	-	-

Komentář: Zaregistrované na MAS = všechny projekty, které přijala MAS v dané kole příjmu, Zaregistrované na SZIF = všechny projekty, které byly vybrány MAS k finanční podpoře, Schválené na SZIF = projekty, které byly schváleny SZIF k podpoře, Nedoporučené na SZIF = projekty vybrané na MAS, ale nedoporučení na SZIF z důvodů nedostatku finančních prostředků, Ukončené na SZIF = projekty, které byly ukončeny na SZIF z důvodů nesplnění administrativních náležitostí nebo přijatelnosti projektu (obsahové nenaplnění daného opatření). Zdroj: IS SAP SZIF

- *Veřejná prezentace hodnocených projektů*
 - Každý žadatel ucházející se o finanční prostředky má povinnost se účastnit veřejné prezentace, kde svůj projekt představuje nejen členům výběrové komise, ale i ostatním žadatelům nebo zájemcům z řad veřejnosti. O konání veřejné obhajoby projektů je široká veřejnost informována včas přes internetové stránky MAS.
- *Hodnocení výběrové komise*
 - Hodnocení výběrové komise probíhá na základě pevně stanovených preferenčních kritérií⁴ v rámci jednotlivých fichí.
- *Vyvěšování seznamu vybraných projektů na MAS*
 - Po schválení vybraných projektů programovým výborem MAS jsou tyto seznamy v rozmezí pěti pracovních dnů vyvěšeny na webové stránky MAS. Spolu s vybranými projekty jsou zveřejněny i všechny zaregistrované projekty v rámci dané výzvy.
- *Registrace projektů na RO SZIF*
- *Odstraňování chyb v rámci administrativní kontroly RO SZIF*
 - Výzvy k opravě chyb jsou posílány přímo MAS a ta je zodpovědná za správné doplnění dokumentace.
- *Doplňování chybné nebo nepřesné dokumentace*
- *Školení pro příjemce dotace*
- *Kontrola Hlášení o změnách*
- *Pomoc při realizaci projektů*
- *Kontrola Žádostí o proplacení*

⁴ Preferenční kritéria představují soubor hodnotících kritérií, které si stanovuje sama místní akční skupina za účelem výběru projektů v souladu s jejím SPL

- *Účast na kontrole a místě po ukončení projektu*
 - MAS se vždy účastní kontroly na místě
- *Pomoc příjemcům dotace v době udržitelnosti jejich projektu*
- *Monitoring a hodnocení SPL*

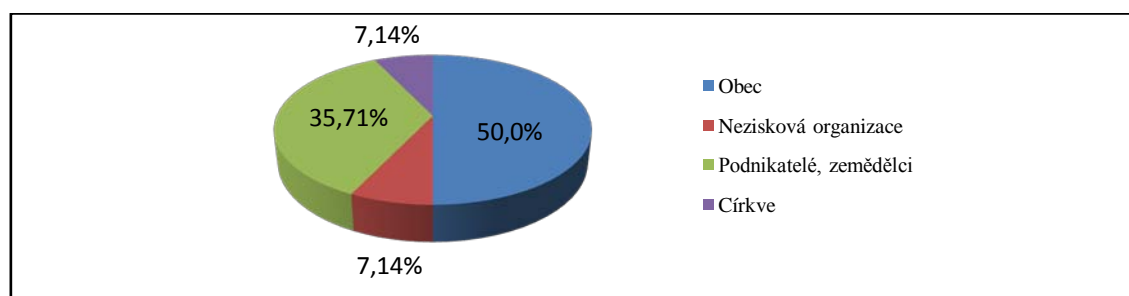
V současné době probíhá na MAS povinné střednědobé hodnocení plnění strategického plánu LEADER. Aktualizaci si opět připravuje management MAS sám.

Na internetových stránkách MAS jsou velmi dobře dohledatelné informace týkající se vyhlašování výzev a potřebných dokumentů pro žadatele, jako jsou pravidla pro žadatele, fiche a všechny potřebné formuláře. Zároveň je na internetových stránkách možné dohledat zápisy z jednání valných hromad, programového výboru, kontrolní a výběrové komise.

Do současné doby MAS zaregistrovala 41 projektů v celkové hodnotě požadované dotace 29 001 057 Kč. Z tohoto celku bylo podpořeno 28 projektů v celkové hodnotě dotace 20 459 230 Kč.

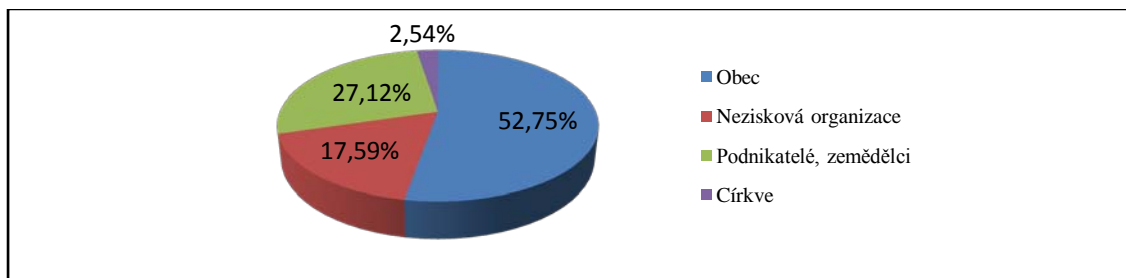
Z následujících dvou grafů je vidět, jaká je struktura úspěšných, podpořených žadatelů (graf č.5) a kolik procent bylo přiděleno jednotlivým typům žadatelů ze schválených finančních prostředků, tj. dotace 20 459 230 Kč (graf č.6). V obou dvou grafech je vidět jasná aktivní dominance obcí. Druhým nejčastějším žadatelem jsou podnikatelé. Z porovnání obou dvou grafů je vidět, že podnikatelé žádají průměrně o menší dotační prostředky, naopak neziskové organizace mají podpořeny projekty s velkou dotací. V rámci 10 podpořených projektů podnikatelů bylo 6 určeno zemědělským podnikatelům a 4 podnikatelům z oblasti cestovního ruchu.

Graf. č. 5: Struktura podpořených projektů MAS Mikroregion Frýdlantsko dle typu žadatele

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Graf. č.6: Rozložení finančních prostředků ze schválených projektů MAS Mikroregionu Frýdlantsko dle typu žadatele

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Každý strategický plán LEADER stanovuje priority strategie a oblasti podpory, které jsou realizovány prostřednictvím jednotlivých fichí. Finanční plán obsažený ve strategických plánech LEADER říká, kolik finančních prostředků buď z roční alokace nebo celkové alokace pro období 2007–2013 bude vyčerpáno na jednotlivé fiche. Zde je možné vidět porovnání plánovaného a skutečného stavu čerpání finančních prostředků na jednotlivé fiche pro místní akční skupinu Mikroregionu Frýdlantsko. MAS svůj nastavený finanční plán nedodržuje. V necelé polovině programovacího období je možné již vidět velmi výrazné překročení plánu u fiche č. 5 zaměřené na obce a neziskové organizace.

Tab. č.5: Porovnání plánovaného a skutečného stavu čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých fichí

Fiche č.	1	2	3	4	5	6	7	8
% podíl z alokace 2007 – 2013 na IV.1.2 – finanční plán	23	12,5	12,5	12,5	23	8,25	8,25	-
% podíl z alokace na IV.1.2 za roky 2008, 2009, 2010	5,8	5,8	0,8	-	49,0	9,2	-	9,8

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

9.2.2 Realizace opatření IV.1.1 Místní akční skupina

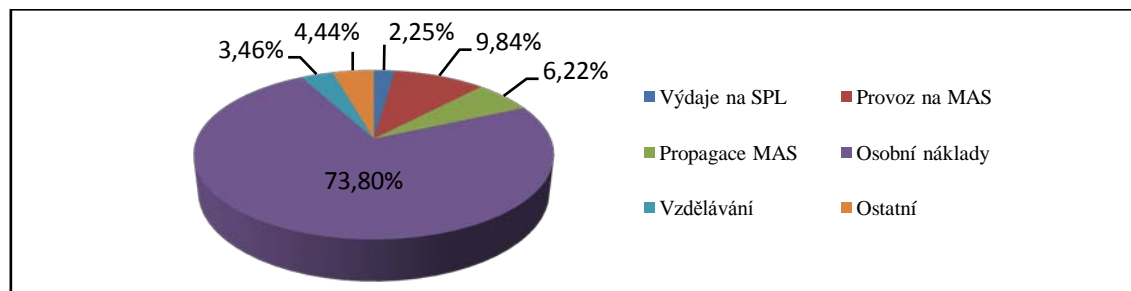
Jak již bylo řečeno v předchozích kapitolách, finanční prostředky udělené MAS v rámci opatření IV.1.1 slouží k zajištění fungování MAS tak, aby mohla na svém území realizovat opatření IV.1.2 a zároveň realizovat další činnosti v rámci svého Strategického plánu LEADER. V následující tabulce je uvedeno, kolik finančních prostředků – dotace bylo místní akční skupině Mikroregionu Frýdlantsko celkem alokováno na jednotlivé roky a jaký procentuální podíl si MAS alokovala na výdaje související s činností MAS, tj. režijní výdaje MAS.

Tab. č.6: Rozdělení finanční prostředků MAS Mikroregionu Frýdlantsko

	2008	2009	2010	2011
Roční alokace na MAS - celkem	6 704 936,00	9 003 190,00	9 972 313,00	6 448 870
% podíl alokovaný na IV.1.1	15,5	13,3	11,5	20

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Graf. č.7: Struktura realizovaných výdajů v opatření na IV.1.1 za MAS Mikroregionu Frýdlantsko v součtu za roky 2008, 2009 a 2010

Zdroj: IS SAP SZIF

Z rozložení finančních prostředků v opatření IV.1.1 (graf č.7) vyplývá, že po běžných výdajích na provoz MAS a osobních nákladech, jsou další významnou položkou v rozpočtu MAS výdaje na komunikaci s veřejností a členy MAS. V rámci propagace a podávání informací může MAS pomáhat nejen svým členům, ale i celé široké veřejnosti informace o jejich nekomerčních aktivitách a může propagovat a seznamovat veřejnost s metodou LEADER. Za hlavní informační prostředek zvolila MAS internetové stránky. Tyto stránky jsou aktualizovány minimálně jednou za 14 dní a jsou zde prezentovány nejen všechny informace týkající se činnosti MAS, ale i aktivity partnerů MAS, jestliže mají zájem. MAS zde také občas uvádí pozvánky na různé zajímavé aktivity konající se v území. Kromě internetových stránek také MAS vydává od roku 2009 1x ročně zpravodaj. Zpravodaj je v tištěné podobě distribuován pouze členům MAS. V elektronické podobě je opět zveřejňován na internetových stránkách MAS. Slouží jako hlavní propagační materiál. MAS nepořádá žádnou vlastní propagační akci, vždy se propaguje v rámci jiných akcí.

Pro dobrou a efektivní činnost MAS je velmi důležité další vzdělávání zaměstnanců, vedení, popřípadě členů MAS. Zaměstnanci MAS se pravidelně účastní celé řady školení pro zvyšování jejich kvalifikace. Jedná se například o semináře k veřejným zakázkám a veřejné podpoře realizované Ministerstvem zemědělství, dále o školení pořádaná Státním zemědělským intervenčním fondem k opatření IV.2.1 Realizace projektu spolupráce, IV.1.1 a IV.1.2. a další odborné semináře, například pro ženy působící ve veřejné správě a neziskových organizacích na venkově – Interpretace místního dědictví. Pravidelně se účastní konferencí spojených

s venkovskou tematikou – Konference Venkov 2009 a 2010, Konference Udržitelný rozvoj měst, Značení a podpora regionálních produktů. Manažerka MAS se účastní pasivně, ale i aktivně celé řady mezinárodních akcí v oblasti týkající se programu LEADER, např. European Meeting Day – prezentace nabídky projektu mezinárodní spolupráce na rozvoji místní značky, Zpráva o konferenci Eastern Partnership – Civil Society Forum. Probíhají exkurze do jiných MAS za účelem výměny zkušeností. Pro své členy organizuje exkurze do partnerských MAS.

MAS je členem Celostátní sítě pro venkov a aktivně se i podílí na činnostech regionální sítě Libereckého kraje. V roce 2010 pro ni připravovala studii příkladů dobré praxe z realizace projektů podpořených z PRV.

MAS je také aktivním členem NS MAS ČR a krajského sdružení NS MAS. V rámci aktivit NS MAS ČR se místní akční skupina:

- účastnila programu zahraniční pomoci, kdy na Ukrajině v roce 2010 manažerka vedla seminář v rámci Letní školy rozvoje venkova,
- poskytovala během roku 2010 pro území Frýdlantska a Podještědí poradenství pro zájemce v programu Zelená úsporám k dotačnímu programu Státního fondu životního prostředí

MAS má navázané mezinárodní partnerství s německou neziskovou organizací Ekoconnect.

9.2.3 Další aktivity místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

Komerční dotační poradenství a jiné poradenství

V rámci této oblasti se MAS především zabývá vyhledáváním dotačních titulů (mimo PRV) pro jednotlivé záměry žadatelů, pokud je jimi oslovena. Samotné zpracování žádostí o dotaci je pouze ve výjimečných případech.

Vedení agendy svazku obcí Mikroregionu Frýdlantsko

V letech 2008 a 2009 kancelář MAS vedla agendu mikroregionu Frýdlantsko. Zejména se zaměřovala na vyhledávání dotačních možností pro mikroregion, zpracovávala a vedla jeho internetové stránky.

Realizace vlastních projektů

V roce 2005 MAS realizovala z grantového programu Libereckého kraje vzdělávací cyklus Zelené centrum Frýdlantska. Cílem seminářů a exkurzí bylo podpořit vnímání potřeby ochrany přírodního dědictví a hodnot životního prostředí při podnikání na venkově. Jednalo se o čtyři kurzy a dvě exkurze.

V roce 2009 realizovala ve spolupráci s dalšími německými partnery projekt BETEB – BEST EXAMPLES OF TOURISM AND ECO-FRIENDLY BUSSINESSES zaměřený na představení dobrých příkladů multifunkčních farem s aktivitami cestovního ruchu (agroturistiky) a na podporu přeshraniční spolupráce a vznik partnerských příhraničních aktivit v oblasti ubytování a stravování.

Od roku 2008 se každoročně MAS jako partner projektu podílí na přípravě kulturní akce Slavnosti sýra konané ve městě Frýdlant. Od roku 2009 se také MAS opět jako partner podílí na přípravě a organizaci Vánočního trhu, konkrétně v něm zahrnutého hrnčířského trhu.

V roce 2010 prezentoval MASiF metodu LEADER a zkušenosti s místním značením výrobků ve vzdělávacím programu Ekologického institutu Veronica Brno ve venkovských oblastech centrální a východní Ukrajiny. V červenci roku 2010 MAS přijala a hostila sdružení Vohma z Estonska. Obě dvě byly podpořeny z grantového programu Libereckého kraje.

V srpnu 2010 po ničivých povodních, které postihly oblast Frýdlantska zřídila MAS povodňový fond na podporu lidí postižených povodněmi.

MAS na podnět sdružení Jezdecké stezky Libereckého kraje v roce 2010 iniciovala vznik a založení pracovní skupiny Hippostezky, jejímž cílem je vyznačit na Frýdlantsku síť jezdeckých tras a realizovat projekt na jejich fyzické uskutečnění. Do současné doby se skupina sešla třikrát a byla ukončena jednání s vlastníky a správci vytipovaných pozemků. MASiF vydal mapu plánované stezky.

MAS má navázanou bližší spolupráci s místní akční skupinou Český Západ-místní partnerství, MAS Kyjovské Slovácko v pohybu, MAS Šluknovsko a MAS Horní Pomoraví. S těmito partnery realizovala dva projekty v rámci opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce. V roce 2008 se jednalo o projekt Podejme si ruce s kulturním dědictvím venkova, který byl zaměřen na praktickou péči o drobné historické památky, zpracování tří studií k rekonstrukci památek a komplexní studie Drobné památky na Frýdlantsku. V projektu Vyrobeno na venkově realizovaný v roce 2009 proběhlo vzdělávání zaměřené na marketing místní produkce a byla vytvořena nová regionální značka pro oblast Frýdlantska a Jizerských hor s názvem Regionální produkt Jizerské hory. K propagaci výrobců a značky zpracoval MASiF marketingovou studii, vydal tištěný katalog výrobců a zřídil internetový katalog.

Podpora regionálních produktů

MAS se od svého vzniku angažuje v podpoře místních, na Frýdlantsku vyrobených produktů. Nejdříve iniciovala a byla hlavním realizátorem značky Vyrobeno na Frýdlantsku. Po realizaci již zmíněného projektu spolupráce byla původní značka nahrazena novou a rozšířena o území Jizerských hor. V současné době je nositel této značky 31 výrobců. Produkty

jsou propagovány místní akční skupinou nejen na každé akci, které se MAS účastní. Za účelem další spolupráce a propagace výrobků místní akční skupina uzavřela spolupráci a partnerství s Turistickým sdružením Jizerské hory, díky jemuž jsou výrobky permanentně propagovány nejen na území Frýdlantska ale i na Jablonecku, Liberecku a Tanvaldsku. V rámci uzavřené smlouvy o spolupráci jsou výrobky propagovány i na území partnerských MAS.

Propagace území MAS Mikroregionu Frýdlantsko

MAS má pravidelnou (od roku 2008) účast na výstavě Země živitelka konané v Českých Budějovicích, kde propaguje nejen své území, členy MAS, ale také produkty vyrobené na Frýdlantsku. Dále se v letech 2010 a 2011 účastnila veletrhů cestovního ruchu v Brně, Lysé nad Labem a Jablonci nad Nisou.

10. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA OBČANSKÉ SDRUŽENÍ AKTIVIOS

10.1 Charakteristika místní akční skupiny Občanské sdružení Aktivios

10.1.1 Charakteristika území místní akční skupiny Občanské sdružení Aktivios

Území MAS Aktivios se nachází v Plzeňském kraji a leží jižně až jihovýchodě od města Plzeň na převážné části bývalého okresu Plzeň-jih a částečně v okresech Plzeň-město a Rokycany. Z pohledu současného administrativního členění se MAS rozkládá na území čtyř mikroregionů. Jedná se o mikroregiony Přeštice, Úslava, Radyně (Staroplzeňsko) a Mírošovsko. Na severu je územní působnost MAS ohraničena městem Plzeň, na západě potom existencí MAS Český les, na jihu MAS Pošumaví a na západě MAS Sv. Jana z Nepomuku.

Dohromady do celého území MAS Aktivios spadá 68 obcí s celkovou rozlohou 537,5 km² a počtem obyvatel 48653 (k 31. 12. 2010). Hustota zalidnění je 91,51 obyv./km². V porovnání s jinými MAS místní akční skupina Aktivios vykazuje nadprůměrné hodnoty, jak v počtu obyvatel, kde patří mezi jedny s největším počtem obyvatel (41 z 48 seřazeno sestupně), tak i z hlediska rozlohy a hustoty zalidnění.

Mezi největší města (nad 2000 obyvatel) a zároveň i přirozená centra regionu (Strategický plán LEADER MAS Aktivios, 2007) patří Přeštice s 6998 obyvateli, dále potom Starý Plzenec, Blovice, Štáhlavy, Chlumčany, Hrádek a Mírošov. Z celkového počtu 68 obcí tvoří 64% obce do 500 obyvatel, a 25% obce s počtem obyvatel nad 501 do 2000 obyvatel.

Pro celé území MAS Aktivios a zejména především pro jeho severní část je typické silné postavení města Plzeň jako ekonomického, kulturního a společenského centra regionu. Díky tomuto dominantnímu postavení města Plzeň je území oslabeno z hlediska místních ekonomických aktivit, neboť právě plzeňská aglomerace hraje důležitou roli v poskytování pracovních míst, v nabídce služeb, školství a dalších činností (Strategický plán LEADER MAS Aktivios, 2007).

Když bychom se podívali na území MAS Aktivios z hlediska typologie venkovského prostoru (Perlín, Kučerová, Kučera, 2010) je celé území MAS Aktivios, až na oblast zahrnující území bývalého okresu Plzeň-jih, které spadá do rozvojového venkova, zařazeno do kategorie nerozvojový venkov, který je charakterizován špatnou občanskou vybaveností a ekonomickou slabostí. Pro tato území zařazená v této kategorii je také typické v porovnání s jinými venkovskými prostory rychlejší populační stárnutí. Zároveň se v nich objevuje vysoká míra tradiční sociální kontroly venkovských komunit a sousedská sounáležitost. Naopak severní část území MAS Aktivios zařazená do rozvojového venkova vykazuje poměrně silný populační a hospodářský růst s nízkou mírou nezaměstnanosti. V oblasti lidského potenciálu

zde obyvatelstvo vykazuje nadprůměrné vzdělání z hlediska nejvyššího dokončeného vzdělání než jiné venkovské prostory. Pro charakteristiku územní působnosti MAS Aktivios je tedy možné říci, že směrem dále od města Plzeň se venkov z pozice suburbánizóny dostává do pozice periferie.

10.1.2 Historie místní akční skupiny Aktivios

Hlavními iniciátory vzniku místní akční skupiny byli mikroregiony Přešticko, Úslava a soukromí zemědělci z území. Sama Místní akční skupina Aktivios byla oficiálně založena 25. 8. 2005 s právní formou občanského sdružení. Ještě v daném roce se nově vzniklá MAS ucházela o finanční podporu z podopatření 2.1.4 Osvojování metody LEADER v rámci Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Díky úspěchu a přidělení dotace cca 200 000 Kč se MAS mohla plně v roce 2006 věnovat přípravě svého Strategického plánu LEADER pro následující programové období, tj. 2007–2013. Podařilo se jí vytvořit a shromáždit celou řadu podkladů pro přípravu strategie SPL a také částečné technicky a materiálně vybavit nově vzniklé kanceláře. Sama manažerka MAS Aktivios tento fakt uvádí jako jednu z klíčových momentů celé existence MAS, neboť do té doby MAS byla financována pouze na základě dobrovolnosti svých členů a prakticky nevykazovala žádnou činnost. Druhý zlomový okamžik pak představovalo časové období po ukončení programu Osvojování metody LEADER tj. konec roku 2006 do doby o rozhodnutí o přidělené podpoře z PRV v létě roku 2008. V roce 2006 se MAS Aktivios neúspěšně ucházela o finanční podporu z Programu LEADER ČR a neměla žádné externí příjmy. Chod kanceláře MAS byl zajišťován pouze v omezené míře a činnost byla financována opět na základě dobrovolných příspěvků členů MAS. V roce 2007 se v rámci první výzvy k předkládání Žádostí o dotaci z opatření IV.1.1 Místní akční skupina ucházela o finanční podporu na programovací období 2007–2011 a v létě roce 2008 jí byla tato podpora oficiálně schválena.

V současné době má MAS dvě kanceláře. Jedna se nachází v obci Nezdice a druhá v obci Chornice, kde se ale spíše jedná o detašované pracoviště. Od roku 2008 MAS zaměstnává 2 pracovníky na plný úvazek – jedná se o manažerku SPL a asistentku SPL. Obě dvě pracovnice jsou zde ale od začátku vzniku MAS, neboť dříve pracovaly jako manažerky mikroregionu Přešticko. V průběhu let 2008–2010 začali v sekretariátu pracovat i další zaměstnanci, ale pouze na částečné úvazky.

10.1.3 Strategický plán LEADER 2007–2013

Díky získané dotaci z již výše zmíněného podopatření mohla dle manažerky proběhnout kvalitní příprava a zpracování SPL, a to nejen v součinnosti se všemi partnery MAS, ale i ostatními nečleny v území. A to buď prostřednictvím komunitního projednávání v členských obcích, nebo prostřednictvím vytvořených jednotlivých pracovních skupin. Dle slov manažerky MAS se jako velký přínos pro kvalitní zpracování SPL ukázalo přizvání externích poradců, kteří již měli zkušenosti s fungováním jiných MAS a jejich strategických plánů.

MAS Aktivios se ve svém strategickém plánu LEADER pod názvem „Šance pro jižní Plzeňsko“ zaměřila především na podporu lidského kapitálu, zachování, obnovu a zlepšení životního prostředí, kulturního dědictví a na podporu venkovského cestovního ruchu. Na základě těchto vytvořených priorit – oblastí podpory si MAS stanovila 9 fichí:

Fiche č. 1 - Podmínky pro výchovu a vzdělávání

Fiche č. 2 - Podmínky pro společenský, kulturní a sportovní život v obcích

Fiche č. 3 - Zakládání mikropodniků a jejich rozvoj

Fiche č. 4 - Úprava veřejných prostranství, rekonstrukce místních komunikací

Fiche č. 5 - Vodohospodářská infrastruktura

Fiche č. 6 - Programy záchrany a využití kulturního dědictví

Fiche č. 7 - Záchrana a oživení staveb a prostor, které jsou součástí kulturního dědictví
venkova

Fiche č. 8 - Rozvoj služeb a cestovního ruchu

Fiche č. 9 - Turistické trasy

Ficheč. 1 a 2 jsou určeny především žadatelům typu obcí a neziskových organizací, zajišťující akce a činnosti v oblasti vzdělávání a volnočasových aktivit. Fich e č. 4 a 5 jsou zaměřeny na obce, které prostřednictvím nich mohou žádat prostředky na obnovu svých veřejných prostranství a vybudování technické infrastruktury. V rámci fiche č. 6 jsou podporovány aktivity na obnovu a využití kulturního dědictví venkova. Fiche č. 3, 7, 8 a 9 jsou zaměřeny na rozvoj venkovské ekonomiky.

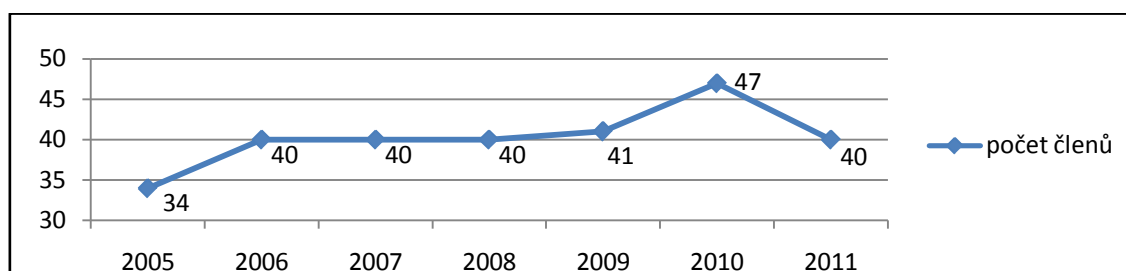
Kromě čtyř výše uvedených priorit si MAS ještě speciálně vytyčila pátou prioritní osu spočívající v podpoře vzájemné spolupráce těch, kteří chtějí regionu něčím přispět a pomoci. Na toto opatření nebyla vytvořena žádná fiche, neboť Program rozvoje venkova nemá v rámci prvních třech os žádné opatření, které by podporovalo podobné aktivity. Proto MAS může tuto prioritu naplňovat buď prostřednictvím opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce, z jiných dotačních titulů nebo také například nastavením svých preferenčních kritérií pro výběr projektů

tak, aby byla například v rámci předkládaných projektů zohledněna vzájemná spolupráce různých subjektů.

10.1.4 Členská základna místní akční skupiny Aktivios

Místní akční skupina Aktivios má současně době 40 členů. Následující graf níže ukazuje vývoj počtu členů v průběhu existence MAS.

Graf č.8: Vývoj počtu členů v MAS Aktivios v období 2005-2011

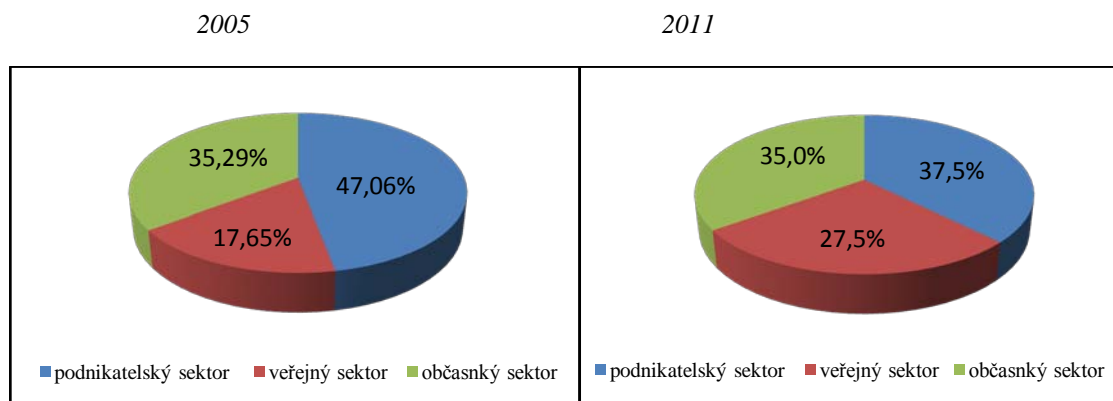
Zdroj: www.mas-aktivios.cz, vlastní šetření

Na začátku svého vzniku v roce 2005 měla MAS 34 členů. V roce 2006 bylo přijato 6 nových členů, vždy po dvou členech z každého sektoru. Od roku 2006 do roku 2009 se počet členů neměnil. V roce 2009 byl do místní akční skupiny přijat první aktivní občan. Během roku 2010 do MAS vstoupilo 6 nových podnikatelských subjektů. Ovšem během téhož roku jiní podnikatelé vystoupili. Během dvou posledních let byli přijati další dva aktivní občané.

Co se týká struktury členské základny MAS, je možné pozorovat postupné vyrovnávání poměrů mezi jednotlivými sektory. Zatímco na začátku existence MAS jasně v členské základně dominoval podnikatelský sektor, v současnosti dochází k jeho snižování. Na jeho úkor se zvýšil podíl zástupců z veřejného sektoru z 17,65 % v roce 2005 na 27,5 % v roce 2011. Viz graf č. 9. Když bychom se podívali detailně na složení členské základny, je možné zjistit, že součástí veřejného sektoru jsou i 2 mikroregiony, které v sobě sdružují 37 obcí. V případě tedy, že by se počítalo členství každé obce v mikroregionu, bylo by zastoupení veřejného sektoru mnohonásobně větší, než je tomu nyní. V rámci občanského sektoru dochází k zvyšování podílu aktivních osob.

I u MAS Aktivios nejsou všechny obce členy MAS. Z 68 obcí 31 obcí pouze souhlasilo s územní působností MAS na svém území.

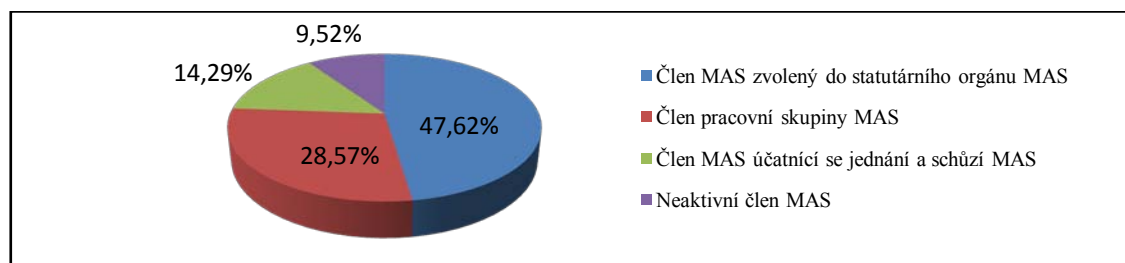
Grafč.9: Struktura členské základny v roce 2005 a 2011

Zdroj: www.mas-aktivios.cz

V rámci dotazníkového šetření na členy a management MAS byla zjišťována aktivita členské základny MAS prostřednictvím dvou otázek. Jakou pozici má člen v místní akční skupině a jak často se člen setkává v rámci místní akční skupiny. Na otázku v jakém postavení se člen nachází vůči MAS odpovědělo 90 % respondentů, že jsou v MAS aktivní členové. Pouze 2 členové o sobě prohlásili, že jsou neaktivní členy MAS. Viz Graf č. 10. Nejčastěji odpovídali členové, kteří v MAS mají nějakou funkci a pozici v rámci volených orgánu MAS.

Graf č.10: Aktivita členské základny z hlediska pozice v rámci MAS

Zdroj: Vlastní šetření

V místní akční skupině Aktivios ze 100% došlých odpovědí se všichni členové sejdou alespoň jednou za 6 měsíců. Více než 66 % dotázaných se v rámci MAS setkává alespoň jednou za tři měsíce a 20% alespoň jednou za měsíc. Jednou za měsíc se setkávají členové, kteří zastupují v MAS nějakou volenou funkci.

10.1.5 Současná struktura financování MAS Aktivios

V současné době má MAS finanční příjem z několika různých zdrojů, avšak s velmi rozdílnou intenzitou objemu z nich získávaných finančních prostředků. Největší a zásadní

význam pro MAS představují finanční prostředky získávané z programu LEADER, které kryjí rozpočet MAS z 88 %. Další zdroje příjmů tvoří členské příspěvky, sponzorské dary a finanční prostředky získané z komerčních aktivit. V porovnání s rozpočtem MAS se jedná o malé částky. Nicméně je nutné konstatovat, že MAS se daří každoročně zvyšovat podíl spolufinancování, cca o 5% ročně.

10.2 Analýza činností místní akční skupiny Aktivios

MAS se zabývá celou řadou aktivit. Na základě studovaných dostupných dokumentů a rozhovoru s manažerkou místní akční skupiny je možné aktivity rozdělit do několika tematických oblastí:

- provádění opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie,
- provádění opatření IV.1.1 Místní akční skupina,
- pořádání vzdělávacích kurzů a seminářů,
- propagace území MAS Aktivios,
- vedení agendy mikroregionu Přeštice,
- realizace vlastních projektů,
- komerční dotační poradenství.

10.2.1 Realizace opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Realizace opatření IV.1.2 představuje dominantní činnost MAS. V současné době se této aktivitě v kanceláři MAS věnují dva lidé na plný úvazek. Jak již je možné vidět u MASiF, lze rozdělit a popsat jednotlivé činnosti, které jsou s touto aktivitou spojené:

- *Školení potenciálních žadatelů*
 - Toto školení dělá MAS ke každé své vyhlášené výzvě. Jedná se o tři identická školení, která se konají na třech různých místech v regionu a v různý čas tak, aby každý potenciální žadatel měl co největší příležitost se školení účastnit. Program a průběh školení je obdobný jako u MASiF.
- Vyhlašování výzvy

Každá výzva MAS je vyhlášována minimálně měsíc před ukončením příjmu žádostí na MAS. Výzva je vyvěšována na internetové stránky MAS, rozesílána členům MAS a obcím v územní působnosti MAS a pečlivě popisována ve zpravodaji vydávaném MAS. Kromě roku 2008 MAS pravidelně vyhláší

2 výzvy do jednoho roku a to vždy pro letní a podzimní příjem žádostí o dotaci.
Viz tabulka č.7.

Tab. č. 7: Rozvržení zveřejňovaných výzev a vyhlášení fiche v rámci jednotlivých výzev

Rok	2008	2009			2010			2011
Kolo PRV	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Kolo výzva na MAS	1.	-	2.	3.	-	4.	5.	-
Fiche č. 1	x	-		x	-	x		-
Fiche č. 2		-	x		-	x		-
Fiche č. 3		-		x	-	x		-
Fiche č. 4	x	-	x		-	x		-
Fiche č. 5		-	x		-		x	-
Fiche č. 6		-	x		-			-
Fiche č. 7	x	-		x	-		x	-
Fiche č. 8		-			-	x	x	-
Fiche č. 9		-	x	x	-			-

Komentář: Křížky v tabulce označují vyhlášené fiche, v rámci kterých mohou žadatelé v dané výzvě předkládat své projekty. Černé křížky označují fiche, v rámci kterých byl přijat alespoň jeden projekt. Červené křížky naopak znamenají, že v dané výzvě do dané fiche nebyl přijat ani jeden projekt. Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

- *Konzultace projektů do opatření IV.1.2*
 - MAS nejen v průběhu vyhlášení výzvy, ale i během celého roku umožňuje potencionálním žadatelům kdykoliv bezplatně konzultovat jejich projektové záměry. Na internetu a v kanceláři MAS jsou k dispozici MAS zpracované příručky pro žadatele, které jim pomáhají a vedou ke správnému napsání a úspěšnému podání projektu.
- Příjem žádosti
 - Příjem žádostí trvá po celou dobu vyhlášení výzvy a umožňuje žadatelům, kdykoliv po telefonické domluvě svůj projekt zaregistrovat, což dává dostatečný prostor k možným opravám projektu.
- *Vyvěšování seznamu zaregistrovaných žádostí o dotaci*
 - Seznamy zaregistrovaných žádostí o dotaci jsou na internetových stránkách MAS vyvěšovány nejpozději pět dní od ukončení příjmu žádostí na MAS. Tuto činnost MAS dělá od svého prvního příjmu.
- Administrativní kontrola a Kontrola přijatelnosti
 - V rámci tohoto kroku kancelář MAS kontroluje splnění všech náležitostí a správnost předložených žádostí. V případě zjištění chyb jsou žadatelé vyzýváni k opravě. U MAS Aktivios je možné pozorovat velmi vysokou administrativní úspěšnost z projektů zaregistrovaných na RO SZIF na nichž byla prováděna administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti, která představuje 97 %.

Což dokazuje, že MAS je dobře obeznámena s podmínkami pravidel pro čerpání finančních prostředků a tuto část vykonává velmi svědomitě.

Tab. č 8: Přehled projektů MAS Aktivios dle statusu žádosti o dotaci

Počet projektů	Zaregistrované na MAS	Zaregistrované na SZIF	Schválené na SZIF	Nedoporučené na SZIF	Ukončené na SZIF
5. kolo PRV	16	16	16		
7. kolo PRV	20	20	17		
8. kolo PRV	13	13	10	2	1
10. kolo PRV	33	33	18		1
11. kolo PRV	10	10	10		

Komentář: Zaregistrované na MAS = všechny projekty, které přijala MAS v dané kole příjmu, Zaregistrované na SZIF = všechny projekty, které byly vybrány MAS k finanční podpoře, Schválené na SZIF = projekty, které byly schváleny SZIF k podpoře, Nedoporučené na SZIF = projekty vybrané na MAS, ale nedoporučení na SZIF z důvodů nedostatku finančních prostředků, Ukončené na SZIF = projekty, které byly ukončeny na SZIF z důvodů nesplnění administrativních náležitostí nebo přijatelnosti projektu (obsahové nenaplnění daného opatření). Zdroj: IS SAP SZIF

- *Hodnocení výběrové komise*
 - Výběrová komise je složena z 5 členů. Každý projekt hodnotí 3 hodnotitelé. Projekty spolu soutěží v rámci každé fiche. V případě, že je bodový rozdíl příliš velký, následuje společná diskuze hodnotitelů. Konečné potvrzení výběru projektů má v kompetenci programový výbor.
- *Vyvěšování seznamu vybraných projektů na MAS*
 - Po schválení vybraných projektů programovým výborem MAS jsou tyto seznamy ihned vyvěšeny na webové stránky MAS.
- Registrace projektů na RO SZIF
- Odstraňování chyb nalezených v rámci administrativní kontroly RO SZIF
 - Výzvy k doplnění neúplných informací v žádosti o dotaci – projekty jsou posílány přímo na kancelář MAS, avšak zodpovědnost za správné doplnění závisí na samotném žadateli. MAS Aktivios se snaží co nejvíce usnadnit žadatelům postupy vyžadované SZIF a doplnění po konzultaci se žadateli provádí sama.
- *Školení pro příjemce dotace*
 - Pro úspěšné podpořené žadatele, tj. již příjemce dotace, realizuje MAS jednou ročně školení, kde příjemce dotace seznamuje s povinností vyplývající z pravidel daného opatření a upozorňují na další možné problémy při realizaci jejich projektu.
- *Odborná pomoc a poskytování konzultací při realizaci projektů*
 - V jakékoliv fázi realizace projektu je MAS ochotna žadatelům pomoci.

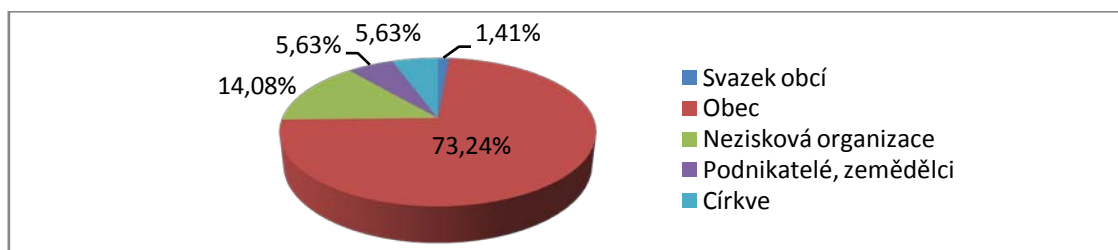
- *Doplňování chybné nebo nepřesné dokumentace a informací k projektu*
 - SZIF má možnost v rámci posouzení oprávněného získání dotací si od žadatele – příjemce dotace, kdykoliv a cokoliv vyžádat. Vždy je tedy vyzýván žadatel, avšak s vědomým MAS. Zde se opět MAS snaží svým žadatelům vycházet co nejvíce vstřícně a případně problémy řeší ve spolupráci se žadatelem.
- Kontrola Hlášení o změnách
- Kontrola Žádostí o proplacení
- *Účast na kontrole a místě po ukončení projektu*
 - MAS se vždy účastní kontroly na místě u všech svých podpořených projektů.
- Odborná pomoc a poskytování informací v období udržitelnosti projektu
- Monitoring a hodnocení SPL
 - V současné době probíhá na MAS povinné střednědobé hodnocení plnění Strategického plánu LEADER. V MAS Aktivios opět probíhá tato aktualizace prostřednictvím komunitního plánování a zejména potom opět v rámci šesti nově vytvořených tematicky zaměřených pracovních skupin. Celý průběh hodnocení a aktualizace SPL je opět konzultován s externími poradci.

Z výše uvedených činností vyplývá, že MAS Aktivios realizuje celou řadu aktivit nad rámec svých povinných povinností a z pohledu administrativní úspěšnosti je vykonává velmi dobře. Na stránkách MAS jsou dobře dohledatelné informace týkající se vyhlášení výzev a potřebných dokumentů pro žadatele, jako jsou pravidla pro žadatele, fiche.

Za další známku úspěšnosti MAS se může považovat také zájem a aktivita žadatelů na území MAS. Z tabulky č. 9 je možné vyvodit, že kromě první a páté výzvy je mnohem větší zájem ze strany žadatelů po finančních prostředcích než MAS může uspokojit. Do současné doby MAS zaregistrovala 92 projektů v celkové hodnotě požadované dotace 36 027 565 Kč. Z tohoto celku bylo podpořeno 71 projektů v celkové hodnotě dotace 28 006 602 Kč.

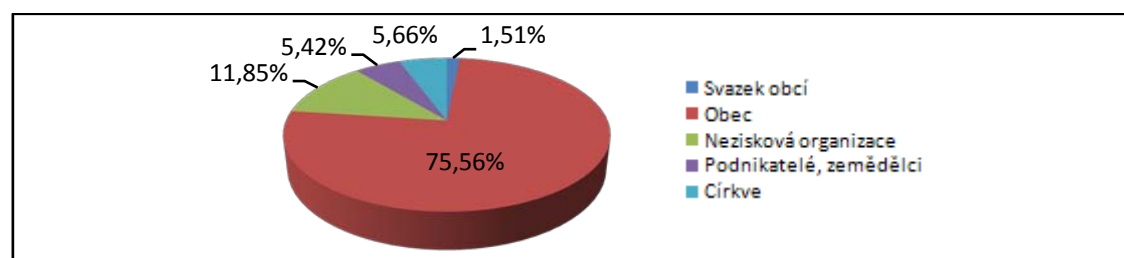
Z následujících dvou grafů je vidět, jaká je struktura úspěšných podpořených žadatelů (graf č.11) a kolik procent bylo přiděleno jednotlivým typům žadatelů ze schválených finančních prostředků, tj. dotace 28 006 602 Kč (graf č.12).V obou dvou grafech je vidět jasná aktivní dominance obcí.

Graf č.11:Struktura podpořených projektů MAS Aktivios dle typu žadatele

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Graf č.12: Rozložení finančních prostředků ze schválených projektů MAS Aktivios dle typu žadatele (Kč)

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Z rozhovorů s manažerkou MAS vyplývá, že v současné době mají především žadatelé typu neziskových organizací a podnikatelů strach z čerpání a využívání finančních prostředků z fondů EU, ale dodává, že se situace díky trpělivému přístupu k těmto žadatelům v poslední době zlepšuje. To je možné pozorovat i na struktuře žadatelů z jednotlivých výzev, kde zatímco v prvních výzvách žádaly výhradně obce, nyní v posledních výzvách se již zvyšuje podíl i ostatních žadatelů.

Co se týká geografického rozmístění schválených dotací, nejvíce finančních prostředků plyne k žadatelům působících na území mikroregionů Přešticka a Úslavy. Nejméně naopak do území Mirošovska, které v rámci MAS Aktivios má dle vyjádření manažerky MAS periferní postavení.

Každý strategický plán LEADER stanovuje priority strategie a oblasti podpory, které jsou realizovány prostřednictvím jednotlivých fichí. Finanční plán obsažený ve strategických plánech LEADER říká, kolik finančních prostředků buď z roční nebo celkové alokace pro období 2007–2013 bude vyčerpáno na jednotlivé fiche.

Tab. č.9: Porovnání plánovaného a skutečného stavu čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých fíčí

Číslo fíče	1	2	3	4	5	6	7	8	9
% podíl z alokace 2007 – 2013 na IV.1.2 – finanční plán	9,3	10,6	8	8	13,4	4	13,4	8	5,3
% podíl z alokace na IV.1.2 za roky 2008, 2009, 2010	19,90	20,21	4,53	27,17	10,65	-	16,65	0,89	-

Zdroj: SAP SZIF, vlastní zpracování

Z porovnání plánované a skutečné alokace prostředků je patrné, že i přesto, že se MAS nachází v půli programovacího období, její stanovený plán se jí naplňovat nedaří. Výrazně jsou překročeny plány u fíčí, které se orientují na zlepšení a zajištění občanské vybavenosti, kde hlavními žadateli jsou obce. Jedná se o fíče č. 1, 2, 4 a 7. Naopak o projekty z oblastí, které podporují fíče č. 6 a 9, tj. vytváření studií a programu záchrany kulturního dědictví a budování naučných stezek, není ze strany žadatelů zatím žádný zájem.

10.2.2 Realizace opatření IV.1.1 Místní akční skupina

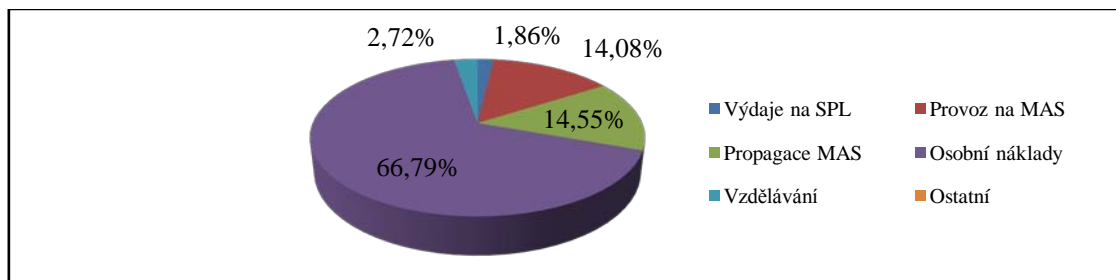
Jak již bylo řečeno v dřívějších kapitolách, finanční prostředky udělené MAS v rámci opatření IV.1.1 slouží k zajištění fungování MAS tak, aby mohla na svém území realizovat opatření IV.1.2 a zároveň realizovat další činnosti v rámci svého strategického plánu LEADER. V tabulce č. 10 je uvedeno, kolik finančních prostředků – dotací bylo místní akční skupině Aktivios celkem alokováno na jednotlivé roky a jaký procentuální podíl si MAS alokovala na výdaje související s činností MAS. Téměř plně čerpání 20% limitu v prvních letech existence bylo způsobeno nutností vybavení a zajištění fungování kanceláře MAS. Nyní, kdy je již materiálně-technické zázemí MAS stabilizováno a některé postupy a činnost MAS zautomatizovány, není třeba již vynakládat plný 20% podíl na opatření IV.1.1. Největší objem finančních prostředků cca 68% v rámci tohoto opatření je čerpáno na osobní náklady, tj. výdaje na zaměstnance MAS. Druhá nejvyšší položka pak představuje propagace MAS a jejího strategického plánu, na kterou bylo v průběhu 3 let vynaloženo 15% finančních prostředků. Třetí nejvyšší položka 5% pak představuje vybavení kanceláře.

Tab. č.10: Rozdělení finančních prostředků MAS Aktivios z ročních alokací

	2008	2009	2010	2011
Roční alokace na MAS - celkem	9 512 159	12 772 617	10 385 821	
% podíl alokovaný na IV.1.1	19,5	19,5	10,9	20

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Graf č.13: Struktura realizovaných výdajů na opatření IV.1.1 MAS Aktivios v součtu za roky 2008, 2009 a 2010

Zdroj: IS SAP SZIF

Za hlavní propagační a informační kanály si zvolila MAS webové stránky a zpravodaj. Internetové stránky jsou aktualizovány min. 1x za 14 dní a zpravodaj MAS vydává od roku 2009 3x ročně. Zpravodaj je v tištěné podobě distribuován nejen všem členům MAS a obcím v její územní působnosti, ale také na místa, kde se často shromažďují lidé, jako jsou například obchody, ordinace lékařů, úřady. Sama manažerka uvádí jako nejefektivnější způsob informování občanů o MAS umístění zpravodajů do prodejen smíšeného zboží na vesnicích. Zpravodaj informuje o aktuálním dění v MAS, tj. možnost účastnit se kurzů a školení pořádaných MAS nebo jejími členy, zveřejňuje vyhlášené výzvy pro projektové záměry, seznamuje občany se členy MAS a jejich aktivitami a představuje zrealizované projekty na území MAS. Atraktivním jej pro širokou veřejnost také dělá celá řada soutěží a aktuální přehled akcí probíhající v následujícím období na území MAS. Zpravodaj je také v elektronické podobě umístěován na internetové stránky MAS. Zde je možné nalézt nejen informace k samotné MAS, ale slouží i jako zdroj informací o aktuálním dění v regionu, např. informace o konání kulturních, společných a sportovních akcí na území MAS. Od roku 2008 sama MAS pro její zviditelnění pořádá v komunitním centru Přešticích propagační akci Den s Aktivios. Pravidelně se této akce účastní cca 70 lidí, což manažerka MAS považuje za velký úspěch a tuto akci považuje za velmi významnou. V roce 2010 se poprvé MAS účastnila druhého ročníku Modlitba za domov, což je celostátní setkání a propagace MAS, církví a NNO působících na území České republiky.

Pro dobrou a efektivní činnost MAS je velmi důležité další vzdělávání zaměstnanců, vedení, popřípadě členů MAS. Zaměstnanci MAS se pravidelně účastní celé řady školení pro zvyšování jejich kvalifikace. Jedná se například o semináře k veřejným zakázkám a veřejné podpoře realizovaných Ministerstvem zemědělství, dále o školení pořádaná Státním zemědělským fondem k opatření IV.2.1 Realizace projektu spolupráce, IV.1.1 a IV.1.2. a odborné semináře například Administrativní postupy MAS při realizaci SPL, Místní partnerství a metoda LEADER v praxi, ale i seminářů s různou tematikou venkova například Seminář

„Děti, mládež a jejich aktivity na venkově“. Pravidelně se účastní konferencí spojených s venkovskou tematikou – Konference Venkov 2009 a 2010, mezinárodní konference MAS pořádaná Národní sítí pro rozvoj venkova SROV.

MAS je součástí Národní sítě MAS ČR (NS MAS ČR) a pravidelně se účastní všech velkých jednání, jako jsou její národní konference spojené s konáním valných hromad. V rámci Plzeňského kraje se MAS nejen účastní krajských jednání NS MAS ČR, ale sama setkání i realizuje.

10.2.3 Další aktivity místní akční skupiny Aktivios

Vedení agendy mikroregionu Přeštice

Druhou nejvýznamnější aktivitou MAS je vedení agendy dobrovolnému svazku obcí Přešticko. MAS se této činnosti ujala poté, co mikroregion Přeštice byl nucen pro finanční náročnost zrušit pozici manažera mikroregionu. MAS jednak mikroregionu poskytuje vedení účetnictví, ale zároveň i realizuje akce za mikroregion. Další dvě zaměstnankyně pracují pro MAS na částečný úvazek na pozicích manažerek mikroregionů Úslava a Radbuza. Díky této blízké a úzké spolupráci vzniká celá řada společných akcí, které pořádá sama MAS a mikroregiony, zde vystupují jako partneři nebo naopak.

Realizace vzdělávacích kurzů a seminářů

MAS si všimla, že v území je poptávka po určitých vzdělávacích kurzech na určitá témata, ale není zde nikdo, kdo by tyto vzdělávací kurzy realizoval a pořádal. Proto tedy po konzultacích se svými členy a zjištění zájmu o určitá témata realizuje vzdělávací kurzy. Od roku 2008 realizovala následující kurzy:

- seminář EU fondy pro obce a podnikatelské subjekty v letech 2008–2013,
- projektové řízení v rámci řízení obcí,
- školení na účetnictví dotací v praxi,
- školení pro účetní,
- seminář Správa obce ve volebním mezidobí,
- školení – Stavební zákon v činnosti obcí.

Z pohledu manažerky MAS mají lidé a především zástupci obcí a neziskových organizací velký zájem o podobná školení, vítají jejich realizaci na svém území a i přes účastnický poplatek jsou hojně navštěvována. MAS nečeká pouze na poptávku z území, ale sama se snaží

navrhovat možná a zajímavá témata, které by mohla na území realizovat např. kurzy počítačové gramotnosti.

Komerční dotační poradenství

Management MAS se také zabývá dotačním poradenství, ale tato činnost představuje pouze okrajovou část jejich aktivit. Sama MAS se touto činností příliš neprezentuje a nevyhledává ji. Z rozhovoru s manažerkou ale vyplývá, že v případě, kdy je management MAS osloven potenciálním klientem projekty vypracovává. Jedná se především o projekty do Programu rozvoje venkova prvních třech os, do výzev vyhlášených Ministerstvem pro místní rozvoj a žádosti o granty z Plzeňského kraje. Management MAS má však již zkušenosti i s projekty do ROP nebo OPŽP.

Propagace území MAS Aktivios

Kromě tedy již popsané propagace samotné MAS a jejich členů, MAS propaguje i celé své území na různých jiných akcích mimo region. Pravidelně se od roku 2006 účastní veletrhu cestovního ruchu ITEP v Plzni a výstavy Země živitelka od roku 2009. V roce 2010 propagovala území MAS IC České centrály cestovního ruchu v Praze. Na těchto akcích propaguje opět nejen samotnou MAS a její činnost, ale i území jako celek a jednotlivé subjekty z území, jestliže o tuto formu propagace projeví zájem.

Realizace vlastních projektů

V prvních letech svého vzniku se MAS nepouštěla do žádných vlastních projektů. V roce 2009 zrealizovala spolu s MAS Sv. Jan z Nepomuku projekt „Příští zastávka jižní Plzeňsko – vystupovat!“, jehož cílem bylo vytvoření propagačních materiálů k naučným stezkám v oblasti jižního Plzeňska. V roce 2009 dokončila dvouletý projekt, kterým se jí podařilo vytvořit a otevřít naučnou stezku Čertovo břemeno. Od roku 2010 ve spolupráci s mikroregiony Přestičko, Úslava a Radyně každoročně vypisuje vlastní grantovou soutěž JUMP pro mladé lidi, kterým je v případě jejich podpory, umožněno zrealizovat jejich projekty. V roce 2010 se úspěšně ucházela o podporu z dotačního titulu Ekologické projekty v rámci Plzeňského kraje, program Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Uspěla a ve stejném roce realizovala projekt pod názvem Krása staletých stromů na Přesticku, Blovicku, Staroplzenecku a Mirošovsku. V rámci tohoto projektu k 21 památkově chráněným stromům umístila informační tabule s popisem historie místa a informace týkající se samotného stromu. V roce 2011 MAS pořádala svoji první velkou akci nazvanou Den regionu. Jednalo se

o celodenní kulturní akci spojenou s prezentací celého regionu území MAS. V roce 2011 se také MAS bude poprvé ucházet o finanční podporu z opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce, kde bude předkládat projekt spolu s partnery MAS Pošumaví a MAS Sv. Jana z Nepomuku na podporu zachování místního kulturního dědictví a vzniku nových kulturních tradičních akcí.

11. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA PODHŮŘÍ ŽELEZNÝCH HOR O.P.S.

11.1 Charakteristika místní akční skupiny Podhůří Železných hor

11.1.1 Charakteristika území místní akční skupiny Podhůří Železných hor

Území místní akční skupiny Podhůří Železných hor se nachází v severní části kraje Vysočina u hranic s Pardubickým krajem na území bývalého Havlíčkobrodského okresu. Území je tvořeno deseti členskými obcemi zaujímající rozlohu 128,8km². Žije zde 12646 obyvatel. Ve srovnání s ostatními místními akčními skupinami vybranými v prvním kole patří MAS Podhůří Železných hor z hlediska počtu obyvatel mezi malé MAS, z hlediska rozlohy územní působnosti MAS má nejmenší rozlohu. Hustota zalidnění MAS Podhůří je 98 obyvatel na km², což je při porovnání s ostatními MAS relativně vysoké číslo. Všechny obce v územní působnosti MAS jsou také součástí mikroregionu Poddoubraví a nachází se v jeho severní části. Největší obcí v území je město Chotěboř s 9 719 obyvateli, které zároveň představuje nejvyšší územně-správní celek a spádovou obec celého území. Kromě obcí Libice nad Doubravou, Maleč a Nová Ves u Chotěboře, jejichž počet obyvatel mírně převyšuje 500, mají všechny zbylé obce, tj. 6, do 500 obyvatel. Z procentuálního hlediska ve městě Chotěboř žije 76% obyvatel celého území a hraje i dominantní postavení v ekonomice celého území (Strategický plán LEADER MAS Podhůří Železných hor, 2007). Podle typologie venkovského prostoru (Perlín, Kučerová, Kučera, 2010) patří celé území MAS Podhůří Železných hor do kategorie nerozvojový venkov, pro který je typická špatná občanská vybavenost a ekonomická slabost území. Pro území zařazené v této kategorii je typické rychlé populační stárnutí. To pro území MAS Podhůří Železných hor plně platí díky nízkému přírůstku a vysoké míře vystěhování z tohoto území. Z ekonomického hlediska významnou rozvojovou bariérou je nepříliš dobrá dopravní dostupnost území MAS.

11.1.2 Historie místní akční skupiny Podhůří Železných hor

Vznik založení místní akční skupiny byl plánován od ledna roku 2006 a samotná místní akční skupina byla založena 7. 3. 2006 s právní formou obecně prospěšné společnosti. Mezi hlavními iniciátory vzniku MAS byly dva místní zemědělské podnikatelé a obce. Za necelý měsíc po svém vzniku se MAS ucházela o finanční podporu z podopatření 2.1.4. Rozvoj venkova LEADER + Osvojování schopností. Její žádost byla úspěšná a v září téhož roku jí byla přidělena dotace ve výši 578 000 Kč. Z této dotace byla vypracována Integrovaná strategie

rozvoje území „Podhůří Železných hor – Náš domov“. Za účelem sběru informací a podkladů v území pro její zpracování byla vytvořena pracovní skupina složená z aktivních zástupců členů MAS. Ovšem za její celkové zpracování byla zodpovědná vybraná externí firma. Obdobně jako Občanské sdružení Aktivios představovala tato vypracovaná integrovaná strategie dobrý základ pro vytvoření Strategického plánu LEADER.

Kraj Vysočina v rámci svého grantového programu Fond Vysočiny v roce 2005 a 2007 vyhlásil dotační programy LEADER Vysočiny (Podpora činnosti MAS). Dotace byla určena na podporu činnosti MAS. V roce 2007 MAS Podhůří Železných hor podala žádost na zajištění provozu a akceschopnosti MAS Podhůří Železných hor, o.p.s. a byla jí přidělena dotace ve výši 66 315 Kč. Na podzim roku 2007 se MAS neúspěšně ucházela o podporu z Programu LEADER ČR 2007. Tento neúspěch by se však může být považován za štěstí, neboť v případě podpory v programu LEADER ČR 2007, by se nemohla MAS ucházet o finanční podporu z Programu rozvoje venkova 2007–2013 v ose LEADER v rámci prvního kola a musela by čekat až na vyhlášení druhého kola v roce 2008. MAS Podhůří Železných hor byla úspěšná v rámci prvního kola příjmu žádostí k opatření IV.1.1 a od druhé poloviny roku 2008 realizuje svůj Strategický plán LEADER.

Ve svých začátcích si MAS zřídila kancelář MAS umístěnou v sídle statutárního zástupce MAS, neboť pozice manažera od založení MAS do poloviny roku 2007 nebyla obsazena a činnost kanceláře a chod MAS byla zajišťována na základě dobrovolné činnosti statutárního zástupce místní akční skupiny. Pro zvyšující se časovou náročnost spojenou s výkonem činností místní akční skupiny byl v březnu roku 2007 na částečný úvazek na pozici manažera MAS oficiálně zaměstnán člen místní akční skupiny, který doposud tuto činnost vykonával v rámci svého osobního volného času. Avšak na základě nekvalitně odváděné práce byl na začátku roku 2009 manažer odvolán a na jeho místo byl v polovině roku 2009 přijat na plný úvazek nový manažer. Zároveň pro zlepšení poskytovaných služeb obecně prospěšné společnosti Podhůří Železných hor byla zřízena nová vlastní kancelář místní akční skupiny v budově Zemědělského družstva Maleč.

11.1.3 Strategický plán LEADER 2007–2013

MAS Podhůří Železných hor zvolila jiný způsob zpracování, než tomu bylo u obou ostatních MAS. MAS vypracování strategického plánu zadala externí poradenské firmě, která na základě několika komunitních projednání a integrované strategie území vytvořila strategický plán LEADER.

Strategický plán s názvem „MAS Podhůří Železných hor“ a globálním cílem Zlepšení kvality života a zvýšení atraktivity území MAS Podhůří Železných hor je zaměřen

na 5 prioritních os – oblastí podpory. V rámci SPL jsou podporovány aktivity zaměřující se na zlepšení vzhledu a vybavenosti obcí, na zlepšení vzhledu krajiny, podporu podnikání a vzdělávání. Poslední prioritní osa je zaměřena na zajištění kvalitní a efektivní realizace SPL a její financování je zajištěno účastí v opatření IV.1.1 Místní akční skupina. První čtyři prioritní osy jsou realizovány prostřednictvím 12 vytvořených fichí:

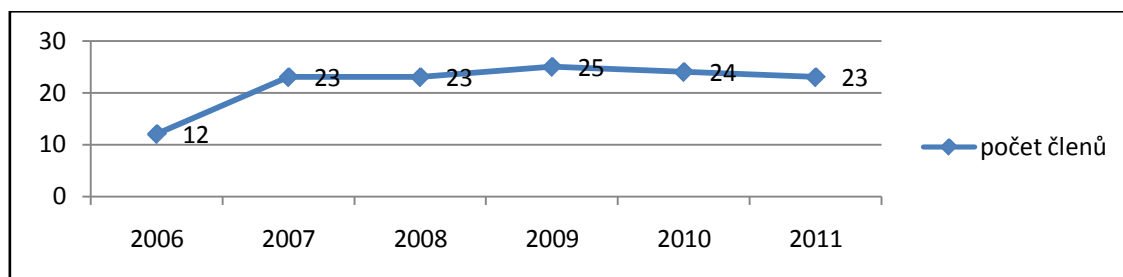
- Fiche č. 1 - Obnova a rozvoj vesnic
- Fiche č. 2 - Občanské vybavení a služby
- Fiche č. 3 - Kulturní dědictví venkova
- Fiche č. 4 - Úprava lesních cest, vodního režimu a infrastrukturních objektů v lesích
- Fiche č. 5 - Investice k posílení rekreační funkce lesa
- Fiche č. 6 - Podpora mikropodniků
- Fiche č. 7 - Podnikání v oblasti cestovního ruchu
- Fiche č. 8 - Investice do zemědělských podniků
- Fiche č. 9 - Diverzifikace činností pro podnikatele v zemědělství
- Fiche č. 10 - Investice do zemědělských a potravinářských produktů
- Fiche č. 11 - Investice do lesnické techniky
- Fiche č. 12 - Vzdělávání do oblasti podnikání a života na venkově

První tři fiche jsou zaměřeny na podporu vzhledu obcí a jejich obnovou, například veřejných prostranství nebo historických kulturních památek, a zároveň je podporováno i zlepšení zázemí pro pořádání kulturních, vzdělávacích a sportovních akcí a dalšího občanského vybavení. Podporovanými žadateli jsou především obce a neziskové a církevní organizace. Fiche č. 4 a 5 jsou směřovány na podporu projektů zlepšující vzhled krajiny a lesů, žadateli přitom mohou být všichni občané v rámci území MAS. Největší prostor je věnován podpoře podnikání a rozvoji služeb na venkově. Jedná se o fiche č. 6 až 11, v rámci jednotlivých fichí mohou žádat fyzické i právnické osoby, ať už podnikají v zemědělské výrobě nebo ne. Fiche č. 12 je zaměřena na zvýšení lidských zdrojů.

11.1.4 Členská základna místní akční skupiny Podhůří Železných hor

Při svém založení na jaře v roce 2006 měla místní akční skupina 12 členů. V roce 2007 se rozšířila členská základna na 23 členů. Od té doby se počet členů, až na rok 2009, kdy měla MAS 24 členů, nezměnil.

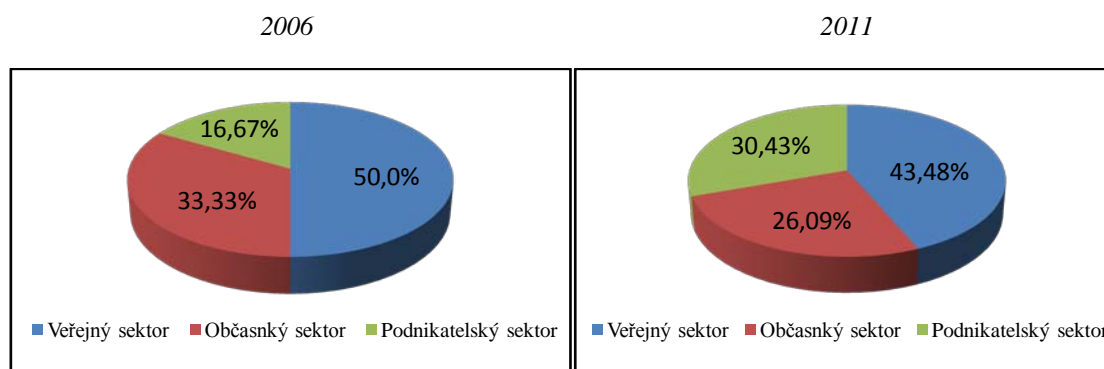
Graf č.14: Vývoj počtu členů v MAS Podhůří Železných hor o.p.s. v období 2006-2011

Zdroj:www.podhurizeleznychhor.cz, vlastní zpracování

I když členská základna od roku 2007 nevykazuje navenek téměř žádné změny v počtu členů, uvnitř ní v rámci složení členské struktury dochází ke změnám. Na následujících dvou grafech je vidět struktura členské základny v roce 2006 a 2011. Zatímco na začátku existence MAS převažovali členové z veřejného sektoru, tj. obce, v roce 2011 se na úkor veřejného a občanského zvýšil podíl podnikatelského sektoru.

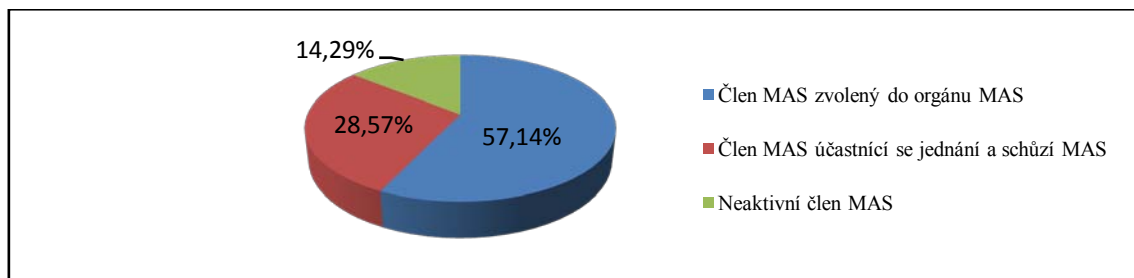
Graf č.15: Struktura členské základny v roce 2006 a 2011

Zdroj:www.podhurizeleznychhor.cz, vlastní zpracování

V rámci dotazníkového šetření na členy a management MAS byla zjišťována aktivita členské základny MAS prostřednictvím dvou otázek. Jakou pozici má člen v místní akční skupině a jak často se setkává v rámci místní akční skupiny. Na otázku v jakém postavení se člen nachází vůči MAS odpovědělo 85 % respondentů, že jsou v MAS aktivní členové. Pouze 2 členové (obec a nezisková organizace) o sobě prohlásili, že mají pozici neaktivních členů MAS. Graf č.16 ukazuje, v jakých oblastech jsou jednotliví členové v MAS aktivní. Nejčastěji odpovídali členové, kteří v MAS mají nějakou pozici v rámci volených orgánů MAS. Z pohledu MAS Podhůří železných hor je možné tyto členy považovat za neaktivnější, neboť účast v těchto orgánech vyžaduje pravidelné schůzky v rámci MAS na úkor osobního volného času. 28,57 % z dotázaných se účastní jednání a schůzí MAS.

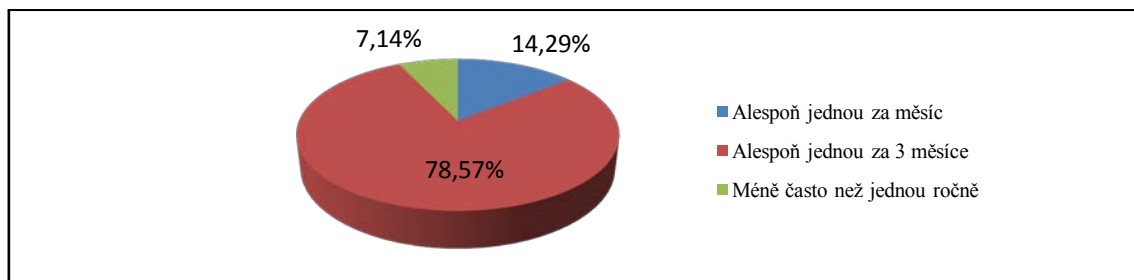
Graf č.16: Aktivita členské základny z hlediska zastávané pozice člena v rámci MAS

Zdroj: vlastní šetření

Aktivita členů MAS se může vyjádřit nejen jejich postavením v rámci MAS, ale také tím, jak často se v rámci MAS scházejí. V tomto ohledu je vidět velká aktivita členů, neboť všichni členové, vyjma jedné neaktivní neziskové organizace, se scházejí minimálně alespoň jednou za tři měsíce.

Graf č.17: Aktivita členské základny z hlediska intenzity setkávání členů se v rámci MAS

Zdroj: vlastní šetření

11.1.5 Současná struktura financování MAS Podhůří Železných hor

V současné době má MAS zajištěn finanční příjem pouze ze dvou zdrojů. Největší a zásadní význam pro MAS představují finanční prostředky získávané z programu LEADER, které kryjí rozpočet MAS z 98%. Další zdroj příjmů jsou členské příspěvky. MAS se nedaří zvyšovat podíl spolufinancování.

11.2 Analýza činností MAS Podhůří Železných hor

Na základě studovaných dostupných dokumentů a rozhovoru s manažerem místní akční skupiny bylo zjištěno, že místní akční skupina se v současné době výhradně zabývá činnostmi a aktivitami spojených s opatřením IV.1.2. a IV.1.1.

11.2.1 Aktivity v opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Realizace opatření IV.1.2 představuje hlavní činnost MAS. V současné době se této aktivitě v kanceláři věnuje jeden zaměstnanec na plný úvazek. Následující body popisují jednotlivé vykonávané činnosti:

- *Školení potenciálních žadatelů*
 - Při vyhlašování prvních dvou výzev se žádné školení pro potencionální žadatele nekonalo. Po příchodu nového manažera v roce 2009 se školení pořádá, avšak nepravidelně. Dle slov manažera vždy, když jsou nějaké změny v pravidlech.
- Vyhlašuje výzvy
 - Výzvy jsou zpravidla vyhlašovány tři a půl týdne před ukončením příjmu žádostí o dotaci na MAS. Výzva je zveřejňována nejen na internetových stránkách MAS, ale i elektronicky rozesílána jednotlivým členům MAS a obcím působící v územní působnosti MAS. Obce zajišťují vyvěšení výzvy na svých vývěskách. V rozdělování a výběru projektů MAS preferuje rozdělení roční alokace do všech tří kol příjmu PRV během roku. V jednotlivých výzvách jsou vyhlašovány fiche tak, jak bylo naplánováno v SPL.
- *Konzultace projektů do opatření IV.1.2*
 - MAS umožňuje konzultovat projekty a projektové záměry a to nejen v době vyhlášení výzev, ale i během celého roku. Poradenskou firmou si nechala zpracovat příručku pro žadatele "Jak uspět se žádostí", na kterou jsou žadatelé odkazováni. Tato příručka je volně stažitelná na internetových stránkách. Z porovnání současného znění Pravidel pro žadatele a příručky však vyplývá, že nebyla od doby zpracování aktualizována.
- Příjem žádosti
 - Příjem žádostí probíhá po celou dobu vyhlášení výzvy v pracovní dny kanceláře MAS.
- Administrativní kontrola a Kontrola přijatelnosti
 - MAS Podhůří vykazuje extrémně nízkou administrativní úspěšnost, a to 55 %. Především v prvních výzvách bylo téměř 80% projektů a ve druhé výzvě MAS dokonce 100% projektů zaregistrovaných na SZIF ukončeno SZIF z důvodů neodstranitelných chyb.

Tab. č.11:Přehled projektů MAS Aktivios dle statusu žádosti o dotaci

Počet projektů	Zaregistrován na MAS	Zaregistrován na SZIF	Schválené na SZIF	Nedoporučené na SZIF	Ukončené na SZIF
5. kolo PRV	11	10	2		8
6. kolo PRV	8	8			8
7. kolo PRV	8	8	5		3
8. kolo PRV	3	3	3		
9. kolo PRV	5	5	3		2
10. kolo PRV	6	6	5		1
11. kolo PRV	5	5	3	2	

Komentář: Zaregistrované na MAS = všechny projekty, které přijala MAS v dané kole příjmu, Zaregistrované na SZIF = všechny projekty, které byly vybrány MAS k finanční podpoře, Schválené na SZIF = projekty, které byly schváleny SZIF k podpoře, Nedoporučené na SZIF = projekty vybrané na MAS, ale nedoporučené na SZIF z důvodů nedostatku finančních prostředků, Ukončené na SZIF = projekty, které byly ukončeny na SZIF z důvodů nesplnění administrativních náležitostí nebo přijatelnosti projektu (obsahové nenaplnění daného opatření). Zdroj: IS SAP SZIF

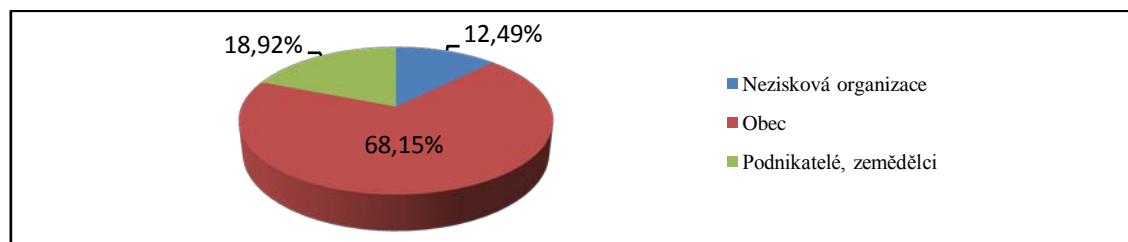
- Hodnocení výběrové komise
- *Vyvěšování seznamu vybraných projektů na MAS*
 - Po schválení vybraných projektů programovým výborem MAS jsou tyto seznamy vyvěšeny na webové stránky MAS. Tuto činnost však MAS dělá až od třetí vyhlášené výzvy.
- Registrace projektů na RO SZIF
- Odstraňování chyb nalezených v rámci administrativní kontroly na RO SZIF
 - Výzvy k doplnění neúplných informací v žádosti o dotaci – projekty jsou posílány přímo na kancelář MAS, avšak zodpovědnost za správné doplnění závisí na samotném žadateli. Manažer Podhůří Železných hor chybníky rozesílá jednotlivým žadatelům, kteří opravu provádí sami nebo s asistencí manažera MAS.
- *Odborná pomoc a poskytování konzultací při realizaci projektů*
- *Doplňování chybné nebo nepřesné dokumentace a informací k projektu ve vztahu k SZIF*
- *Pomoc při realizaci projektů*
 - V případě, že se příjemce dotace obrátí o pomoc na MAS, je mu manažer MAS v rámci svých možností ochoten pomoci.
- Kontrola Hlášení o změnách
- Kontrola Žádostí o proplacení
- *Účast na kontrole na místě po ukončení projektu*
 - *Zástupce MAS se téměř vždy účastní kontroly úspěšně zrealizovaného projektu*
- *Pomoc v době udržitelnosti*
- Monitoring a hodnocení SPL

- V současné době probíhá na MAS povinné střednědobé hodnocení a plnění strategického plánu LEADER. Hodnocení a aktualizace SPL je opět prováděna externí firmou.

Z činností, které byly uvedeny výše je vidět, že v prvním roce realizace SPL fungovala MAS značně neefektivně. Vykonávala pouze nezbytně nutné činnosti a to ještě v nedostatečné kvalitě. S příchodem nového manažera se situace pomalu lepší, což je nejlépe vidět na vzrůstající administrativní úspěšnosti. Od třetí výzvy místní akční skupiny jsou zveřejňovány seznamy schválených projektů, od 6. výzvy MAS přikládány i stručné zápisy z jednání výběrové komise. Dle slov manažera také mnohem více komunikuje se svými žadateli a příjemci dotace. Pro potenciální žadatele se snaží alespoň jednou ročně zrealizovat školení. Je zde tedy možné pozorovat nejen snahu MAS o zlepšení efektivity vykonávaných povinných činností, ale i rozšíření o činnosti nepovinné. Objevuje se zde a snaha o větší transparentnost MAS prostřednictvím vyvěšování dokumentů týkající se chodu MAS. Bohužel při analýze dokumentů MAS byly v některých dokumentech vyvěšených na internetových stránkách zjištěny chyby.

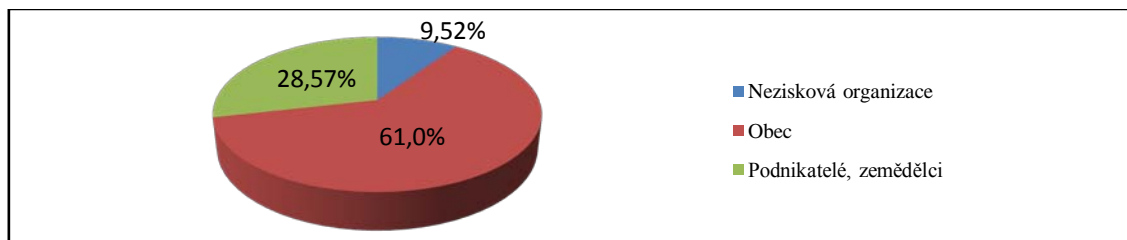
V průběhu sedmi vyhlášených výzev místní akční skupinou Podhůří Železných hor přijala MAS 45 projektů s celkovou požadovanou dotací za 31 617 405 Kč. Bylo podpořeno 21 projektů s dotací za 15 754 405 Kč. Graf č. 18 ukazuje rozložení finančních prostředků mezi jednotlivé typy žadatelů. Graf č. 19 ukazuje % podíl jednotlivých druhů žadatelů z celkového počtu schválených projektů. Z obou dvou grafů vyplývá jasná dominance veřejného sektoru zastoupená obcemi, jež představují nejčastější typ žadatele a také dostávají největší finanční prostředky. Druhou nejaktivnější skupinou jsou podnikatelé. U všech MAS se objevuje trend, kdy stejní žadatelé opakovaně žádají o dotaci. Jedná se buď o neúspěšné žadatele, kteří podruhé předkládají svůj stejný projekt nebo o úspěšné žadatele, kteří předkládají svůj další nový projekt. U MAS Podhůří Železných hor však v průběhu jejich sedmi výzev bylo podpořeno z celkových 21 podpořených projektů třem stejným žadatelům po 4 projektech.

Graf č. 18: Struktura podpořených projektů MAS Podhůří Železných hor dle typu žadatele

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Graf č.19: Rozložení finančních prostředků ze schválených projektů MAS Podhůří Železných hor dle typu žadatele

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Jak již bylo řečeno u předchozích MAS každé SPL musí mít nastaveno svůj finanční plán. Z plánovaného procentuálního rozložení finančních prostředků na jednotlivé fiche je vidět, že nejvíce finančních prostředků alokovala MAS na fiche podporující podnikání (fiche č.6–11) a na zlepšení vzhledu a vybavenosti obcí (fiche č. 1–3). Nejméně finančních prostředků bylo alokováno na vzdělávání. Ze skutečného stavu čerpání je vidět, že nejvíce finančních prostředků jde na fichi č. 1 na podporu zlepšení vzhledu obcí, kde finanční plán pro jednotlivé roky byl mnohonásobně překročen na úkor jiných fichí. Naopak fiche na podporu podnikání jsou naplňovány jen velmi málo nebo vůbec ne, jako je tomu například u fiche č. 7,15 a 11. Totéž platí pro vzdělávání.

Tab. č.12: Míra plnění finančního plánu MAS Podhůří Železných hor

Fiche č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Finanční plán 2008 v %	20,0	15,0	0,0	15,0	0,0	0,0	0,0	20,0	0,0	0,0	11,0	0,0
Skutečnost 2008	29,75											
Finanční plán 2009 v %	16,0	25,0	0,0	10,0	0,0	0,0	18,0	15,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Skutečnost 2009	44,35	26,96		5,37				7,67				
Finanční plán 2010 v %	10,0	0,0	20,5	0,0	0,0	15,0	0,0	10,0	15,0	15,0	0,0	0,0
Skutečnost 2010	40,42		20,85			18,07		4,13	1,22			

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Manažer MAS při rozhovoru řekl, že si je vědom nedodržování nastaveného finančního plánu. Hlavními důvody je především nevelký zájem ze strany oprávněných žadatelů, např. u fiche č.7 podporující cestovní ruch.

11.2.2 Realizace opatření IV.1.1 Místní akční skupina

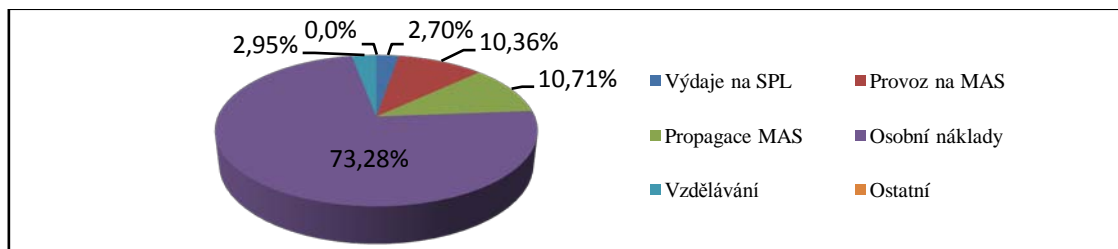
Následující tabulka ukazuje, jaké roční alokace obdržela v jednotlivých letech. Celkem ji během čtyř let realizace SPL bylo přiděleno na dotacích 29 420 998 Kč. MAS si také v rámci svého finančního plánu stanovila i roční plán na čerpání režijních výdajů. V roce 2008 mělo jít o 20%, v roce 2009 o 14 %, v roce 2010 o 14,5% a v roce 2011 o 13%. Ze skutečných režijních výdajů je možné vidět, že MAS ve skutečnosti dokáže fungovat i s nižšími výdaji než byly nastaveny v SPL. Hlavním důvodem je uspoření výdajů v rámci osobních nákladů na mzdy zaměstnanců, kdy MAS má pouze jednoho zaměstnance, ve snaze co nejvíce finančních prostředků rozdělovat v rámci opatření IV.1.2. Do budoucna se ale dá předpokládat čerpání režijních výdajů ve vyšší % míře, neboť od roku 2011 mají všechny MAS podstatně nižší roční alokace oproti alokacím z roků předešlých.

Tab. č.13: Rozdělení finanční prostředků MAS Podhůří Železných hor z ročních alokací

	2008	2009	2010	2011
Roční alokace celkem	5 289 929	7 103 176	12 352 076	4 675 817
% podíl alokovaný na IV.1.1	17,4	10,0	13,4	20,0

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Graf č.20: Struktura realizovaných výdajů v opatření na IV.1.1 za MAS Podhůří Železných hor v součtu za roky 2008, 2009 a 2010

Zdroj: IS SAP SZIF

Z hlediska struktury vynakládaných finančních prostředků tvoří 66,85% osobní náklady. Druhou největší položku představují výdaje na propagaci MAS. Během třech let na ni bylo vynaloženo 10,71% z celkových nákladů na opatření IV.1.1. Třetí nejvýznamnější položkou jsou výdaje na poradenské a odborné služby 6,43% a výdaje týkající se vedení kanceláře – pronájem a kancelářské potřeby. 3 % z celkových výdajů na opatření bylo určeno na vzdělávání členů a managementu MAS.

V rámci propagace a komunikace s veřejností místní akční skupiny byly vytvořeny nové internetové stránky. Tyto stránky v současné době slouží jako nejdostupnější a nejobsáhlejší

zdroj informací o činnosti a fungování MAS. Přestože jsou na nich občas zveřejňovány informace týkající se dění v regionu, rozhodně nelze tyto internetové stránky považovat za významný zdroj informací o aktuálním dění v území MAS. Manažer také od roku 2010 připravuje krátký, cca třístránkový informační zpravodaj s plánem vycházet 2x až 3x do roku. V rámci tohoto Občasníku MAS Podhůří Železných hor jsou členové informováni o proběhlých nebo plánovaných činnostech MAS, o vybraných a realizovaných projektech podpořených v rámci místní akční skupiny. Občasník je dostupný pouze v elektronické podobě na internetových stránkách MAS. V rámci propagace si MAS nechala zhotovit propagační materiály a bannery.

Manažer MAS se pravidelně účastní všech seminářů pořádaných MZe a SZIF tak, aby byl dostatečně kvalifikovaný, a pravidelně se také účastní konferencí spojených s venkovskou tematikou – Konference Venkov 2009 a 2010.

MAS je součástí Národní sítě MAS ČR (NS MAS ČR) a manažer MAS se pravidelně účastní všech velkých jednání, jakými jsou její národní konference spojené s konáním valných hromad. V rámci krajského sdružení NS MAS se zástupce MAS Podhůří Železných hor účastní jejich jednání.

11.2.3 Další aktivity místní akční skupiny Podhůří Železných hor o.p.s.

Realizace vlastních projektů

Za dobu své existence místní akční skupina nerealizovala žádný svůj projekt. V minulém roce MAS neúspěšně s partnery MAS Královská stezka a MAS Humpolecko žádala na vytvoření společné naučné stezky do opatření IV.2.1 Realizace místní rozvojové strategie. V letošním roce bude přepracovaný projekt opět znovu podán.

12. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

12.1 Obecné informace o odpovídajících

Z celkového počtu 115 členů všech dotazovaných místních akčních skupin, kterým byl dotazník elektronicky rozeslán, odpovědělo dohromady 55 členů, což představuje návratnost dotazníků ve výši 47,5 %. Viz tabulka č.14.

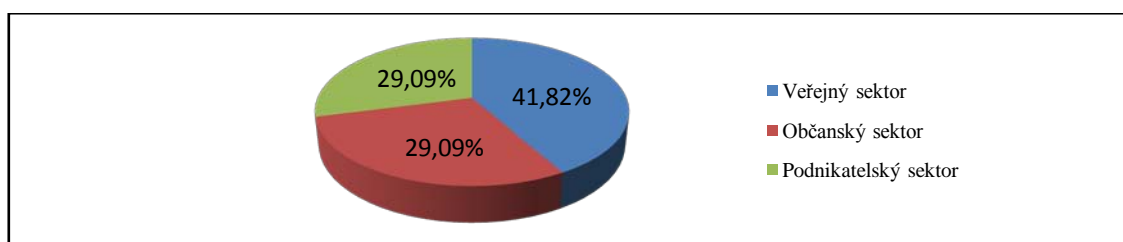
Tab. č.14: Návratnost dotazníků za jednotlivé místní akční skupiny

MAS	Počet členů	Počet odpovídajících členů	% návratnost dotazníků
MAS Mikroregionu Frýdlantsko	53	20	38
MAS Aktivios	40	21	53
MAS Podhůří železných hor	23	14	61

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafu č.21 je možné vidět procentuální zastoupení členů z jednotlivých sektorů, kteří v rámci dotazníkového šetření odpověděli. Nejčastěji odpovídali zástupci veřejného sektoru. Odpovědi z podnikatelského a občanského sektoru jsou vyrovnané. V rámci veřejného sektoru odpovídaly obce a mikroregiony. Z občanského sektoru z 16 dotazníků bylo 13 od členů z neziskových organizací a 3 od aktivních občanů. Z podnikatelského sektoru bylo z 16 dotazníků 9 od zemědělců a 7 od ostatních podnikatelů. V grafové příloze č. 21 je možné vidět procentuální zastoupení jednotlivých sektorů pro každou místní akční skupinu zvlášť.

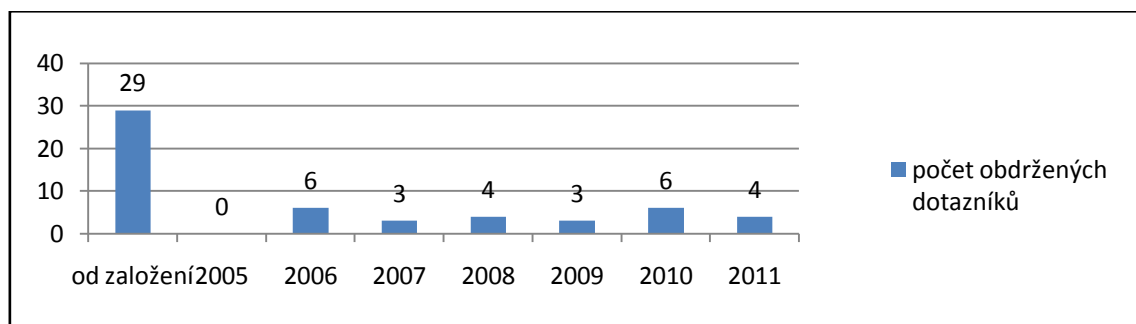
Graf č.21: Zastoupení členů z jednotlivých sektorů

Zdroj: Vlastní šetření

Strukturu obdržených odpovědí z hlediska roku vstupu členů do MAS ukazuje graf č. 22. Nejčastěji odpovídali členové, kteří byli zakládajícími členy MAS. 29 členů, tj. 16 členů z veřejného, 6 členů z občanského a 7 členů z podnikatelského sektoru. Zbylých 26 členů přistoupilo v průběhu existence MAS. Od roku 2008 vstupují převážně zástupci z občanského a podnikatelského sektoru.

Graf č.22:Struktura obdržených odpovědí z hlediska roku vstupu členů do MAS

Zdroj: Vlastní šetření

12.2 Důvody členů ke vstupu do místní akční skupiny

Pokud by se důvody ke vstupu členů do MAS v průběhu let změnilo, lze odvozovat, že se změnilo i postavení MAS v daném regionu. Z toho důvodu byla do dotazníku zařazena otázka na důvody, které je vedly ke vstupu do MAS.

U místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko nejčastěji uváděným důvodem vstupu do MAS byla možnost získávání finančních prostředků. Jednalo se o 25% členů. Druhým nejčastěji jmenovaným důvodem i z hlediska významu byla možnost podílet se na rozvoji regionu. Získání nových kontaktů bylo třetím nejčastěji jmenovaným důvodem a to i z hlediska významnosti. Naopak nejméně důležitou roli hrála v rozhodování členů o vstupu do MAS možnost se podílet na realizaci nějakého projektu připravovaného MAS. Viz tabulka č. 15. Získání finančních prostředků bylo jako hlavní důvod uvedeno všemi obcemi a jednou polovinou z podnikatelů. Naopak členové z řad neziskových organizací měli větší zájem se prostřednictvím členství v MAS podílet na rozvoji svého regionu. Což dokazuje i jejich větší míra aktivity v MAS. Manažerka MAS jako hlavní důvod vstupu členů do MAS uvedla možnost podílet se na rozvoji svého regionu a zároveň možnost získání finančních prostředků. Za méně podstatné důvody pak považuje vstup za účelem realizace projektu buď žadatelem, nebo MAS. Možnost propagace a získat zajímavé kontakty považuje za nejméně podstatné důvody.

U MASiF je možné konstatovat, že i přestože vstup zakládajících členů do MAS byl především ovlivňován možností zisku finančních prostředků, další významnou roli zde hrály i „mimofinanční“ důvody, jako například možnost navázání nových kontaktů, zisk nových informací či možnost aktivně se angažovat v rozvoji regionu. A tyto „mimofinanční“ důvody pro vstup do MAS u členů přijatých v posledních letech existence MAS již převažují nad těmi finančními, tj. možností zisku finančních prostředků a realizace projektu přes opatření IV.1.2.

Tab. č.15: Důvody vstupu členů do MAS Mikroregionu Frýdlantsko

Důvody vstupu	Četnost 1	Id 1	Četnost 2	Id 2
Získání finančních prostředků	15	1,67	20	2,75
Možnost podílet se na rozvoji svého regionu	14	1,86	20	3,10
Získání zajímavých kontaktů a informací pro naši činnost	12	2,33	20	3,80
Propagace a zviditelnění naší organizace	6	1,70	20	4,70
Připravit a uskutečnit projekt připravovaný naší organizací (z opatření IV.1.2)	6	1,83	20	4,75
Připravit a uskutečnit některý projekt připravovaný MAS	6	3,17	20	5,15
Jiný	0	0,00	20	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

U MAS Aktivios z šetření vyplývá, že nejvýznamnějším důvodem vstupu do MAS bylo získávání finančních prostředků, druhým důvodem se podílet na rozvoji svého regionu a třetím připravit a uskutečnit projekty připravované členem MAS. Nicméně je však možné pozorovat, že když už členové zvolili důvod vstupu do MAS za účelem realizovat svůj projekt či za získáním finančních prostředků, přikládali jim mnohem větší význam (ID 1) nežli u možnosti se podílet na rozvoji regionu. Naopak připravit a uskutečnit projekt připravovaný samotnou místní akční skupinou byl jmenován pouze dvěma členy a při rozhodování členů o vstupu do MAS nehraje téměř žádný význam. Manažerka MAS Aktivios za nejvýznamnější důvod vstupu členů do MAS považuje možnost podílet se na rozvoji regionu a získání finančních prostředků. Za méně podstatné pak považuje získání členstvím v MAS zajímavých kontaktů a informací pro činnost členů a propagaci a zviditelnění jejich organizací.

Pro MAS Aktivios platí, že hlavním důvodem vzniku MAS bylo získání finančních prostředků a uskutečnění nějakého svého projektu, jemuž by MAS měla pomoci finančně přes opatření IV.1.2. Tyto důvody platí jak pro členy zakládající místní akční skupinu LEADER, tak i pro ty, kteří vstupují do MAS v průběhu její existence bez rozdílu, k jakému sektoru člen patří. Až na druhém místě je zájem členů navázat nové kontakty a možnost se podílet na rozvoji svého regionu, tzn. mít možnost nějakým způsobem ovlivňovat dění v regionu, ať již příkladem účasti v rozhodovacích orgánech MAS nebo možných připravovaných projektech managementem MAS.

Tab. č.16: Důvody vstupu členů do MAS Aktivios

Důvody vstupu	Četnost 1	Id 1	Četnost 2	Id 2
Získání finančních prostředků	15	1,87	21	3,05
Možnost podílet se na rozvoji svého regionu	17	2,41	21	3,10
Připravit a uskutečnit projekt připravovaný naší organizací	12	1,75	21	3,57
Získání zajímavých kontaktů a informací pro naši činnost	11	2,64	21	4,24
Propagace a zviditelnění naší organizace	10	2,30	21	4,24
Připravit a uskutečnit některý projekt připravovaný MAS	2	2,00	21	5,62
Jiný	0	0,00	21	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

U MAS Podhůří Železných hor z šetření vyplývá, že nejčastěji jmenovanými důvody byly možnosti získání finančních prostředků a podílení se na rozvoji svého regionu. Ovšem možnosti ovlivňovat dění v regionu byla členy přirazena něco málo větší důležitost. Druhým nejčastěji jmenovaným důvodem byla jmenována možnost získání nových kontaktů a informací. Z hlediska významnosti však tento důvod předstihla, v pořadí četnosti na čtvrtém místě uvedená, možnost uskutečnit připravovaný projekt členem MAS. Nejméně významné důvody vstupu pak představují uskutečnit nějaký projekt připravovaný místní akční skupinou a propagace člena MAS. Manažer MAS Podhůří Železných hor za nejvýznamnější důvod vstupu členů do MAS považuje možnost podílet se na rozvoji regionu. Za nejméně podstatný důvod považuje možnost získávání finančních prostředků.

U MAS Podhůří Železných hor je možné konstatovat, že vstup zakládajících členů do MAS byl ovlivňován možností zisku finančních prostředků a realizací svého projektu přes místní akční skupinu. U nově přistupujících členů však význam finančních důvodů ustupuje do pozadí a vstup člena je více ovlivňován „mimofinančními“ důvody jako možnost navázání nových kontaktů, získání nových informací či možnost aktivně se angažovat v rozvoji regionu.

Tab. č.17: Důvody vstupu členů do MAS Podhůří Železných hor

Důvody vstupu	Četnost 1	Id 1	Četnost 2	Id 2
Možnost podílet se na rozvoji svého regionu	12	1,33	14	2,00
Získání finančních prostředků	12	1,42	14	2,07
Připravit a uskutečnit projekt připravovaný naší organizací	10	1,90	14	3,07
Získání zajímavých kontaktů a informací pro naši činnost	11	2,73	14	3,43
Propagace a zviditelnění naší organizace	10	2,60	14	3,57
Připravit a uskutečnit některý projekt připravovaný MAS	9	3,11	14	4,14
Jiný	0	0,00	14	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

12.3 Výhody plynoucí z členství v místní akční skupině jejím členům

Zda členové vidí na své účasti v místní akční skupině převážně výhody, či nevýhody, znatelně ovlivňuje postavení MAS na venkově, její budoucnost i pohled veřejnosti na danou organizaci.

U místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko nejčastěji členové jako současnou výhodu jejich členství v MAS uváděli možnost získávání nových kontaktů a informací a získávání finančních prostředků na realizaci jejich projektů. Druhé možnosti však přikládali větší význam. K položkám získávání dalších informací k dotacím a mít možnost se podílet na rozvoji byl opět uveden shodný počet odpovědí, tj. 8, avšak větší mírou významnosti pro první výhodu. Třem členům členství v MAS nepřináší žádné výhody, ale naopak problémy navíc spojené s finanční zátěží. Jedna nezisková organizace uvedla, že dokonce plánuje MAS opustit. V dotazníku bylo pro veřejný sektor zastoupený obcemi typické velké množství vybraných odpovědí. Avšak nejvyšší významnost u nich lze přiřadit k možnosti získávání finančních prostředků a informací o dalších možných dotacích. Naopak podnikatelé a neziskové organizace přikládali větší váhu možnosti se podílet na rozvoji regionu a získávání nových kontaktů. Podle manažerky MAS největší výhodou členství v MAS je zejména získávání informací o dalších možnostech z jiných dotačních titulů. Dále v pořadí dle sestupné významnosti uvádí možnosti získávání nových kontaktů a informací, znalostí a dovedností a za nejméně podstatnou možnost podílet se na dění v regionu.

Tab. č.18: Výhody členství v MAS Mikroregionu Frýdlantsko

Výhody členství	Četnost 1	ID 1	Četnost 2	ID 2
Získání finančních prostředků z EU na realizaci projektů z opatření IV.1.2	10	1,50	20	3,80
Získání nových kontaktů a informací	10	1,70	20	3,90
Informace o dalších možnostech finanční podpory u fondů EU	8	1,40	20	4,20
Máme možnost ovlivňovat dění v regionu	8	1,50	20	4,20
Propaguje naši organizaci, obec apod. i naše aktivity na svých akcích	5	1,60	20	4,90
Můžeme se podílet na projektech realizovaných MAS	3	2,00	20	5,40
Pomáhá nám s chodem naší organizace, obce apod.	3	2,33	20	5,45
Získání nových znalostí, dovedností	3	2,67	20	5,50
Pomáhá nám při organizování našich akcí	3	2,67	20	5,50
Pomáhá nám hledat partnery pro naše projekty (např. společný projekt 2 sousedních obcí)	4	3,50	20	5,50
Členství v MAS nám přináší problémy navíc	2	1,50	20	5,55
Členství nám nepřináší žádné výhody, jenom finanční zátěž	2	1,50	20	5,55
Členství nám nepřináší žádné výhody, plánujeme opustit MAS	1	1,00	20	5,75
Pouze společné schůzování	0	0,00	20	6,00
Jiné	0	0,00	20	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

U MAS Aktivios mezi odpovídajícími členy byla nejčastěji uváděna možnost získání finančních prostředků na realizaci projektů. Tato výhoda byla zároveň označena členy i jako nejvýznamnější výhoda z pohledu současného členství MAS. Druhou nejčastěji jmenovanou výhodou je získávání informací o dalších možnostech finanční podpory z fondů EU a ČR a navazování nových kontaktů. Přičemž zisku informací k dotačnímu poradenství přikládali členové mnohem větší význam než budování a získávání nových kontaktů. Na čtvrtém místě, jak z četnosti odpovědí, tak i významnosti pro členy, byla jmenována možnost členů se podílet na projektech realizovaných MAS, kde tuto odpověď s velkou váhou významnosti volili podnikatelé. Nejméně byly jmenovány výhody, kdy by management pomáhal členům MAS hledat partnery pro jejich plánované nebo realizované projekty a pomoc místní akční skupiny s chodem a organizace člena. Ani jeden odpovídající člen nevedl, že by mu členství v místní akční skupině nepřinášelo žádné výhody. Z tohoto pohledu je tedy MAS vnímána svými členy pozitivně v přínosu nejen členům, ale potažmo i celému území. Z pohledu manažerky MAS Aktivios je místní akční skupina nejvíce nápomocna členům v navazování kontaktů a hledání partnerů pro realizaci projektů členů MAS a v možnosti ovlivňovat dění v regionu. Za již méně podstatné důvody označila získávání nových kontaktů, dovedností, znalostí a možnost se podílet na projektech realizovaných MAS. Za méně podstatné pak označila možnosti získávání finančních prostředků a další dotační poradenství.

Tab. č. 19: Výhody členství v MAS Aktivios

Výhody členství	Četnost 1	ID 1	Četnost 2	ID 2
Získání finančních prostředků z EU na realizaci projektů z opatření IV.1.2	15	2,10	21	3,20
Informace o dalších možnostech finanční podpory u fondů EU	11	2,00	21	3,90
Získání nových kontaktů a informací	11	2,50	21	4,10
Můžeme se podílet na projektech realizovaných MAS	10	2,20	21	4,19
Máme možnost ovlivňovat dění v regionu – rozdělování finančních prostředků	8	1,80	21	4,40
Získání nových znalostí, dovedností	9	2,89	21	4,67
Pomáhá nám při organizování našich akcí	6	1,33	21	4,67
Propaguje naši organizaci, obec apod. i naše aktivity na svých akcích	7	2,30	21	4,80
Pomáhá nám s chodem naší organizace, obce apod.	2	2,00	21	5,62
Pomáhá nám hledat partnery pro naše projekty (např. společný projekt 2 sousedních obcí)	1	2,00	21	5,80
Členství v MAS nám přináší problémy navíc	0	0,00	21	6,00
Pouze společné schůzování	0	0,00	21	6,00
Členství nám nepřináší žádné výhody, jenom finanční zátěž	0	0,00	21	6,00
Členství nám nepřináší žádné výhody, plánujeme opustit MAS	0	0,00	21	6,00
Jiný	0	0,00	21	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

V MAS Podhůří Železných hor je pro její členy nejdůležitější z pohledu členství v MAS získávání finančních prostředků a informací k dalším finančním podporám z fondů EU a ČR. Tyto dvě možnosti si zvolilo 11 dotázaných ze 14, a to napříč všemi sektory. Členové z podnikatelského sektoru více oceňují informace o dalších dotačních možnostech než přímo finanční podporu zprostředkovanou přes místní akční skupinu. Ostatní zvolené možnosti byly zvoleny především zástupci obcí. Třetím nejvýznamnějším přínosem členství v MAS je možnost se podílet na projektech realizovaných MAS. Tuto možnost jmenovali především obce v závislosti na zapojení se do plánovaného projektu místní akční skupiny v opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce. Nejméně významné jsou pro členy výhody týkající se pomoci místní akční skupiny s chodem jejich organizací a pomoc při organizaci jejich akcí. V rámci této místní akční skupiny také jeden žadatel – nezisková organizace odpověděla, že členství v MAS jí nepřináší žádné výhody, ale spíše problémy navíc v podobě finančních zátěží a MAS plánuje opustit. Manažer MAS označil výhody zisku finančních prostředků, informace o jejich získání, možnost ovlivňovat dění v regionu a podílet na realizaci projektu MAS a získání nových znalostí jako za stejně důležité – nejvýznamnější. Jako méně významné pak považuje získání nových kontaktů a informací.

Ze získaných informací vyplývá, že MAS Podhůří železných hor je v současné době využívána a vnímána převážně jako možný zdroj zisku finančních prostředků na realizaci projektů členů MAS.

Tab. č.20: Výhody členství v MAS Podhůří Železných hor

Výhody členství	Četnost 1	ID 1	Četnost 2	ID 2
Získání finančních prostředků z EU na realizaci projektů z opatření IV.1.2	11	1,10	14	2,10
Informace o dalších možnostech finanční podpory u fondů EU	11	1,70	14	2,60
Můžeme se podílet na projektech realizovaných MAS	8	2,63	14	4,07
Získání nových kontaktů a informací	7	2,90	14	4,40
Propaguje naši organizaci, obec apod. i naše aktivity na svých akcích	4	2,30	14	4,90
Získání nových znalostí, dovedností	5	3,00	14	4,93
Máme možnost ovlivňovat dění v regionu – rozdělování finančních prostředků	4	2,80	14	5,10
Pomáhá nám hledat partnery pro naše projekty (např. společný projekt 2 sousedních obcí)	4	3,00	14	5,14
Pomáhá nám při organizování našich akcí	3	3,33	14	5,43
Členství v MAS nám přináší problémy navíc	4	4,00	14	5,43
Členství nám nepřináší žádné výhody, plánujeme opustit MAS	1	1,00	14	5,64
Pomáhá nám s chodem naší organizace, obce apod.	3	4,67	14	5,71
Členství nám nepřináší žádné výhody, jenom finanční zátěž	1	2,00	14	5,71
Pouze společné schůzování	0	0,00	14	6,00
Jiný	0	0,00	14	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

12.4 Limity v rozvoji činnosti místní akční skupiny

Součástí dotazníku pro členy MAS byla i část týkající se limitů rozvoje příslušné MAS. U místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko byla napříč všemi sektory jednoznačná odpověď z hlediska početnosti i významnosti na omezení v podobě nedostatku finančních prostředků na činnosti MAS. Druhým nejčastěji jmenovaným i z pohledu významnosti je obecná neochota a nedůvěra lidí se zapojovat do nějakého dění v regionu. Další překážkou v rozvoji je také malé povědomí obyvatel o existenci MAS, což zdůrazňují především opět obce a neziskové organizace.

Za podstatné limity rozvoje MAS vidí manažerka MAS obecnou neochotu a nedůvěru lidí zapojovat se do jakékoliv činnosti a nedostatečné uznání veřejné správy, malé povědomí obyvatel o existenci MAS a jako nejméně podstatný limit byly uvedeny nedostatečné finanční prostředky MAS.

Tab. č.21: Vnímané limity v rozvoji činnosti MAS Mikroregionu Frýdlantsko jejími členy

Limity rozvoje MAS	Četnost 1	ID 1	Četnost 2	ID 2
Nedostatečné finanční prostředky na činnost MAS	14	1,21	20	2,65
Obecná neochota a nedůvěra lidí, podnikatelů, nezisk. org., obcí apod. se zapojovat do jakékoliv činnosti	9	1,67	20	4,05
Malé povědomí obyvatel o existenci MAS	8	2,38	20	4,55
Nedostatečné uznání od veřejné správy, na území kde působí (kraj, obec, ORP)	3	2,33	20	5,45
Management MAS - nedostatečná kvalifikace, ochota	1	1,00	20	5,75
Neexistuje nic, co by limitovalo MAS v jejím rozvoji	1	1,00	20	5,75
Jiné	0	0,00	20	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

V rámci místní akční skupiny Aktivios většina dotazovaných jednoznačně uvedla za nejpodstatnější limit pro další rozvoj místní akční skupiny nedostatečné finanční prostředky na její činnost a aktivity MAS. Naléhavou potřebu dalších finančních prostředků na činnost MAS vnímají všichni členové bez rozdílu na sektory, avšak větší váhu ji přiřazovali členové z podnikatelské sféry, neboť ti nejčastěji uváděli pouze jeden důvod, kterým byly právě finanční prostředky. Jako druhé dva limity byly označeny obecná neochota a nedůvěra lidí se zapojovat do jakékoliv činnosti a nedostatečné uznání od veřejné správy. Neochotu zapojování lidí do různých aktivit vnímají hlavně představitelé obcí a neziskových organizací. Naopak neochota a nedostatečná kvalita managementu MAS a malé povědomí obyvatel o existenci na území MAS jako limit pro její další rozvoj bylo zmíněno pouze jednou. Manažerka MAS za limity pro rozvoj MAS označuje především nedostatečné finanční prostředky na činnost MAS a nedostatečné uznání od veřejné správy, na území kde působí a to konkrétně od Plzeňského kraje.

Tab. č.22: Vnímané limity v rozvoji činnosti MAS Aktivios

Aktivios - limity rozvoje MAS	Četnost 1	ID 1	Četnost 2	ID 2
Nedostatečné finanční prostředky na činnost MAS	20	1,35	21	1,57
Obecná neochota a nedůvěra lidí, podnikatelů, nezisk. org., obcí apod. se zapojovat do jak. činnosti	10	2,50	21	4,33
Nedostatečné uznání od veřejné správy, na území kde působí (kraj, obec, ORP)	9	2,78	21	4,62
Malé povědomí obyvatel o existenci MAS	3	2,67	21	5,52
Neexistuje nic, co by limitovalo MAS v jejím rozvoji	1	3,00	21	5,57
Management MAS - nedostatečná kvalifikace, ochota	1	1,00	21	5,76
Jiné	0	0,00	21	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

U MAS Podhůří Železných hor nadpoloviční většina dotazovaných členů považuje za jeden z limitů pro rozvoj MAS obecnou neochotu a nedůvěru lidí se zapojovat do společných projektů a činností. Druhým nejčastěji jmenovaným limitem jsou nedostatečné finanční prostředky pro činnost MAS. Tento limit byl členy MAS také označen jako nejpodstatnější. Oba tyto dva limity vnímají členové shodně bez ohledu na to, do jakého sektoru patří. Z hlediska významnosti je také členy MAS silně vnímáno nedostatečné uznání od veřejné správy. Téměř polovina dotázaných také uvedla za limit pro další budoucí rozvoj MAS nekvalifikovanost managementu MAS. Obdobný názor zastává i manažer MAS, ale ne z hlediska kvalifikace, ale počtu zaměstnanců, který je v současné době neadekvátní ve vztahu k požadovaným aktivitám a nárokům na MAS.

Tab. č.23: Vnímané limity v rozvoji činnosti MAS Podhůří Železných hor

Podhůří- limity rozvoje MAS	Četnost 1	ID 1	Četnost 2	ID 2
Nedostatečné finanční prostředky na činnost MAS	8	1,38	14	3,36
Obecná neochota a nedůvěra lidí, podnikatelů, nezisk. org., obcí apod. se zapojovat do jak. činností	9	2,22	14	3,57
Nedostatečné uznání od veřejné správy, na území kde působí (kraj, obec, ORP)	6	1,50	14	4,07
Malé povědomí obyvatel o existenci MAS	7	3,00	14	4,50
Management MAS - nedostatečná kvalifikace, ochota	6	3,00	14	4,71
Neexistuje nic, co by limitovalo MAS v jejím rozvoji	1	1,00	14	5,64
Jiné	0	0,00	14	6,00

Komentář: Id = index významnosti, Zdroj: Vlastní šetření

12.5 Hodnocení místní akční skupiny členy MAS

V rámci dotazníku byly položeny série otázek, kde členové na základě daných tvrzení měli ohodnotit jednotlivé činnosti místní akční skupiny, její postavení v regionu a její zázemí pro kvalitní vykonávání jejích povinných i nepovinných činností. V rámci diplomové práce však byly použity pouze jen některé otázky. S těmi je blíže pracováno až v kapitole Výsledky a diskuze. Pro detailnější náhled do dané problematiky jsou všechny odpovědi na otázky zpracovány v grafické podobě v příloze č. 3.

13. VÝSLEDKY A DISKUZE

V rámci této kapitoly bude provedena syntéza z analýzy výzkumu a bude provedeno hodnocení a diskuze dosažených výsledků.

Všechny zkoumané místní akční skupiny v rámci realizace opatření IV.1.2 vykonávají celou řadu činností nad rámec povinných. Liší se však mezi sebou mírou a intenzitou vykonávaných aktivit. Zatímco místní akční skupiny Aktivios a MASiF vykonávají téměř všechny svoje činnosti spojené s opatření IV.1.2 od začátku jeho realizace, místní akční skupina Podhůří Železných hor rozšiřuje svoje činnosti postupně až v průběhu realizace. Indikátor administrativní úspěšnosti ukazuje, do jaké míry je management MAS obeznámen s podmínkami pravidel pro čerpání finančních prostředků a jak svědomitě a kvalitně management MAS vykonává administraci spojenou s tímto opatření. Z tohoto pohledu vyniká MAS Aktivios s 97% administrativní úspěšností. Naopak MAS Podhůří Železných hor vykazuje pouze 50% administrativní úspěšnost. Je možné pozorovat vysokou závislost na kvalifikovaném managementu MAS, který administraci projektů provádí. Neboť konkrétně MAS Podhůří Železných hor v důsledku nekvalifikovaného personálu nebyla v prvních letech schopna zrealizovat téměř žádný projekt v tomto opatření. Od přijetí nového manažera se situace začíná postupně zlepšovat. Podobný názor na kvalitu administrace projektů mají i členové všech MAS. V MAS Aktivios je s administrací opatření spokojeno 88 % členů, v MASiF 81 % a v MAS Podhůří Železných hor 73 %.

Z pohledu naplňování finančních plánů obsažených ve Strategických plánech LEADER se ani jedné místní akční skupině nedaří jej naplňovat. U všech MAS jsou výrazně překročeny plány u fichí, které jsou zaměřeny na obnovu obcí a podporu občanské vybavenosti. Nejčastějším typem žadatele jsou obce. Obcím je také rozdělován největší podíl z finanční alokace místní akční skupiny na opatření IV.1.2. V porovnání všech zkoumaných MAS má nejvyrovnanější strukturu z hlediska typu žadatele MAS Mikroregionu Frýdlantsko. Ta se nepříznivou situací snaží řešit pomocí místním podnikatelům a neziskových organizací se zpracováváním žádostí o dotaci a zároveň, stejně jako MAS Aktivios, aktivně individuálně oslovují potencionální žadatele z fichí, které nejsou naplňovány. MAS Podhůří Železných hor tento způsob podpory aktivizace žadatelů zatím nevyužívá. Jedním z důvodů vedoucím k nenaplňování finančních plánů může být jeho neadekvátní nastavení při zpracování SPL na začátku programovacího období, kdy nebylo přesně známo, jaký objem finančních prostředků bude místním akčním skupinám na opatření IV.1.1 a IV.1.2 alokován. A dále dle vyjádření manažerů snazší přístup obcí k předfinancování svých projektů, 90% míra dotace, tj. finanční spoluúčasti EU a ČR na realizaci na projektu, a zkušenosti s touto formou

získávání finančních prostředků. Naopak žadatelé typu neziskových organizací a podnikatelů nemají zkušenosti s čerpáním peněz z EU a mají strach projekty tohoto typu realizovat. Ze struktury projektů je patrné, že podnikatelé realizují finančně méně náročné projekty. Důvody mohou být spatřovány jednak ve složitějším zajišťování předfinancování projektů, ale také v tom, že celá řada opatření je pro podnikatele spojena pouze s 50% mírou spolufinancování projektu. Z dotazníkové šetření však vyplývá, že členové MAS jsou s vykonávanými aktivitami, které jsou spojeny s opatření IV.1.2, spokojeni. Z pohledu hodnocení samotných manažerů MAS jsou s prováděnými aktivitami v MAS Aktivios a MAS Podhůří Železných hor velmi spokojeni, manažerka MASiF je spíše spokojena. Zlepšení vidí především ve zvýšení informovanosti o realizaci a aktivitách v rámci SPL a u MASiF a MAS Podhůří Železných hor v administraci opatření IV.1.2.

Z pohledu činností spojených s opatřením IV.1.1, tj. zejména propagace MAS, vzdělávání členů a managementu MAS, je opět možné pozorovat rozdíly mezi MAS. V MAS Podhůří Železných hor prakticky neexistuje žádná propagace MAS ani vzdělávání členů. Nejvýraznější propagaci má MAS Aktivios, která disponuje nejen celou řadou propagačních materiálů, ale realizuje svoje vlastní propagační akce. U MASiF propagace MAS probíhá v rámci propagace místních regionálních výrobků, což v důsledku zahrnuje mnohem širší území, na kterém je místní akční skupina propagována. Jedná se o propagaci převážně mimo její územní působnost, což s sebou přináší nedostatečné povědomí místních obyvatel o její existenci v území. Pro působení MAS v území je nejen potřebná komunikace s veřejností formou propagace, ale také je velmi důležité, jak otevřeně a transparentně v území působí. Nejvíce spokojeni s přístupem a otevřeností MAS jsou členové z MAS Aktivios, kteří ji hodnotí kladně do míry 83 %, dále potom MASiF s 78 % a nejhůře MAS Podhůří Železných hor, která vykazuje pouze 68% spokojenost členů. Zaměstnanci obou dvou MAS, tj. MAS Aktivios a MASiF, se také více účastní nejen seminářů a školení spojených s opatřením IV.1.2, jako je tomu pouze u MAS Podhůří Železných hor, ale dále také celé řady jiných seminářů a konferencí s tematikou venkova. Jedním z klíčových principů metody LEADER je síťování, tj. zapojování se do národních a mezinárodních sítí sloužících jako prostředky pro výměnu zkušeností. Všechny MAS jsou členy NS MAS. Avšak svojí aktivitou nad všemi výrazně převyšuje MASiF, který aktivně vystupuje nejen v národních, ale i v mezinárodních sítích.

Z hlediska hodnocení dalších aktivit místních akčních skupin je pozorovatelný značný rozdíl mezi jednotlivými MAS. Zatímco MAS Aktivios a MASiF mají celou řadu jiných dalších aktivit, MAS Podhůří Železných hor až na jednu aktivitu v roce 2010, kdy se jako partner podílela na přípravě projektu do opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce, nemá žádné jiné další aktivity. Z pohledu dalších vykonávaných činností je aktivní MAS Mikroregionu

Frýdlantsko, která realizuje projekty od samotného vzniku MAS. Její činnosti jsou různorodé. Je ale možné říci, že se jedná převážně o akce, které nejsou založeny na komerčním charakteru. Jsou financovány prostřednictvím jiných dotačních titulů. MAS Aktivios je také aktivní místní akční skupinou, která zpočátku svého vzniku vykazovala nulovou činnost, avšak v průběhu let se intenzita její míry a aktivity stupňuje, tj. zvyšuje se počet a náročnost realizovaných projektů, rozšiřuje se okruh jejích dalších aktivit. V porovnání s oběma dalšími místními akčními skupinami má MAS Aktivios zajištěn největší podíl na spolufinancování režijních výdajů. Její příjmy pocházejí jak z jejich komerčních aktivit, tak i ze sponzorských darů. Její podíl na spolufinancování se každoročně zvyšuje. Naopak v MAS Mikroregionu Frýdlantsko se podíl na spolufinancování výdajů MAS snižuje v důsledku nižší míry komerčních aktivit oproti rokům minulým. Všechny místní akční skupiny jsou závislé na financování z programu LAEDER. Obě místní akční skupiny, tj. MAS Aktivios a MASiF, pořádají vzdělávací kurzy. V MASiF jsou zaměřeny především na podnikatele z oblasti cestovního ruchu a zemědělece, MAS Aktivios více připravuje a realizuje kurzy zaměřené na obce. Významnou aktivitou MASiF je podpora místních podnikatelů prostřednictvím regionální značky, přičemž ona sama je zodpovědným subjektem za její realizaci. MAS Aktivios se naopak zaměřuje na projekty v oblasti cestovního ruchu a propagace regionu. Většina všech realizovaných projektů obou MAS vzniká ve spolupráci s dalšími partnery v území i mimo něj. Členové místních akčních skupin v rámci dotazníku nehodnotili konkrétní vykonávané činnosti MAS, ale schopnosti MAS navazovat nová partnerství, realizovat nové akce, podporovat zajímavé a inovativní projekty, vytvářet a podporovat komplexní projekty v zájmu celého regionu. Tyto znaky by měly mít i projekty realizované místní akční skupinou. Členové všech tří hodnocených MAS uvedli, že projekty místních akčních skupin do velké míry tyto prvky splňují (Aktivios 73 %, MASiF 69 % a Podhůří 62 %). Manažeři MAS jsou více skeptičtí a domnívají se, že jejich projekty spíše tyto atributy splňují. Výjimku tvoří manažerka MAS Aktivios, která má stejný názor jako členové MAS.

Členská základna se u všech MAS vyvíjí. A to jak z hlediska rozšiřování o nové členy, tak i její struktury. Manažeři MAS preferují raději menší, ale aktivní členské základny, neboť příliš velký počet neaktivních členů ztěžuje komunikaci uvnitř samotné MAS a zvyšuje provozní náklady. Z toho důvodu v roce 2008 u MASiF proběhla velká redukce její členské základny. V porovnání s ostatními MAS má neaktivnější členskou základnu MAS Aktivios, kde se za aktivní členy označila většina členů napříč všemi sektory a sama manažerka MAS je s aktivitou členů spokojena. Nejméně aktivní členskou základnu má MAS MASiF, kde aktivních členů je pouze mírná nadpoloviční většina. V rámci ní největší míru aktivity vykazují zejména podnikatelé–zemědělci a neziskové organizace. Většina obcí na území MASiF se

považuje za neaktivní členy a raději preferují spolupráci v rámci mikroregionu nežli v MAS. V obou dalších MAS to je naopak. Sama manažerka MASiF a manažer MAS Podhůří Železných hor jsou s aktivitou svých členů spíše nespokojeni. Ve struktuře členské základny je možné pozorovat pomalou tendenci ve vyrovnávání jednotlivých sektorů. Zatímco v prvních letech existence místních akčních skupin vstupovaly do MAS zejména obce (není zahrnut vstup obcí do územní působnosti MAS), od roku 2008 se jedná hlavně o neziskové organizace, aktivní občany nebo podnikatele.

V uváděných důvodech vstupu členů do místních akčních skupin existují mezi jednotlivými místní akční skupinami rozdíly z hlediska jejich významovosti, která se v průběhu doby, tj. od založení MAS do současnosti mění. Zatímco u MASiF a MAS Podhůří Železných hor byla místní akční skupina zakládána členy z finančních důvodů (možnost zisku dotací), členové vstupující do místní akční skupiny později přikládají větší váhu mimořádným důvodům (možnost se podílet na dění v regionu, navazování nových kontaktů, získání informací). U MAS Aktivios jsou finanční důvody ke vstupu členů do MAS stále stejně významné bez rozdílu na období přistoupení člena. Obecně je možné říci, že pro zakládající členy všech zkoumaných místních akčních skupin představovala možnost získání finančních prostředků jeden z důležitých podnětů pro její založení. Hlavní motivací a důvodem vstupu do místní akční skupiny bylo především zajistit si svůj vlastní prospěch před zájmy celého regionu. Avšak v průběhu času se důvody nových přistupujících členů mění a kladou větší důraz na možnosti se podílet na rozvoji svého regionu a navazovat nové kontakty.

Otázkou jaké výhody v současné době přináší místní akční skupina svým členům byly porovnány zmíněné důvody výše, respektive očekávání členů, jaké výhody jim bude členství v MAS přinášet, se skutečností. U MAS Aktivios a Mikroregionu Frýdlantsko se očekávání členů od skutečných výhod, které jim členství v místní akční skupině přináší, potvrdilo. Naopak členům, kteří do MAS Podhůří Železných hor vstupovali za účelem možnosti se podílet na rozvoji regionu a navazování nových kontaktů, v současné době členství v MAS přináší zejména finanční výhody (tj. informace o dalších dotačních zdrojích a možnost zisku finančních prostředků). Důvod nenaplňování jejich očekávání může být spatřován v nízké aktivitě vykonávaných činností MAS, kdy jsou vykonávány pouze činnosti spojené s opatřením IV.1.2. Členové MAS Aktivios také mnohem více než u jiných MAS zmiňovali pomoc místní akční skupiny při organizování jejich akcí, což dokazuje, že členové mají v MAS spolehlivého partnera. Přestože členství v MAS přináší členům celou řadu výhod, je však nutné konstatovat, že nejdůležitější a nejvýznamnější výhody pro členy MAS jsou výhody spojené se získáváním finančních prostředků z opatření IV.1.2 a informací týkající se dalších možností podpory z fondů EU nebo ČR.

V rámci diplomové práce také byly okrajově řešeny limity, které brání v rozvoji místní akční skupiny. Jako jednoznačný limit byl členy napříč všemi místními skupinami uváděn nedostatek finančních prostředků na činnost MAS. Další, z hlediska významnosti již méně významné, byly uváděny neochota a nedůvěra veřejnosti a místních aktérů se zapojovat do dění v regionu a nedostatečné uznání veřejné správy. U MAS Podhůří Železných hor také na rozdíl od jiných MAS byl větší význam přiřazován limitu malému povědomí obyvatel o existenci MAS na jejím území a nedostatečné kvalifikaci manažerovi MAS. Což koresponduje s informacemi zjištěných o místní akční skupině vlastní rešerší a analýzou, kdy MAS nevykazuje téměř žádnou činnost v oblasti propagace MAS a metody LEADER na svém území a zároveň manažer za dobu svého působení nemá získanou potřebnou kvalifikaci ke své činnosti. Z analýzy činností a celého hodnocení také vyplývá závislost místní akční skupina na personálních kapacitách kanceláře místní akční skupiny. V rámci mé práce se ukázala důležitá spolupráce místní akční skupiny s mikroregiony pro její lepší a snazší působení ve svém území.

14. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo na základě vnímání vybraných místních akčních skupin jejími členy a provedené analýze činností místních akčních skupin zjistit, jaké současné postavení mají místní akční skupiny na českém venkově.

V teoretické části byla nejdříve řešena obecná problematika vymezení venkova. Byla diskutována celá řada v současné době používaných přístupů a metod k jeho vymezení. Dále byly uvedeny zásadní evropské události mající vliv na formování a utváření politiky rozvoje venkova. Zároveň byly popsány základní dokumenty, jimiž se řídila nebo řídí politika rozvoje venkova v České republice v období před vstupem do Evropské unie a po vstupu do ní. JV následující kapitole bylo definováno, co je to rozvoj venkova a následně byly představeny teoretické přístupy, které byly uplatňovány v politikách regionálního rozvoje, resp. v rozvoji venkova.

Jednou z nových forem uplatňovaných v rozvoji venkova České republiky je metoda LEADER. Primárně byla vytvořena k dopomáhání rozvoji zaostávajících venkovských oblastí formou spolupráce veřejného a soukromého sektoru v rámci vytvořeného formálního či neformálně partnerství. V České republice jsou tato partnerství nazývána jako místní akční skupina. Samotná metoda LEADER se skládá ze sedmi navzájem se doplňujícím principů, které by své vzájemné kombinaci měly vést k úspěšnému rozvoji oblasti, na níž je metoda LEADER aplikována. Zavedení a realizace metody LEADER v současné době v České republice probíhá v rámci osy 4 LEADER obsažené v Programu rozvoje venkova 2007–2013.

V druhé části diplomové práce probíhal vlastní výzkum. Výzkum probíhal na třech vybraných místních akčních skupinách. Jednalo se o místní akční skupinu Mikroregionu Frýdlantsko, Občanské sdružení Aktivios a MAS Podhůří Železných hor. Výběr MAS probíhal podle předem stanovených kritérií. Samotný kvalitativní výzkum se skládal ze dvou samostatných na sobě nezávislých sběrech informací. První získaná data byla založená na analýze dostupných dokumentů a informací o jednotlivých místních akčních skupinách a na nestandardizovaných rozhovorech vedených s manažery MAS. Druhá oblast dat pak představovala data získaná formou dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na všechny členy vybraných místních akčních skupin. Dotazníky byly zasílány v elektronické podobě jednotlivým členům místních akčních skupin. Bohužel i přes intervenci manažerů místních akčních skupin, kdy členům ke konci sběru dat připomínali nutnost jejich vyplnění, se nepodařilo zajistit dostatečnou návratnost dotazníků, aby mohly být vyvozované závěry považovány za obecně platné.

V diplomové práci byly řešeny dvě hypotézy. První hypotéza předpokládá, že *většina z vybraných místních akčních skupin v rámci svěřeného území vykonávají funkci venkovské regionální rozvojové agentury*. Po porovnání informací získaných výzkumem jednotlivých místních akčních skupin s vytvořeným model činností, které charakterizují venkovskou regionální rozvojovou agenturu, je možné konstatovat, že MAS Aktivios a MAS Mikroregionu Frýdlantsko vykonávají funkci venkovské regionální rozvojové agentury. Naopak MAS Podhůří Železných hor plní funkci venkovské regionální grantové agentury. Je tedy možné vidět, že v současné době existují značné rozdíly mezi jednotlivými místními akčními skupinami. Jelikož dvě ze tří vybraných místních akčních skupin splňují mnou stanovou definici pro venkovskou regionální rozvojovou agenturu, je možné říci, že hypotéza byla potvrzena.

Druhá hypotéza předpokládá, že *většina z vybraných místních akčních skupin je vnímána jejich členskou základnou jako venkovská regionální rozvojová agentura*. V rámci provedeného výzkumu bylo zjištěno, že místní akční skupiny v době svého založení a i v současné době jsou stále členy vnímány jako venkovské rozvojové grantové agentury, kdy hlavní jimi vnímanou funkcí je přerozdělování finančních prostředků z programu LEADER. Hypotéza tedy nebyla potvrzena.

Je nutné konstatovat, že mezi vybranými místními akčními skupinami existují značné rozdíly, jednak ve vykonávaných činnostech a jejich intenzitě a míře, ale také i ve vnímání místních akčních skupin jejich členy.

LITERATURA

BINEK, J. a kol. (2011): Synergie ve venkovském prostoru. Paradoxy rozvoje venkova. GaREP Publishing, Brno, 64 s. ISBN 978-80-904308-6-0.

BINEK, J. a kol. (2009): Synergie ve venkovském prostoru. Aktéři a nástroje rozvoje venkova. GaREP Publishing, Brno. ISBN 978-80-904308-0-8.

BLAŽEK, B. (2004): Venkovy. Anamnéza, diagnóza, terapie. ERA, Šlapanice, 184 s. ISBN 80-86517-90-X.

BLAŽEK, J., PERLÍN, R. (2004): Regionální rozvoj a populační politika. Soubor přednášek. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha.

BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. (2002): Teorie regionálního rozvoje (nástin, kritika, klasifikace). Karolinum, Praha, 211 s.

BLAŽEK, J. (1999): Teorie regionálního vývoje. Je na obzoru nové paradigma či jde o pohyb v kruhu? Geografie – Sborník ČGS, č. 3, s. 141–159.

BLAŽEK, J. (1993): Regionální vývoj a regionální politika. Hlavní přístupy v zemích západní Evropy. In: Sýkora, L.: Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii. Univerzita Karlova, Praha, s. 120–146.

BÖCHER, M. (2008): Regional Governance and Rural Development in Germany: the Implementation of LEADER+. Journal Compilation. Blackwell Publishing, Oxford, č. 4, s. 373 – 386.

ČEPELKA, O. (2001): Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova. MMR ČR, Praha, 116 s.

ČEPELKA, O. (2008): Místní akční skupiny v ČR v roce pět. Zpráva ze sociologického průzkumu s komentáři a doplňky. Tima, Liberec, 82 s.

MAJEROVÁ, V. (2005b): Teoretické přístupy k rozvoji venkova. In: Majerová, V.: Český venkov 2005: Rozvoj venkovské společnosti. Česká zemědělská univerzita, Praha, s. 9–20.

MOSELEY M. J., MALCOM, J., (2003): Rural development: principles and practice, SAGE, International, 227 s.

NUNVÁŘOVÁ, S. (2007): Rozvoj venkova. Ekonomicko – správní fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 221 s.

PELC, P., HAVRÁNEK, T., LEHMANNOVÁ, A., MARTÍNEK, J. (2008): Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice. Zpráva z výzkumného projektu, 2007–2008. CpKP, Plzeň, 63 s. ISBN 978-80-86902-74-6.

PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. (2010a): Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187.

PERLÍN, R. (1999): Venkov, typologie venkovského prostoru. In: Česká Etnoekologie. Cargo Publishers, o. s., Praha, s. 87–104.

PERLÍN, R. (1998): Typologie českého venkova. Zemědělská ekonomika, 44, č. 8, s. 349–358.

PĚLUCHA, M. a kol. (2006): Rozvoj venkova v programovacím období 2007–2013 v kontextu reformy SZP EU. IREAS, Praha, 162 s.

SLEPIČKA, A. (2006): Nové trendy ve využívání venkovského prostoru v ČR a v jiných středoevropských zemích. Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, 1. – 3. 2006, Český Krumlov. Ekonomicko – správní fakulta České zemědělské univerzity, Praha, s. 515 – 524.

SVOBODOVÁ, H. (2009): Faktory rozvoje venkova v pomníkách České republiky. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Brno.

TERLUIN, I. J. (2001): Rural regions in the EU (Exploring differences in economic development).

VEHMASTO, E., VUORIO, H., LAHTINEN, E. (2004): Playbook for location groups. Using self-evaluation to improve your team work skills. Ministry of Agriculture and Forestry, Helsinki, 79 s. ISBN 952-453-118-6.
http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/pdf/library/evaluations/Playbook_for_LAGs.pdf [16. 4. 2011]

Prameny a statistické zdroje

A new partnership for cohesion (2004). Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, Lucemburk, 206 s.

Competitiveness and cohesion. Trends in the region. FIFA periodic report on the social and economic situation and development of heregions in the community (1994). Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, Lucemburk, 206 s.)

Corksá deklarace. <http://ec.europa.eu> [21. 2. 2011]

Hodnocení MAS 2010. Příklady dobré a špatné praxe činnosti MAS. Krajská setkání MAS říjen – listopad 2010. http://www.leadercz.cz/index.php?id=zobraz_dokumenty.php [28. 3. 2011]

Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP). <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/hrdp> [24. 2. 2011]

LEADER – budoucnost venkova 2009 – Jihočeský kraj (2009). Ministerstvo zemědělství, Praha. ISBN 978-80-7084-879-1

LEADER+. Stránky o iniciativě LEADER+ v České republice. <http://www.leaderplus.cz/>

Místní akční skupina Aktivios.<http://www.mas-aktivios.cz> [14. 3. 2011]

Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko.<http://www.masif.cz> [14. 3. 2011]

Místní akční skupina Podhůří Železných hor o.p.s.<http://www.podhurizeleznýchhor.cz> [14. 3. 2011]

Místní akční skupiny - eAgri.cz.<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/>[21. 3. 2011]

Národní síť místních akčních skupin České republiky.<http://www.leadercz.cz/>[21. 3. 2011]

Plán rozvoje zemědělství a venkova. <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/sapard> [20. 3. 2011]

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 (2007). Ministerstvo zemědělství, Praha, 324 s.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013.
<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd> [20. 3. 2011]

Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/op/02/21> [13. 3. 2011]

Strategický plán LEADER Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko. MAS Mikroregionu Frýdlantsko, 2007, 47.
http://www.masif.cz/file.php?type=application/pdf&file=./files/soubor/174.dat&name=SPL_MASiF.pdf&id=174 [15. 2. 2011]

Strategický plán LEADER: „Šance pro Jižní Plzeňsko“. MAS Aktivios, o.s., 2007, 58 s.
http://www.mas-aktivios.cz/e_download.php?file=data/editor/38cs_1.pdf&original=SPL%20MAS%20AKTIVOS.pdf [15. 2. 2011]

Strategický plán LEADER „MAS Podhůří Železných hor“. Maleč: MAS Podhůří Železných hor, 2007, 62 s.
http://www.podhurizeleznýchhor.cz/upload/musilek/SPL_MAS_Podhuri_Zelezných_hor_final.doc [15. 2. 2011]

Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013: Opatření IV.1.1 Místní akční skupina. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí, 2010, 47 s.

Průběžné hodnocení programu rozvoje venkova ČR za období 2007 - 2013. Zpráva o střednědobém hodnocení 2010. Sdružení DHV CR, Liberec, 296 s.
http://eagri.cz/public/web/file/109376/Zaverecna_zprava_EK_151210.pdf [18. 3. 2011]

Přístup LEADER (2006): Základní příručka. Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, Lucemburk, 27 s. ISBN 92-79-02040-4.
http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/leader/2006_cs.pdf [27. 2. 011]

Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007–13. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006. <http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=efcee353-71af-428c-9f77-0e327e77504d> [24. 2. 2011]

Varianty vymezení venkova a jejich zobrazení ve statistických ukazatelích v letech 2000 až 2006 (2008). ČSÚ, Praha.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Dotazník na členy místních akčních skupin

Příloha č. 2: Mapová příloha

Mapa. č. 1: Mapa územní působnosti místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

Mapa. č. 2: Mapa územní působnosti místní akční skupiny Aktivios

Mapa. č. 3: Mapa územní působnosti místní akční skupiny Podhůří Železných hor o.p.s.

Mapa. č. 4: Rozloha území MAS 48 (v km²)

Mapa. č. 5: Počet obyvatel MAS 48

Mapa. č. 6: Objem celkových finančních prostředků alokovaných na MAS 48 z programu LEADER 2007 – 2013 v součtu za roky 2008, 2009 a 2010 (v Kč)

Mapa. č. 7: % podíl finančních prostředků čerpaných na výdaje spojené s realizací SPL za MAS 48 v součtu za roky 2008, 2009 a 2010

Příloha č. 3: Grafová příloha

Graf č. 1: Hodnocení předpokladů pro kvalitní fungování MAS jejími členy – transparentnost (v %)

Graf č. 2: Hodnocení předpokladů pro kvalitní fungování MAS jejími členy - podpora jejích členů (v %)

Graf č. 3: Zhodnocení předpokladů pro kvalitního fungování MAS jejími členy - znalost území (v %)

Graf č. 4: Zhodnocení činností v souvisejících s opatřením IV.1.2 jejími členy (v %)

Graf č. 5: Zhodnocení aktivit MAS nad rámec opatření IV.1.2 jejími členy (v %)

Graf č. 6: Zhodnocení postavení MAS na její územní působnosti jejími členy (v %)

Příloha č. 1:Dotazník na členy místních akčních skupin

Vážená paní, vážený pane

Ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku. Jsem studentkou sociální geografie a regionálního rozvoje na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Dotazník poslouží výhradně pro zpracování mé diplomové práce na téma zhodnocení postavení MAS ve svém regionu. Všechny Vámi poskytnuté informace budou zpracovány anonymně, nebudou poskytnuty dalším osobám ani nijak zneužity. Prosím Vás o zodpovězení několika otázek.

Elektronicky vyplněný dotazník odešlete na adresu jana.bartosova@szif.cz nejpozději do 16.6.2011.

Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 15 minut.

Velmi Vám děkuji předem za Váš čas a spolupráci!

Jana Bartošová

Studentka magisterského studia oboru Sociální geografie a regionální rozvoje

1. Koho zastupujete jako člen v MAS?(vyberte jednu z možností)

➤ Obec	
➤ Příspěvková organizace obce	
➤ Nestátní neziskovou organizaci	
➤ Soukromou osobu – občan (jen sám sebe)	
➤ Podnikatelský sektor - fyzická osoba	
➤ Podnikatelský sektor - právnická osoba	
➤ Zemědělec - fyzická osoba	
➤ Zemědělec – právnická osoba	
➤ Jiné (vypište prosím):	

2. Kdy jste vstoupili do MAS jako člen? (vyberte jednu z možností)

➤ Jsme členy od jejího vzniku		➤ Od roku 2008	
➤ Od roku 2005		➤ Od roku 2009	
➤ Od roku 2006		➤ Od roku 2010	
➤ Od roku 2007		➤ Od roku 2011	

3. V jakém postavení z hlediska Vaší aktivity jste vůči této MAS?(vyberte jednu z možností)

➤ Jsem voleným členem statutárního orgánu (předsednictva, správní rady, programového výboru, výběrové komise, dozorčí rady, kontrolní komise)	
➤ Jsem členem některé pracovní skupiny	
➤ Jsem členem MAS, který se účastní jednání, schůzí, apod.	
➤ Jsem neaktivním členem MAS	

4. Jak často se v rámci MAS setkáváte?(vyberte jednu z možností)

➤ Týdně nebo častěji	
➤ Alespoň jednou za měsíc	
➤ Alespoň jednou za 3 měsíce	
➤ Alespoň jednou za 6 měsíců	
➤ Alespoň jednou za rok	
➤ Méně často	

5. Co Vám přináší členství v MAS?(můžete vybrat jednu nebo více možností. U každé zvolené možnosti v druhém prázdném sloupci uveďte váhu od 1 až 5, kdy číslo 1 představuje největší přínos členství v MAS, naopak číslo 5 znamená pro Vás nejmenší přínos členství v MAS)

	Ano/ne	Váha (1-5)
➤ Získání finančních prostředků z EU na realizaci projektů z opatření IV.1.2		
➤ Informace o dalších možnostech finanční podpory u fondů EU		
➤ Získání nových kontaktů a informací		
➤ Získání nových znalostí, dovedností		
➤ Pomáhá nám s chodem naší organizace, obce, apod.		
➤ Pomáhá nám při organizování našich akcí		
➤ Pomáhá nám hledat partnery pro naše projekty (např. společný projekt 2 sousedních obcí)		
➤ Propaguje naši organizaci, obec apod. i naše aktivity na svých akcích		
➤ Máme možnost ovlivňovat dění v regionu, rozdělování finančních prostředků		
➤ Můžeme se podílet na projektech realizovaných MAS		
➤ Členství v MAS nám přináší problémy navíc		
➤ Pouze společné schůzování		
➤ Členství nám nepřináší žádné výhody, jenom finanční zátěž		
➤ Členství nám nepřináší žádné výhody, plánujeme opustit MAS		
➤ Jiný (vypište prosím):		

6. Jaké byly důvody Vašeho vstupu do MAS? (můžete vybrat jednu nebo více možností. U každé zvolené možnosti v druhém prázdném sloupci uveďte váhu 1 až 5, kdy číslo 1 představuje největší důvod členství v MAS, naopak číslo 5 znamená pro Vás nejmenší důvod členství v MAS)

	Ano/ne	Váha (1-5)
➤ Možnost získání finančních prostředků		
➤ Možnost podílet se rozvoji svého regionu		
➤ Získat zajímavé kontakty a informace pro naši činnost		
➤ Připravit a uskutečnit některý projekt připravovaný naší organizací		
➤ Připravit a uskutečnit některý projekt připravovaný MAS		
➤ Propagace a zviditelnění naší organizace		
➤ Jiný (vypište prosím):		

7. Otázka se vyplňuje, pouze pokud dotazník vyplňuje obec
V případě, že je vaše obec i členem mikroregionu, svazku obcí, kterou formu spolupráce považujete za důležitější a významnější pro obec?

➤ Spolupráci v rámci MAS	
➤ Spolupráci v rámci mikroregionu, svazku obcí	

8. Přečtete si prosím následující tvrzení a obodujte tato tvrzení od 1 do 6.

- 1 = naprosto nesouhlasím
2 = do velké míry nesouhlasím
3 = spíše nesouhlasím
4 = spíše souhlasím
5 = do velké míry souhlasím
6 = plně souhlasím
0 = nevím, nemůžu posoudit

Tvrzení	Hodnocení						
	1	2	3	4	5	6	0
MAS má širokou a pestrou členskou základnu							
MAS má široké spektrum vlastních aktivit (např. v oblasti vzdělávání, sociálních službách), které přináší prospěch celému regionu							
MAS je iniciátorem nových akcí							
MAS je v regionu dobře známá							
MAS má jasně stanovená a zveřejněná pravidla svého fungování, tzn. její činnost je transparentní							
MAS uplatňuje přístup rovných příležitostí vůči všem svým členům a partnerům							
MAS má dostatečně zveřejněny všechny potřebné materiály ke svému chodu (na webových stránkách, ve zpravodaji apod.)							
MAS dostatečně zveřejňuje informace o jejích aktivitách týkající se realizace rozvojové strategie (Strategického plánu LEADER - SPL)							
MAS zná dobře aktéry existující na území, ve kterém působí							

	1	2	3	4	5	6	7
MAS má naši veškerou důvěru v regionu k uskutečňování cílů, za jejichž účelem vznikla							
MAS zná potenciál rozvoje a limity svého území, na kterém působí							
MAS je možné označit za významného aktéra působícího v rozvoji našeho území							
MAS pro nás představuje spolehlivého, schopného a užitečného partnera							
MAS dobře vykonává činnosti spojené s administrací projektů (příjem žádostí, administrativní kontrola, výběr projektu, pomoc při realizaci projektů, při žádosti o proplacení)							
MAS podporuje projekty z opatření IV.1.2., které přispívají k rozvoji našeho území							
MAS je schopna si pro svoji činnost zajistit finanční prostředky i z jiných zdrojů než z programu LEADER							
MAS má dlouhodobou vizi o svém působení v regionu							
MAS intenzivně spolupracuje s různými aktéry působící na jejím území i mimo něj							
Díky MAS vznikají v území komplexní projekty, které by bez MAS nevznikly (např. spolupráce více subjektů)							
V MAS znám osobně všechny její členy							
MAS je organizací, která je schopna pozitivně ovlivňovat rozvoj regionu							
MAS v rámci svého území rovnoměrně rozděluje finanční prostředky na realizaci rozvojové strategie (Strategického plánu LEADER - SPL)							
Při rozdělování finančních prostředků na realizaci SPL LEADER nejsou upřednostňováni členové MAS							
Webové stránky MAS jsou využívány i jako zdroj informací o aktuálním dění v našem regionu (např. o kulturních, společenských, vzdělávacích akcích)							
MAS pomohla navázat nová partnerství a spolupráci mezi různými subjekty (obce, veřejné instituce, neziskové organizace, podnikatelé, apod.)							
Jsme rádi, když MAS se rozšiřuje o nové členy							
Je dobře, že MAS se zabývá i jinými aktivitami (např. dotační poradenství) než pouze výběrem projektů, jejich administrací a realizací strategického plánu							
MAS je pouze „pobočka“ platební agentury tj. Státního zemědělského intervenčního fondu							
MAS nás dostatečně informuje o svých aktivitách a záměrech							
Když nás MAS osloví, jsme ochotni s ní spolupracovat (např. na projektech, propagačních, společenských akcích)							
V MAS panuje dobrá atmosféra a dobré mezilidské vztahy							
Na MAS se obracíme jako na první subjekt, když např. potřebujeme pomoc, poradit, řešíme problém, chceme realizovat nějaký nápad, projekt							
Management MAS je vždy ochoten nám pomoci a poradit							
MAS se daří vyhledávat a podporovat a zajímavé a inovativní (nové, neokoukané) akce, projekty							

Vyplňují pouze obce, mikroregiony:

	1	2	3	4	5	6	0
Jsme rádi, když se zástupce MAS účastní našich jednání							
S MAS diskutujeme naše rozvojové plány a záměry							

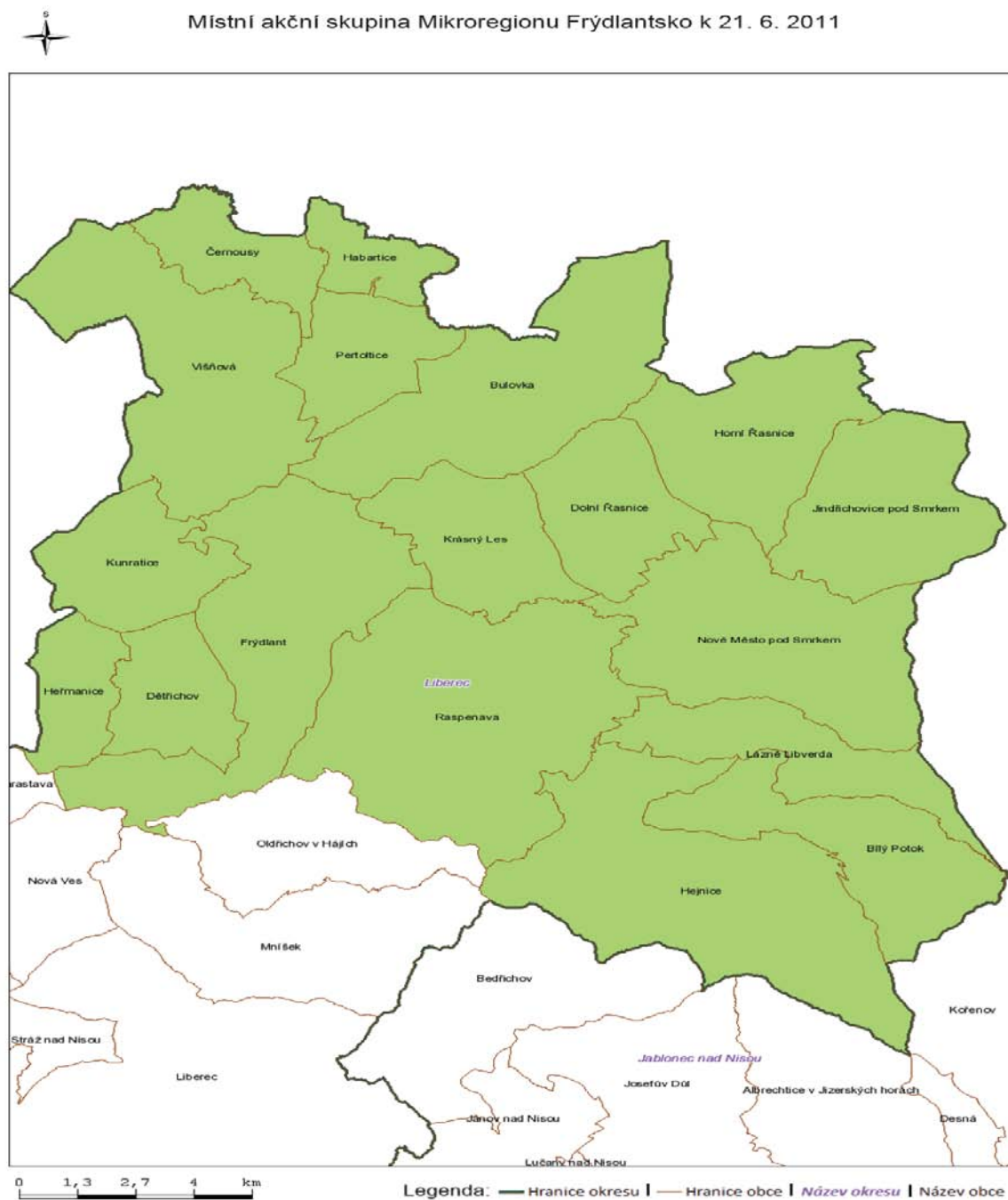
9. Co v současné době nejvíce limituje rozvoj činnosti MAS? (můžete vybrat jednu nebo více možností. U každé zvolené možnosti v druhém prázdném sloupci uveďte váhu 1 až 5, kdy číslo 1 představuje největší limit, naopak číslo 5 znamená pro Vás nejmenší limit)

	Ano/ne	Váha (1-5)
➤ Nedostatečné uznání od veřejné správy, na území kde působí (kraj, obec, ORP)		
➤ Management MAS – nedostatečná kvalifikace, ochota		
➤ Nedostatečné finanční prostředky na činnost MAS		
➤ Malé povědomí obyvatel o existenci MAS		
➤ Obecná neochota a nedůvěra lidí, podnikatelů, neziskových organizací, obcí apod. se zapojovat do jakékoliv činnosti		
➤ Neexistuje nic, co by limitovalo MAS v jejím rozvoji		
➤ Jiné (uveďte prosím):		

10. Co dalšího byste chtěli sdělit k činnosti a výsledkům práce vaší MAS, popřípadě další jiné poznámky a komentáře k MAS:

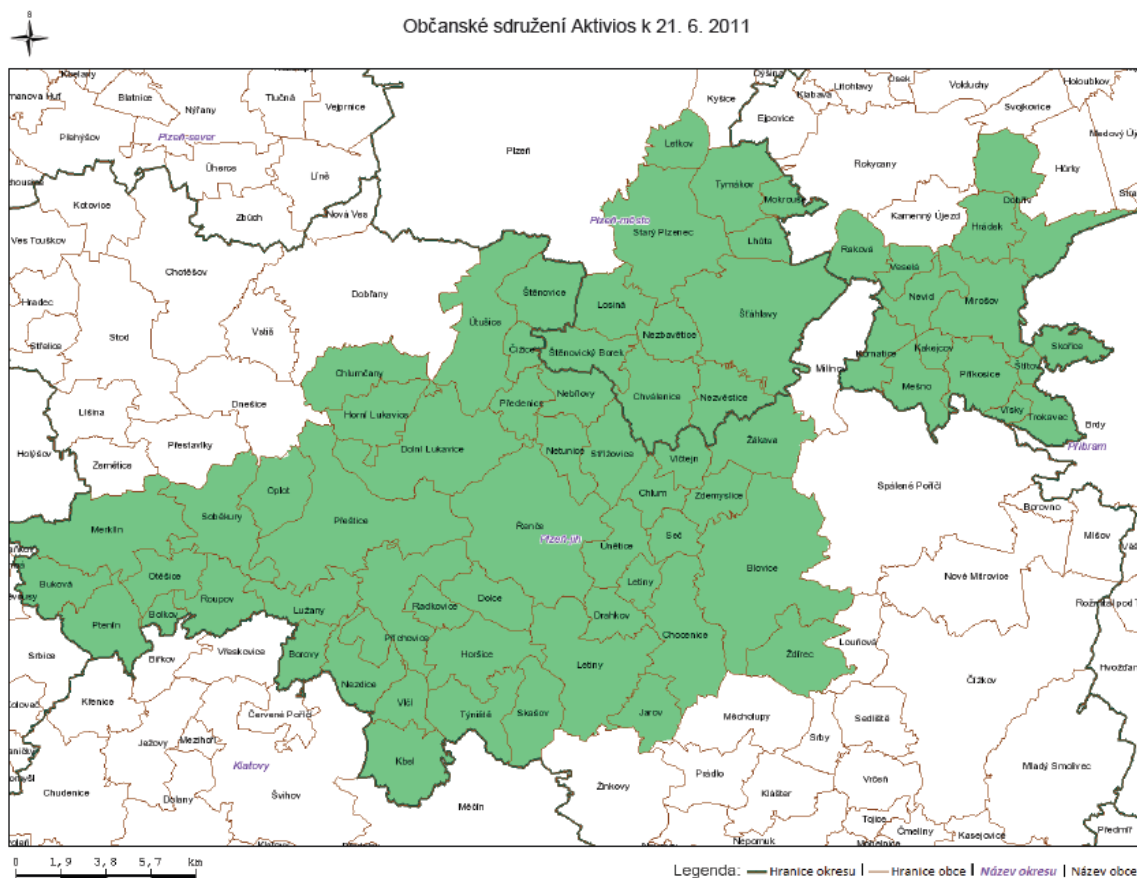
Příloha č. 2: Mapová příloha

Mapa. č. 1: Mapa územní působnosti místní akční skupiny Mikroregionu Frýdlantsko

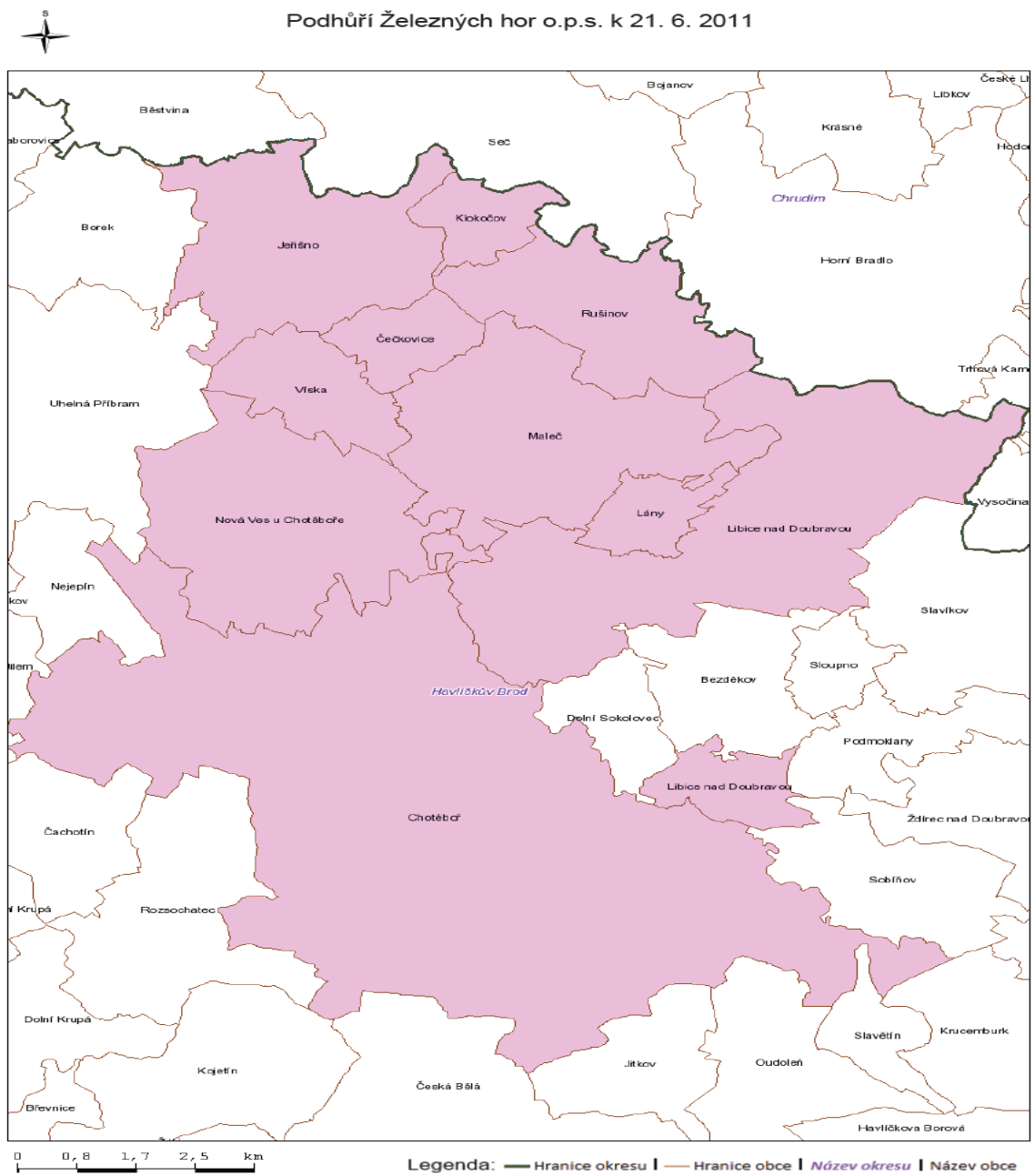
Zdroj: MZe, www.eagri.cz

Mapa. č. 2: Mapa územní působnosti místní akční skupiny Aktivios

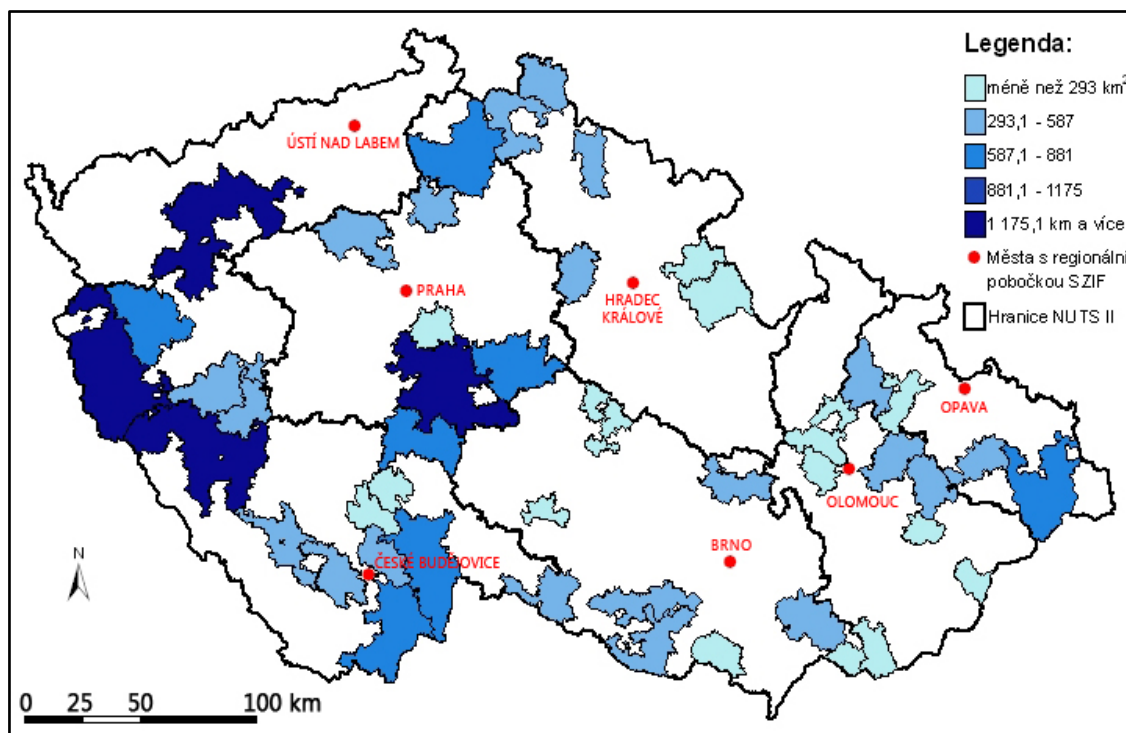
Zdroj: MZe, www.eagri.cz

Mapa. č. 3: Mapa územní působnosti místní akční skupiny Podhůří Železných hor o.p.s.

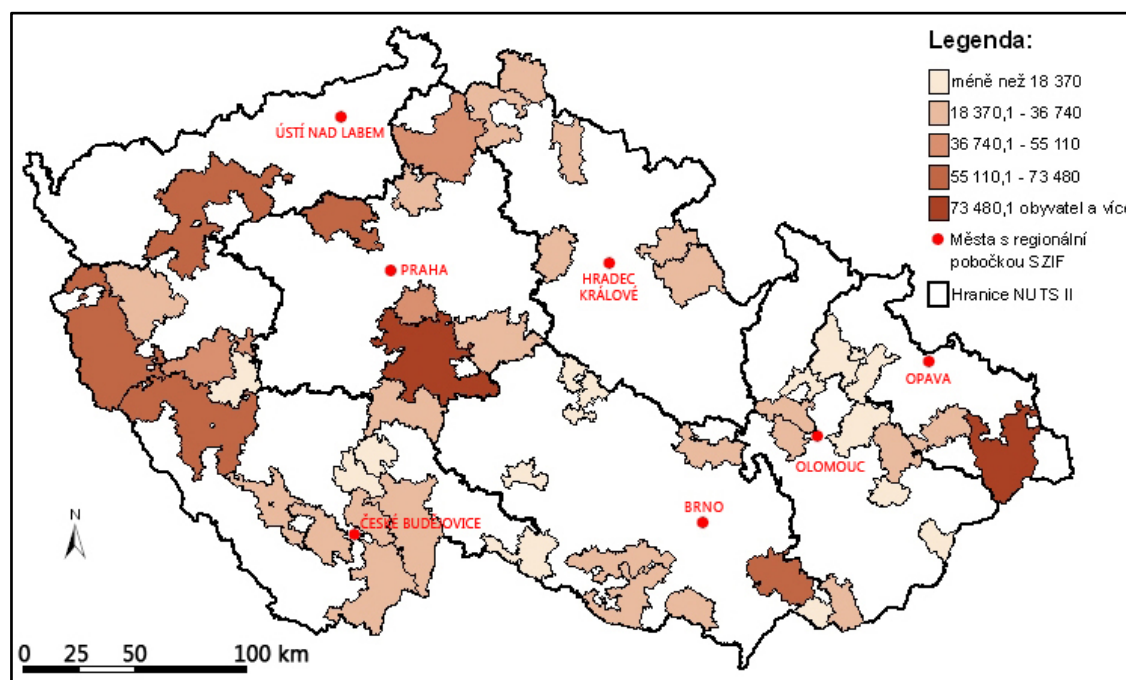
Zdroj: MZe, www.eagri.cz

Mapa. č. 4: Rozloha území MAS 48 (v km²)

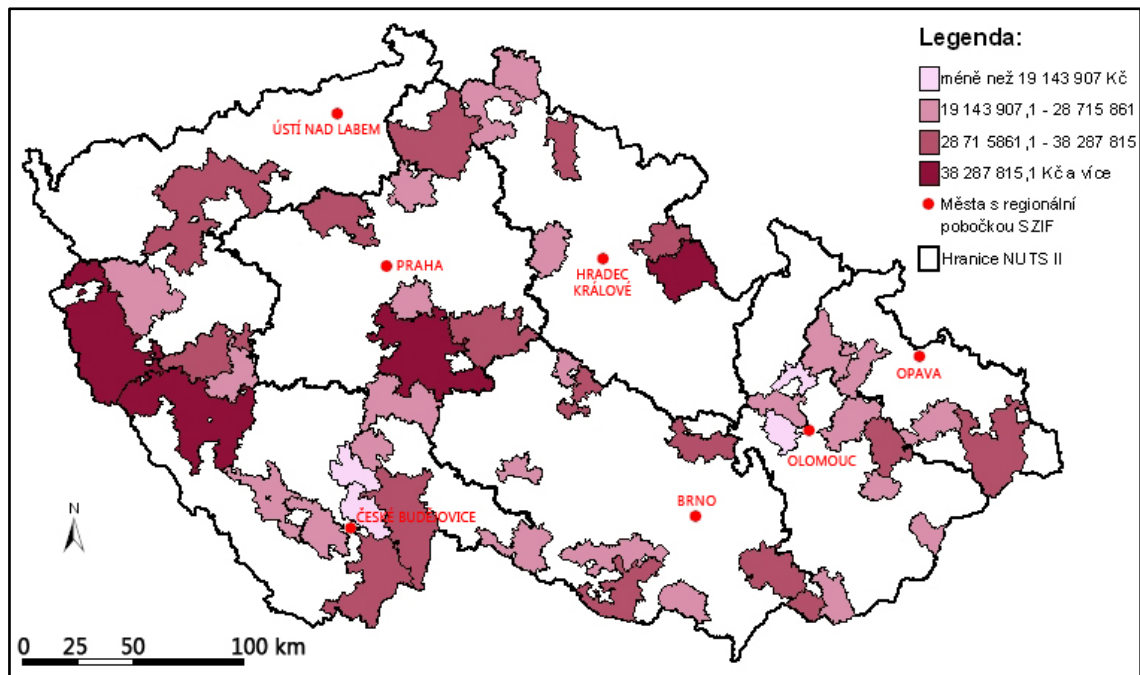
Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Mapa. č. 5: Počet obyvatel MAS 48

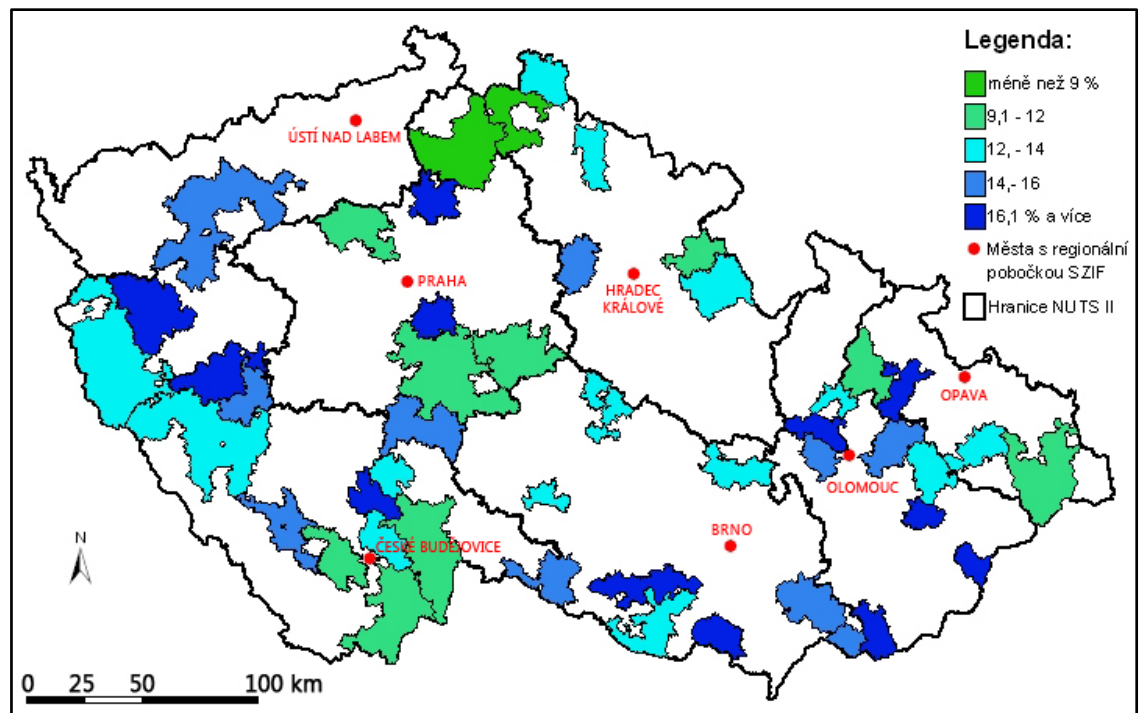
Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

Mapa. č. 6: Objem celkových finančních prostředků alokovaných na MAS 48 z programu LEADER 2007 – 2013 v součtu za roky 2008, 2009 a 2010 (v Kč)

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

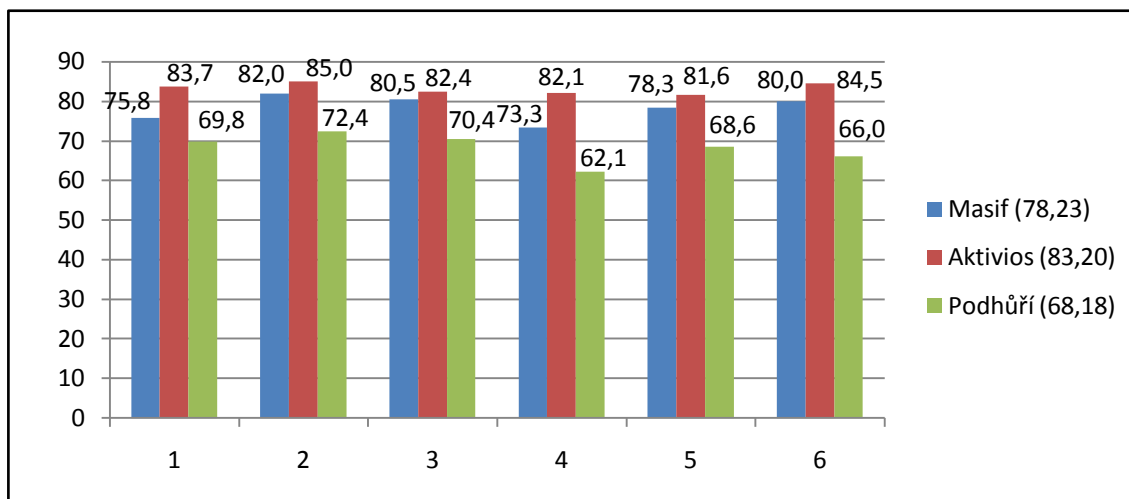
Mapa. č. 7: % podíl finančních prostředků čerpaných na výdaje spojené s realizací SPL za MAS 48 v součtu za roky 2008, 2009 a 2010

Zdroj: IS SAP SZIF, vlastní zpracování

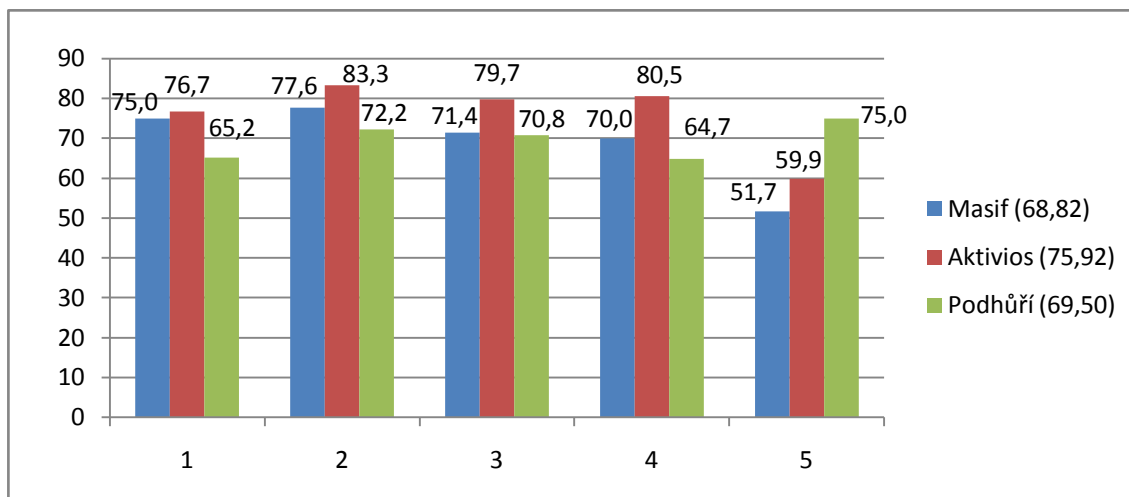
Příloha č. 3: Grafová příloha

Graf č. 1: Hodnocení předpokladů pro kvalitní fungování MAS jejími členy – transparentnost (v %)

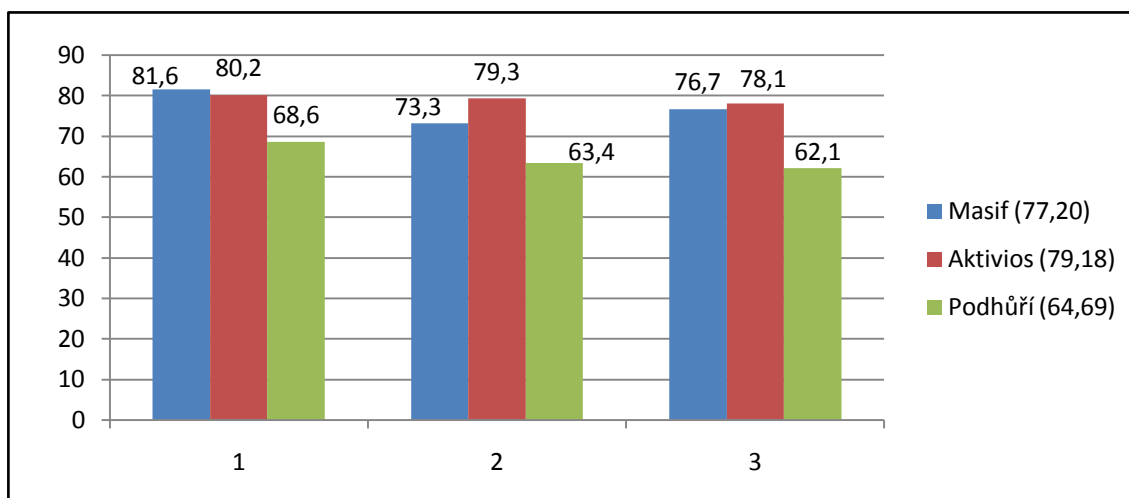
Komentář: 1. MAS uplatňuje přístup rovných příležitostí vůči všem svým členům a partnerům, 2. Management MAS je vždy ochoten nám pomoci a poradit, 3. V MAS panuje dobrá atmosféra a dobré mezilidské vztahy, 4. MAS nás dostatečně informuje o svých aktivitách a záměrech, 5. MAS má jasně stanovená pravidla svého fungování, tzn. její činnost je transparentní, 6. MAS má dostatečně zveřejněny všechny potřebné materiály ke svému chodu (na webových stránkách, ve zpravodaji apod.). Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 2: Hodnocení předpokladů pro kvalitní fungování MAS jejími členy - podpora jejich členů (v %)

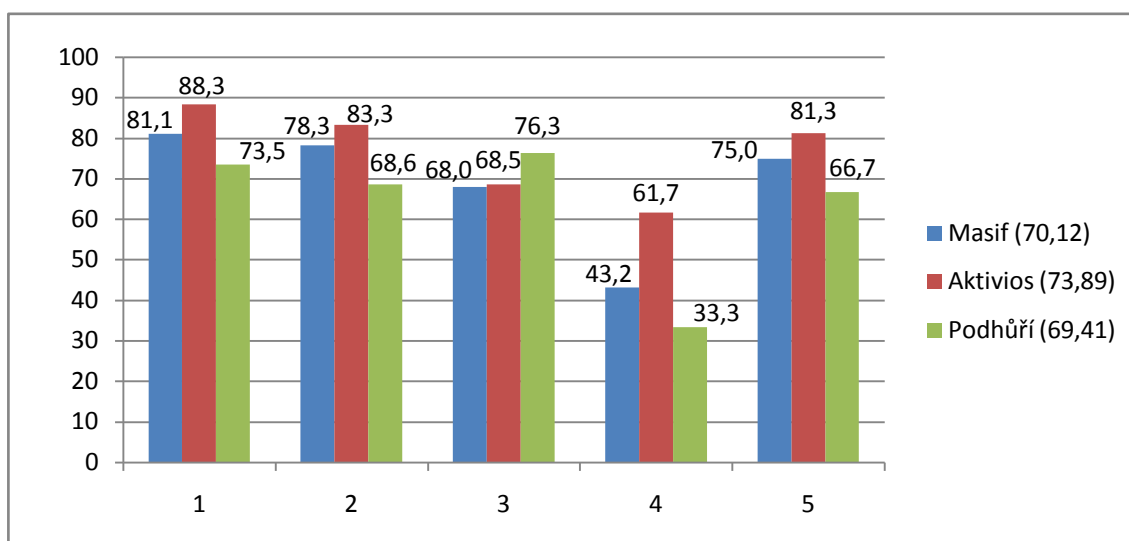
Komentář: 1. Jsme rádi, když MAS se rozšiřuje o nové členy, 2. Je dobře, že MAS se zabývá i jinými aktivitami (např. dotační poradenství) než pouze výběrem projektů, jejich administrací a realizací strategického plánu, 3. Když nás MAS osloví, jsme ochotni s ní spolupracovat (např. na projektech, propagačních, společenských akcích), 4. MAS má naši veškerou důvěru v regionu k uskutečňování cílů, za jejichž účelem vznikla, 5. V MAS znám osobně všechny její členy. Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 3: Zhodnocení předpokladů pro kvalitního fungování MAS jejími členy - znalost území (v %)

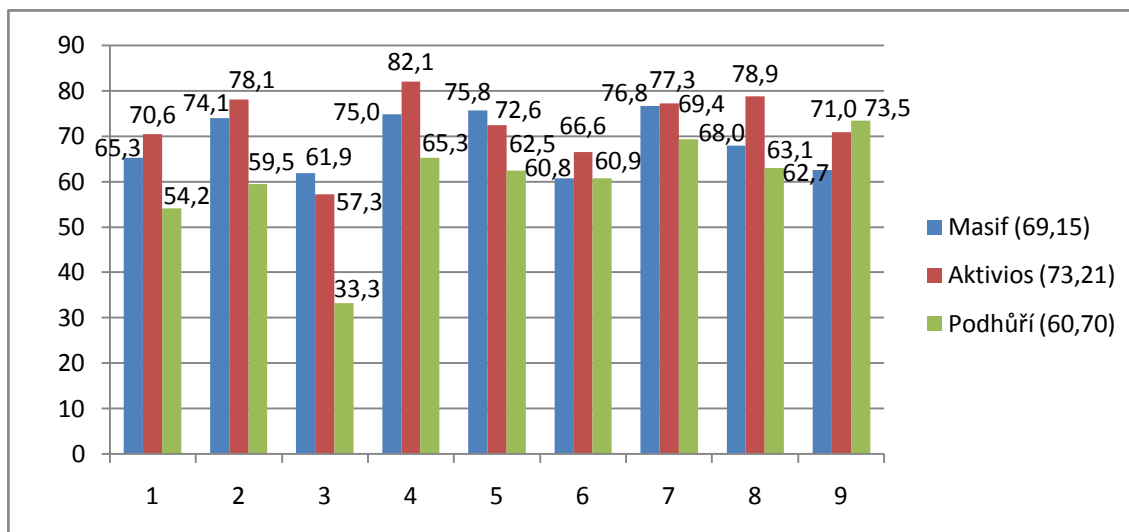
Komentář: 1. MAS zná dobře aktéry existující na území, ve kterém působí, 2. MAS zná potenciál rozvoje a limity svého území, na kterém působí, 3. MAS má dlouhodobou vizi o svém působení v regionu. Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 4: Zhodnocení činností v souviselcích s opatřením IV.1.2 jejími členy (v %)

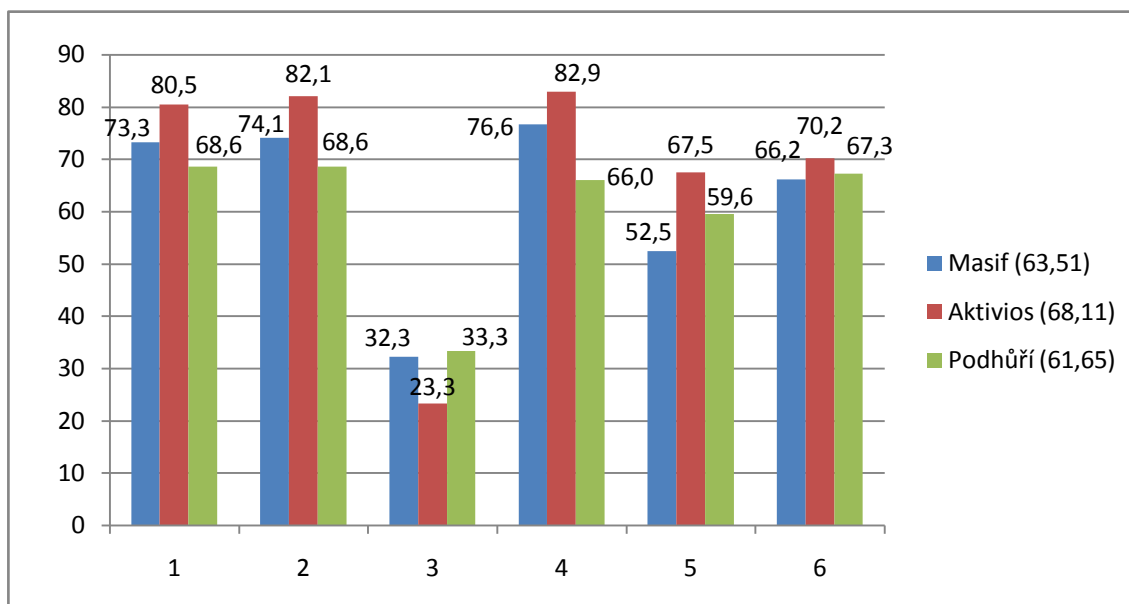
Komentář: 1. MAS dobře vykonává činnosti spojené s administrací projektů (příjem žádostí, administrativní kontrola, výběr projektu, pomoc při realizaci projektů, při žádosti o proplacení), 2. MAS podporuje projekty z opatření IV.1.2, které přispívají k rozvoji našeho území, 3. MAS v rámci svého území rovnoměrně rozděluje finanční prostředky na realizaci rozvojové strategie (Strategického plánu LEADER - SPL), 4. Při rozdělování finančních prostředků na realizaci SPL nejsou upřednostňováni členové MAS, 5. MAS dostatečně zveřejňuje informace o jejich aktivitách týkající se realizace rozvojové strategie (Strategického plánu LEADER - SPL). Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 5: Zhodnocení aktivit MAS nad rámec opatření IV.1.2 jejími členy (v %)

Komentář: 1. MAS má široké spektrum vlastních aktivit (např. v oblasti vzdělávání, sociálních službách), které přináší prospěch celému regionu, 2. MAS je iniciátorem nových akcí, 3. MAS je schopna si pro svoji činnost zajistit finanční prostředky i z jiných zdrojů než z programu LEADER, 4. MAS intenzivně spolupracuje s různými aktéry působící na jejím území i mimo něj, 5. Díky MAS vznikají v území komplexní projekty, které by bez MAS nevznikly (např. spolupráce více subjektů), 6. MAS pomáhá navazovat nová partnerství a spolupráci mezi různými subjekty (obce, veřejné instituce, neziskové organizace, podnikatelé, apod.), 7. MAS se daří vyhledávat a podporovat zajímavé a inovativní (nové, neokoukané) akce, projekty, 8. MAS má širokou a pestrou členskou základnu, 9. Webové stránky MAS jsou využívány i jako zdroj informací o aktuálním dění v našem regionu (např. o kulturních, společenských, vzdělávacích akcích). Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 6: Zhodnocení postavení MAS na její územní působnosti jejími členy (v %)

Komentář: 1. MAS je možné označit za významného aktéra působícího v rozvoji našeho území, 2. MAS je organizací, která je schopna pozitivně ovlivňovat rozvoj regionu, 3. MAS je pouze „pobočka“ platební agentury tj. Státního zemědělského intervenčního fondu, 4. MAS pro nás představuje spolehlivého, schopného a užitečného partnera, 5. Na MAS se obracíme jako na první subjekt, když např. potřebujeme pomoc, poradit, řešíme problém, chceme realizovat nějaký nápad, projekt, 6. MAS je v regionu dobře známá. Zdroj: Vlastní šetření